Gemeente Asten

Begroting 2023

Investeren in ambitie

Bezoekadres Koningsplein 3 | 5721 GJ Asten
Postadres Postbus 290 | 5720 AG Asten
T (0493) 671 212 | F (0493) 671 213
www.asten.nl | gemeente@asten.nl

Inhoudsopgave

Samenvatting 3

Beleidsbegroting 11

Programmaplan 12
1. Bestuur en Veiligheid 13
2. Ruimtelijk Domein 20
3. Sociaal Domein 34
4. Financiën, Control en Economie 44

Paragrafen 55
1. Lokale heffingen 56
2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing 61
3. Bedrijfsvoering 73
4. Grondbeleid 76
5. Onderhoud kapitaalgoederen 79
6. Financiering 83
7. Verbonden partijen 86
8. Toekomstagenda 2030 91

Financiële begroting 95

1. Overzicht van baten en lasten 96

2. Overzicht financiële positie 110

Bijlagen 119

Bijlage taakvelden 120
Bijlage beleidsindicatoren 122
Bijlage algemene uitkering gemeentefonds 124

Met dank aan Rob Fritsen voor de foto's.

Investeren in ambitie

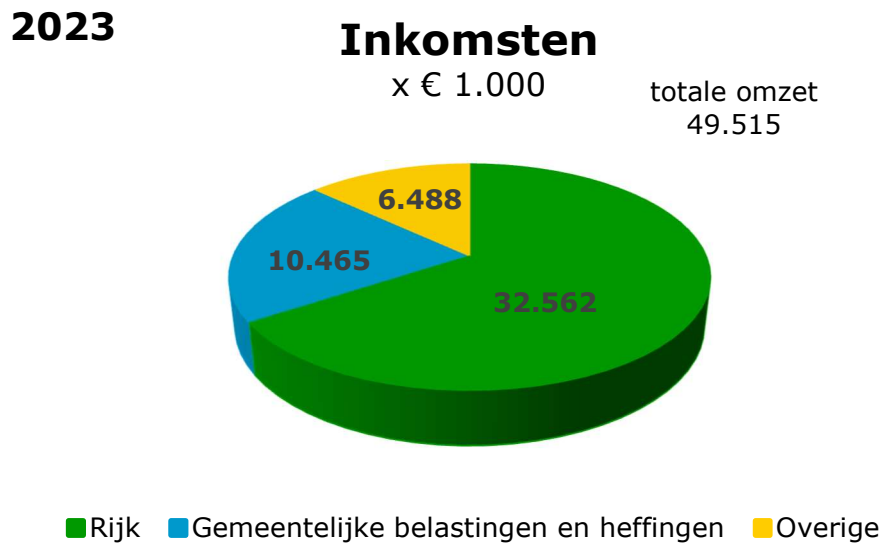
Inleiding
Voor u ligt de begroting 2023.
De opzet van de begroting is iets anders dan u gewend bent. In het Coalitieakkoord is onder de ambitie financieel gezond opgenomen: "Wij zorgen voor een begroting die transparant is en goed leesbaar".
Deze begroting 2023 is een eerste aanzet tot verbetering. Doorontwikkeling vindt plaats in de begroting 2024 en verder. Hierbij wordt de Financiële werkgroep van de Raad betrokken.
We horen graag de reactie van de raad over de nieuwe opzet van de begroting.

We zijn daarnaast bezig met het onderzoek "realisatievermogen organisatie" (de SWOT- en formatieanalyse). De analyse verloopt in fasen waarvan de laatste in het eerste kwartaal van 2023 wordt afgerond. Een belangrijke fase is dat het gemeentebestuur bij de begroting 2023 e.v. kerninformatie uit de analyse ontvangt die nodig is om inhoudelijke en financiële keuzes te kunnen maken, vooral om richting te kunnen geven aan (planning van) de uitvoering van bestaande en nieuwe plannen.

Bestuurlijke samenvatting
Alle nieuwe wensen en ontwikkelingen (zowel structureel als incidenteel) uit de voorjaarsnota 2023 zijn verwerkt in deze begroting.

Meerjarenbegroting 2023-2026 (structureel)
De meerjarenbegroting laat een oplopend positief resultaat zien in 2023 t/m 2025.
In 2026 is het resultaat flink negatief.

	Begroting	Meerjarenbegroting		
bedragen x € 1.000	2023	2024	2025	2026
Resultaat	**43**	**227**	**656**	**-1.308**

Uitgaven 2023

Per Ambitie

	Lasten:	(x 1.000)
Bestuur en veiligheid		**€ 11.908**
Goed bestuur op z'n Astens	19,5%	€ 9.663
Veilige buurt en thuis	4,5%	€ 2.244
Ruimtelijk domein		**€ 10.512**
Bouwen en goed wonen	5,3%	€ 2.608
Bruisende en aantrekkelijke kernen	11,5%	€ 5.682
Klimaat, energie en duurzaamheid	4,4%	€ 2.188
Vitaal buitengebied	0,1%	€ 35
Sociaal domein		**€ 22.771**
Bruisende en aantrekkelijke kernen	4,6%	€ 2.294
Sociaal en gezond	41,2%	€ 20.380
Veilige buurt en thuis	0,2%	€ 97
Financiën, control & economie		**€ 4.281**
Bruisende en aantrekkelijke kernen	0,7%	€ 322
Financieel gezond	2,6%	€ 1.270
Sterke lokale economie en mobiliteit	2,3%	€ 1.135
Veilige buurt en thuis	3,1%	€ 1.553
		€ 49.472

Reserve eenmalige bestedingen 2023-2026 (incidenteel)

Reserve Eenmalig Bestedingen				
bedragen x € 1.000	2023	2024	2025	2026
Stand op 31-12	**1.192**	**230**	**132**	**95**

Ontwikkelingen

Herijking gemeentefonds
Het voordeel voor Asten van de herijking gemeentefonds is eigenlijk € 134,= per inwoner.
Dit is echter afgetopt naar maximaal € 37,50 per inwoner t/m 2025. De suppletie-uitkering voor Asten (korting op het gemeentefonds) is € 1,6 miljoen in 2025 en 2026. De korting is in afwachting van de evaluatie van het nieuwe verdeelmodel in 2025, ook in 2026 opgenomen.
De herijking van de algemene uitkering is geen eindstation en heeft continu onderhoud nodig. Daarom staan er voor 2022 en volgende jaren diverse onderzoeken gepland die de verdeling van het gemeentefonds beïnvloeden. De onderzoeken gaan over financiële draagkracht, sociaal domein, groot stedelijkheid, centrumfunctie, eenpersoonshuishoudens, overige eigen middelen, gemeenten met specifieke kenmerken, bestuur en ondersteuning etc. Als gemeente Asten zullen we deelnemen, onder andere via de K80, aan mogelijke overleggen om ons standpunt duidelijk te maken.

Extra Rijksmiddelen Jeugd
In de voorjaarsnota zijn de extra inkomsten Jeugd 2023 meegenomen.
Inmiddels is duidelijk dat ook voor 2024 t/m 2026 100% van de extra inkomsten meegenomen mag worden (i.p.v. eerder 75%).
Dit betekent een voordeel van € 284.000,= in 2024 aflopend naar € 180.000,= in 2026.

Tekorten 2026 en volgende jaren
Uit de cijfers van de voorjaarsnota 2023 bleek al dat we af stevenen op een groot tekort in 2026 als gevolg van de daling van de algemene uitkering. Dit komt doordat in de Rijksbegroting wordt uitgegaan van een nieuwe financieringssystematiek voor gemeenten (daling van de inkomsten voor gemeenten). Hoe de financiering van gemeenten er vanaf 2026 uitziet is onbekend, mogelijk krijgen gemeenten een groter belastinggebied.
Het Rijk heeft het probleem van 2026 onderkent en in de septembercirculaire incidenteel € 1 miljard vrijgemaakt voor 2026. In de media heeft de VNG al gereageerd dat het bedrag verre van voldoende is (tekorten zijn € 3,9 miljard). Het gevolg van het incidentele bedrag in 2026 is dat in 2027 het tekort wederom met globaal € 1 miljoen zal oplopen t.o.v. het saldo 2026. Hopelijk geeft het Rijk op korte termijn meer duidelijkheid over de nieuwe financieringsmethodiek.

Volgens een gemeentefondsspecialist van de VNG is het Rijk voor wat betreft de financiële verhoudingen gemeenten, de weg volslagen kwijt.
De fluctuerende rijksinkomsten maken het onmogelijk een reële meerjarenprognose te maken.

Crises
Het zijn onzekere tijden door de oorlog in Oekraïne, de asielcrisis, de wooncrisis, de stikstofdiscussie, prijsstijgingen en de problemen rondom de bestaanszekerheid van inwoners (onder andere door de hoge gas- en elektriciteitsprijzen). Dit brengt ook voor de gemeente (financiële) risico's met zich mee. Al deze ontwikkelingen kunnen leiden tot een economische recessie waarvan de omvang nu niet te bepalen is.

Inflatie
Omdat de inflatie na 2023 hoogst waarschijnlijk stijgt, is rekening gehouden met een inflatiebudget € 200.000,= vanaf 2024.
Veel contracten lopen nog tot en met 2023 en moeten daarna opnieuw worden afgesloten. Naast deze structurele budgetten is er vanuit de jaarrekening 2021 een eenmalig budget van € 950.000,= beschikbaar voor inflatie.

Realisatievermogen organisatie (SWOT- en formatieanalyse).
Het onderzoeksbureau presenteert uiteraard later zelf de resultaten van zijn onderzoek aan de raad. De conclusies in de kern zijn als volgt.
De balans tussen de benodigde formatie en beschikbare formatie van de organisatie van de gemeente Asten is scheef als gevolg van jarenlange bezuinigingsronden, regelmatige toename van taken vanuit het Rijk en toename van lokale ambities.
We onderscheiden drie niveaus:

1. De basistaken (wettelijk, dienstverlening, minimale inspanningsverplichtingen maatschappelijke opgaven).
2. De bestaande ambities, vooral die van de Toekomstagenda en bestaande beleidsplannen.
3. De aanvullende nieuwe ambities van raad en het coalitieakkoord.

De niveaus 1 en 2 vragen de meeste formatie en die is niet volledig beschikbaar. Daarbij moet bedacht worden dat vooral de grotere maatschappelijke opgaven (zoals Klimaatadaptatie, Energie, Transitie Buitengebied, Invoering Omgevingswet) heel veel menskracht vragen, zelfs bij optimale gemeentelijke samenwerking. Alleen al voor Klimaat (norm 5,7 fte extra) en Invoering Omgevingswet (norm 6 fte extra) zijn niet haalbare investeringen nodig. Niet haalbaar vanwege de financiële gevolgen, maar ook vanwege de overspannen arbeidsmarkt.

In 2023 zetten we in op herstel van de balans, dat de basis moet bieden om de wettelijke taken goed uit te voeren, de dienstverlening op peil te houden en de hoogste bestuurlijke prioriteiten op goede wijze in gang te zetten en houden.

Dit doen we door structurele en incidentele gerichte formatie-investeringen, vooral in bouwen, groen, transformatie buitengebied, veiligheid en herstel van ondersteunende functies. Deze structurele investering bedraagt in 2023 € 588.000,= en loopt op naar € 688.000,= in 2024 en volgende jaren.

We kunnen niet alles tegelijk en meteen en dat hoeft ook niet. De Toekomstagenda bijvoorbeeld loopt niet voor niets tot 2030. Bovendien mag van het Rijk verwacht worden dat er daadwerkelijk extra geld komt voor uitvoering van de grote maatschappelijke opgaven. Er is sprake van een ingroeipad. In de jaren na 2023 zullen er noodzakelijke verdere investeringen gedaan worden die we zo mogelijk koppelen aan het extra budget dat we daarvoor van het Rijk ontvangen en aan de eindresultaten van de SWOT- en formatieanalyse (maart 2023).

Terugdraaien verhoging OZB
Bij de behandeling van de Voorjaarsnota 2023 is de motie "Mogelijkheid terugdraaien van de verhoging OZB" unaniem aangenomen. In deze begroting stellen wij voor om de 5% verhogingsmaatregel die bij de begroting 2021 is genomen terug te draaien tot een verhoging van 2,5%. De financiële consequentie hiervan bedraagt € 109.000,=.

Compensatie inwoners, instellingen en verenigingen
Wij realiseren ons dat het voor onze inwoners, instellingen en verenigingen door de verschillende maatschappelijke ontwikkelingen zware tijden kunnen zijn. Wij willen onderzoeken of we door middel van een doelgroepbenadering hier een compenserende rol in kunnen hebben. We stellen voor om hiervoor een incidenteel bedrag van € 100.000,= beschikbaar in 2023. Deze maatschappelijke opgave willen we samen met de gemeenteraad realiseren.

Septembercirculaire 2022
De algemene uitkering stijgt als gevolg van de septembercirculaire in de jaren 2023, 2024 en 2026, om vervolgens weer te dalen in 2027. De daling in 2027, ten opzichte van 2026, is ruim € 1 miljoen negatief.

Septembercirculaire 2022 *bedragen x € 1.000*	2023	2024	2025	2026	2027
Septembercirculaire 2022	525	184	-66	582	-480

De voordelen komen voornamelijk door accresontwikkeling en aanpassing van de maatstaven (toename inwoners etc.). De eenmalige rijksbijdrage van € 1 miljard landelijk zorgt voor een toename in het jaar 2026.

Onzekere toekomst / focus op 2023 en 2024
Bovenstaande ontwikkelingen maken het moeilijk om een meerjarenprognose te maken, de ontwikkelingen stapelen zich op en daarop sturen is moeilijk. We proberen burgers die het zwaar hebben te ondersteunen met de instrumenten die beschikbaar zijn.
Het jaar 2026 en de jaren daarna baren ons zorgen, maar dit wordt veroorzaakt door de korting op de algemene uitkering. We verwachten dat het Rijk met passende maatregelen komt om dit op te lossen. De druk van alle gemeenten (VNG) naar het Rijk om met een oplossing te komen is onverminderd groot. Een bezuinigingsronde om 2026 sluitend te maken is te prematuur en leidt tot een lager voorzieningenniveau en tot kapitaalvernietiging.

Door de ontwikkelingen lokaal, regionaal en wereldwijd zijn we vooral gericht op de jaren 2023-2024. Wanneer we verder vooruit kijken zijn er teveel onzekerheden die een betrouwbaar beeld vertroebelen.

Verschillen voorjaarsnota 2023 en begroting 2023

Verschillen meerjarenbegroting 2023-2026 (structureel)

bedragen x € 1.000	Begroting 2023	Meerjarenbegroting 2024	2025	2026
Meerjarenbegroting 2022-2025	159	281	281	524
Begroting na wijziging t/m juli	0	0	0	0
Voorjaarsnota 2023	272	830	1.574	-1.208
Saldo na Voorjaarsnota 2023	**431**	**1.111**	**1.855**	**-684**
Mutaties meerjarenbegroting 2023-2026	-389	-884	-1.199	-624
Meerjarenbegroting 2023-2026	**43**	**227**	**656**	**-1.308**

In onderstaande tabel worden de mutaties in de Meerjarenbegroting 2023-2026 nader toegelicht.

bedragen x € 1.000	Begroting 2023	Meerjarenbegroting 2024	2025	2026
Realisatievermogen organisatie (basis op orde)	**-588**	**-688**	**-688**	**-688**
Formatieonderzoek	-588	-688	-688	-688
Nieuwe wens Begroting 2023	**-209**	**-139**	**-139**	**-139**
Terugdraaien verhoging OZB (motie Voorjaarsnota 2023)	-109	-109	-109	-109
Compensatie inwoners, instellingen, verenigingen	-100			
Planten extra bomen		-30	-30	-30
Concretiseren P.M.	**-135**	**-150**	**-150**	**-150**
Actualisatie onderhoud sportvelden	-125	-125	-125	-125
Inrichten schoolomgeving Voordeldonk		-15	-15	-15
Subsidiemogelijkheden evenementen	-10	-10	-10	-10
Overige mutaties	**543**	**93**	**-222**	**353**
Totaal mutaties meerjarenbegroting 2023-2026	-389	-884	-1.199	-624

Toelichting overige mutaties
Uit bovenstaande tabel blijkt dat een deel van de verschillen tussen de begroting 2023 en de voorjaarsnota 2023 worden veroorzaakt door realisatievermogen organisatie (basis op orde), nieuwe wensen en door concretisering van P.M. posten.
De grootste verschillen bij overige mutaties zijn:

Overige mutaties				
bedragen x € 1.000	2023	2024	2025	2026
· Extra kosten voor bedrijfsvoering / formatie	-84	-84	-84	-84
· Verkeerscirculatieplan		-20	-20	-20
· Rentekosten		-200	-200	-200
· Extra inkomsten Rijk Jeugd 75% -> 100%		284	262	180
· Reservering voor prijsstijging	100	-100	-100	-100
· Septembercirculaire 2022	525	184	-66	582
· Overige verschillen	2	29	-14	-5
Totaal	**543**	**93**	**-222**	**353**

Verschillen reserve eenmalige bestedingen 2023-2026 (incidenteel):

Stand Reserve Eenmalig Bestedingen					
bedragen x € 1.000	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
Saldo 1-1	**6.332**	**3.169**	**1.192**	**230**	**132**
Claims voorgaande jaren	-5.607				
Resultaat jaarrekening 2021	2.064				
Meerjarenbegroting 2022-2025	417	-226	-37	-98	-37
Begroting na wijziging t/m juli	-2				
Voorjaarsnota 2023	-35	-1.469	-924		
Meerjarenbegroting 2023-2026		**-283**			
Geactualiseerd saldo 31-12	**3.169**	**1.192**	**230**	**132**	**95**

Het verschil in de reserve eenmalige bestedingen is € 282.500,= nadelig.
Dit wordt veroorzaakt door:

- Versnelde overdracht archief naar RHC (Regionaal Historisch Centrum) € 82.500,=
- Toeristisch-recreatieve ontwikkelingen € 150.000,=
- Voorbereidingskosten project veilige fiets-verbinding BZOB € 50.000,=

€ 282.500,=

Lokale lastendruk

Lokale lastendruk	Werkelijk 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Gebruiker			
Afvalstoffenheffing (variabel)	100,00	100,00	84,00
Afvalstoffenheffing (vast)	88,20	75,90	83,23
Totaal gebruiker	**188,20**	**175,90**	**167,23**
Eigenaar			
Gemiddelde waarde woning	*€ 294.213*	*€ 306.710*	*€ 306.710*
Onroerendezaakbelasting (OZB)	307,75	320,82	353,70
Rioolheffing	252,00	270,65	294,50
Totaal eigenaar	**559,75**	**591,47**	**648,20**
Totaal lastendruk	**747,95**	**767,37**	**815,43**

De stijging van de lokale lastendruk is 6,25%.

Beleidsbegroting

Programmaplan

Het coalitieakkoord 2022-2026 is de basis voor de begroting 2023.

De begroting 2023 is opgebouwd uit 4 programma's:
1. Bestuur en Veiligheid
2. Ruimtelijk Domein
3. Sociaal Domein
4. Financiën, Control en Economie

Bij ieder programma worden de visie, de verantwoordelijke portefeuillehouder en een taartdiagram met baten en lasten van het programma vermeld.

Onder de programma's worden de ambities uitgewerkt.
Het gaat hierbij om de volgende ambities:
- Goed bestuur op z'n Astens
- Bouwen en goed wonen
- Vitaal buitengebied
- Klimaat, energie en duurzaamheid
- Sterke lokale economie en mobiliteit
- Bruisende en aantrekkelijke kernen
- Sociaal en gezond
- Veilige buurt en thuis
- Financieel gezond

Per ambitie wordt het volgende opgenomen:
- Wat willen we bereiken?
  De tekst sluit aan bij het coalitieakkoord.
- Welke beleidsnota's zijn relevant?
  De beleidsnota's die vastgesteld zijn door de raad en waar rekening mee moet worden gehouden bij de uitvoering van het beleid.
- Activiteiten en planning.
  Welke activiteiten en planning hanteren we om onze doelstelling te kunnen realiseren.
- Een visualisatie om de ambitie te meten en de begroting leesbaarder te maken.
- Wat mag het kosten?
  Per programma worden hier de baten en lasten vermeld. Dit gebeurt voor 2023 visueel en voor de meerjarenbegroting 2023-2026 in een tabel.

1. Bestuur en Veiligheid

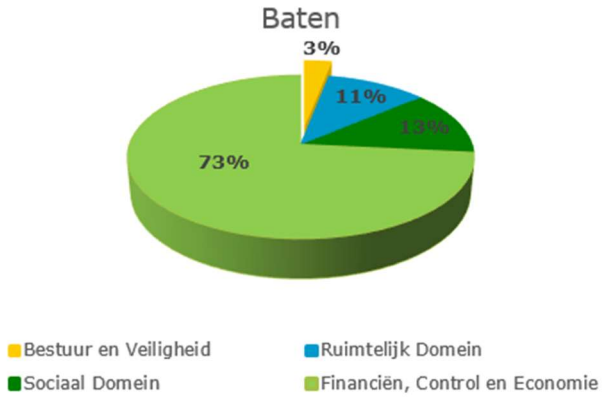
Visie

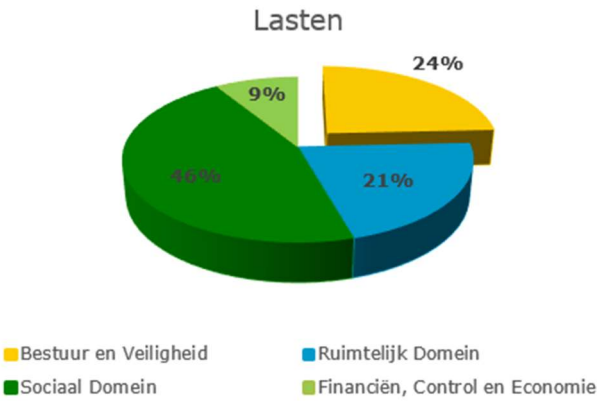
We leveren publieke dienstverlening aan de Astense samenleving. Gezamenlijk bouwen we aan een duurzaam vitaal en veilig Asten. Dit betekent onder meer dat we de grote maatschappelijke opgaven, die daaruit voortvloeien, samen realiseren. Dit vereist een wijze van bestuur, gericht op de inzet en verantwoordelijkheid van de gemeenschap zelf, die we daartoe stimuleren en faciliteren.

Portefeuillehouder

Burgemeester A. van Extel-Van Katwijk

Baten en lasten van het programma

Goed bestuur op z'n Astens

Wat willen we bereiken?

We leveren publieke dienstverlening aan de Astense samenleving. Gezamenlijk bouwen we aan een fijne woon-, werk- en leefomgeving vanuit eigen kracht dichtbij en samen met de inwoners, ondernemers en maatschappelijke instellingen. Wij geven ruimte aan creativiteit en nemen obstakels weg om goede dingen te kunnen doen. We nemen een ondernemende houding aan, werken vanuit 'de bedoeling', handelen vanuit 'ja-tenzij' en hanteren alleen regels waar ze nodig zijn. We werken integraal, handelen pro-actief en zijn flexibel genoeg om te schakelen tussen verschillende (overheids)netwerken, partners en uitvoeringsvormen. We pakken de regie waar dat nodig is.

Het vertrouwen van inwoners in de politiek en in de overheid staat in algemene zin onder druk. Een gezonde bestuurscultuur, integriteit en onderlinge verhoudingen zijn zaken die wij als absolute basis van goed bestuur zien. Daarom besteden wij de komende periode veel aandacht aan deze thema's. Wij gaan regelmatig met elkaar en met de gemeenteraad in gesprek. Het actief betrekken van inwoners is daarbij heel belangrijk. Op die manier behouden en verstevigen wij het vertrouwen in de Astense politiek.

Goed bestuur betekent voor ons:

- Collegiaal: gelijkwaardigheid als uitgangspunt, zorgen voor een open en constructief debat tussen coalitie en oppositie, college en gemeenteraad én met inwoners en maatschappelijke partners;
- Transparant en integer: betrouwbaar, betrokken, duidelijk en met respect naar eenieder;
- Midden in de gemeenschap: inwoners en ondernemers opzoeken, ook bijeenkomsten buiten het gemeentehuis;
- Met visie, lef en plezier: 'samen aanpakken en genieten';
- Lerend en zelfcorrigerend vermogen: kwetsbaar durven opstellen, regelmatig met elkaar en met inwoners/ondernemers evalueren;
- Open communicatie: laten zien wat de gemeente voor haar inwoners doet en op een passende wijze communiceren naar alle doelgroepen.

Welke beleidsnota's zijn relevant?

- Toekomstagenda Asten 2030;
- Programma-opdrachten voor de onderliggende programma's uit de Toekomstagenda Asten 2030: Transformatie buitengebied, Vitale kernen, Centrumontwikkeling, Klimaatbestendig en energieneutraal Asten, Omgevingswet en Vitale democratie;
- Nota integrale sturing programma's en organisatie;
- Bedrijfsplan Asten, terug naar de bedoeling (A4);
- Optimalisatie grote burgerinitiatieven (mei 2021);
- Nota verbonden partijen;
- Gedragscode integriteit en procedure integriteitsbeleid;
- Algemeen privacybeleid (AVG) gemeente Asten;
- Plan van aanpak Veilige publieke taak.

Activiteiten

1. Goed bestuur op z'n Astens
    - Midden in de gemeenschap staan: vaker opzoeken van ondernemers en inwoners. Creatiever omgaan met de dialoog, meer naar buiten.
    - Integriteit: blijven toetsen van het bestuur aan de beginselen van de gedragscode integriteit en de overige geactualiseerde normen en protocollen.

2. Dienstverlening op z'n Astens: gewoon goed helpen!
   - We bieden een vraaggerichte, goede en snelle dienstverlening. Het is onze ambitie om verder te groeien in die dienstverlenende rol (ook indirect via onze samenwerkingspartners zoals BSOB, Blink e.d.), zowel aan inwoners en ondernemers die producten en diensten van de Gemeente Asten vragen als aan inwoners en ondernemers die partner zijn. We maken hiervoor een dynamisch actieplan waarbij we ook bij onze stakeholders ophalen wat zij hierin van belang vinden.

3. Communicatie: laten zien wat we doen voor onze inwoners
   - We zijn voor een zichtbare, toegankelijke en transparante gemeentelijke organisatie. We besteden veel aandacht aan hoe de gemeente zich naar buiten toe presenteert aan de diverse doelgroepen en hoe we nog beter zichtbaar kunnen zijn. We onderzoeken via welke communicatiekanalen en communicatiestrategie dit wordt bereikt.

4. Vitale democratie & burgerinitiatieven
   - Verder stimuleren en faciliteren van burgerinitiatieven.
   - Meer doen met de opbrengst uit de TIP Asten onderzoeken. Ook kijken naar de overkoepelende lijnen hieruit.
   - Blijven doorontwikkelen van het anders besturen en werken gericht op de inzet en verantwoordelijkheid van de gemeenschap zelf. We maken hiervoor een dynamisch actieplan waarbij we ook bij onze stakeholders ophalen wat zij hierin van belang vinden.

5. Veilige publieke taak
   - Uitvoeren actieplan Veilige publieke taak.
   - Voldoen aan de Brabantse norm voor de weerbare overheid van mei 2022.

6. Samenwerking & verbonden partijen
   - Asten is een sterke, zelfstandige gemeente die actief en intensief samenwerkt met andere gemeenten in de regio en met verbonden partijen. We zien noodzaak en kansen in het versterken van de samenwerking binnen de Peel als gevolg van de grotere maatschappelijke opgaven zoals klimaat en energie, wonen, (vrijetijds)economie, mobiliteit en de transitie van het landelijk gebied en gaan hier mee aan de slag.
   - Wij zijn daarnaast aangesloten bij de K80, de pas gestarte samenwerking tussen gemeenten tot ongeveer 25.000 inwoners, die in direct contact staat met de Rijksoverheid en de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG). Op deze manier kunnen wij de belangen van de gemeente Asten en haar inwoners zo goed mogelijk behartigen.

Activiteit	**Planning (jaartal)**
1. Goed bestuur op z'n Astens	
• midden in de gemeenschap staan;	Continu
• integriteit.	Continu
2. Dienstverlening op z'n Astens: gewoon goed helpen!	
• vraaggerichte, goede en snelle dienstverlening bieden.	Continu
3. Communicatie: laten zien wat we doen voor onze inwoners	
• presenteren van gemeente naar buiten toe.	Continu
4. Vitale democratie & burgerinitiatieven	
• verder stimuleren en faciliteren van burgerinitiatieven;	Continu
• meer doen met opbrengst uit TIP Asten;	2023-2026
• anders besturen en werken gericht op inzet en verantwoordelijkheid gemeenschap zelf.	Continu

5. Veilige publieke taak • uitvoeren actieplan Veilige publieke taak.	 2023
6. Samenwerking & verbonden partijen • samenwerking binnen de Peel; • actief samenwerken binnen de K80 (samenwerking gemeenten tot 25.000 inwoners).	 Continu Continu

Veilige buurt en thuis

Veilige woon-,werk- en leefomgeving

Wat willen we bereiken?

Het is belangrijk dat we ons veilig voelen in onze eigen buurt en thuis. Zonder veiligheid geen vrijheid. Wij willen dat iedereen in Asten veilig kan wonen, verblijven, werken en ondernemen. Een betrouwbare overheid zorgt voor een veilige woon-, werk- en leefomgeving vanuit een gezamenlijke verantwoordelijkheid van inwoners en ondernemers. Wij vinden het dan ook essentieel om veiligheid te garanderen in ons dorp en blijven een beroep doen op ieders eigen verantwoordelijkheid als het gaat om preventie. Wij stimuleren bijvoorbeeld het gebruik van de buurtapps en de politie (wijkagent) en de Buitengewoon Opsporingsambtenaar (BOA) zijn zichtbaar op straat.

Welke beleidsnota's zijn relevant?

- Kadernota Integraal Veiligheidsbeleid gemeente Asten 2023-2026 (vast te stellen in 2022);
- Visie VRBZO 2025;
- Beleidsregels Bereikbaarheid en Bluswatervoorziening Brabant;
- Beleidsplan risicocommunicatie Zuidoost-Brabant 2022-2025;
- Regionaal Risicoprofiel 2019;
- Beleidsregel handhavingsprotocol Opiumwet 13b Asten 2021;
- Beleidsregels wet BIBOB;
- Algemene Plaatselijke Verordening (APV);
- VTH beleidskader 2022 (vast te stellen in 2022).

Activiteiten

1. De strijd tegen ondermijnende criminaliteit zetten wij stevig door, samen met politie, het Peelland Interventie Team (PIT), het regionaal/landelijk Platform Fraudebestrijding en andere overheidsinstanties. Ondermijnende criminaliteit werkt ontwrichtend voor de samenleving, het brengt mensen in gevaar en gaat ook ten koste van (financieel) kwetsbare inwoners.

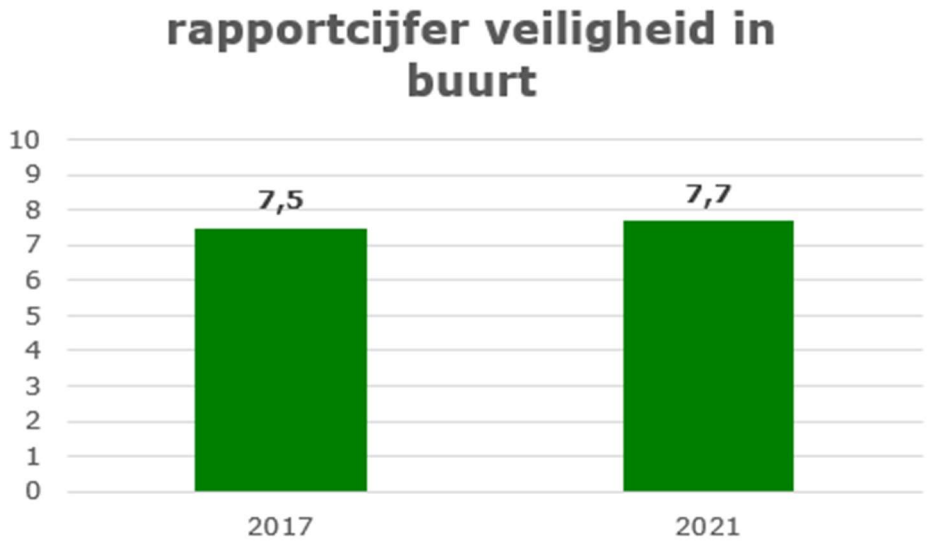
2. Wij zetten samen in op veiligheid voor onze politici, bestuurders en medewerkers bij de uitvoering van hun werk voor de gemeenschap. We pakken elke vorm van agressiviteit tegenover hen aan en investeren verder in een veilige werkomgeving en weerbaarheid. We noemen dit Veilige Publieke Taak (VPT).

3. Uitvoering geven aan het nog op te stellen integraal veiligheidsbeleid voor de periode 2023-2026. De Kadernota Integraal Veiligheidsbeleid gemeente Asten 2023-2026 geeft richting aan de strategische thema's en prioriteiten voor deze beleidsperiode; waarbij flexibiliteit een uitgangspunt is.

4. Aanpak illegale bewoning recreatievoorzieningen op recreatieterreinen en huisvestingslocaties arbeidsmigranten.

5. Het opstellen van en vervolgens uitvoering geven aan een risico-inventarisatie natuurgebieden.

Activiteit	**Planning (jaartal)**
1. Stevig doorzetten van strijd tegen ondermijnende criminaliteit.	2023-2026
2. Investeren in veilige werkomgeving en weerbaarheid voor de politici, bestuurders en medewerkers van de gemeente Asten.	2023-2026
3. Opstellen integraal veiligheidsbeleid 2023-2026 en daarna uitvoering geven aan dit veiligheidsbeleid.	2023-2026
4. Aanpak illegale bewoning recreatievoorzieningen op recreatieterreinen en huisvestingslocaties arbeidsmigranten.	2023-2024
5. Opstellen van en uitvoering geven aan een risico-inventarisatie natuurgebieden.	2023

Wat mag het kosten?

Onderstaande tabel geeft inzicht in de totale baten en lasten van dit programma.

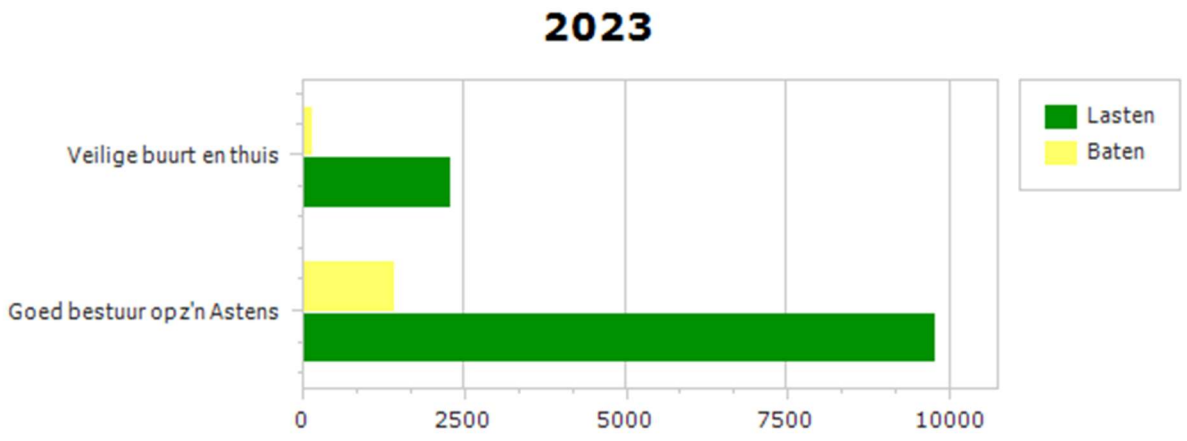
	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenbegroting		
bedragen x € 1.000	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Lasten	**-10.126**	**-10.562**	**-11.908**	**-11.742**	**-11.300**	**-11.266**
Veilige buurt en thuis	**-2.212**	**-2.012**	**-2.244**	**-2.229**	**-1.802**	**-1.790**
Integrale Veiligheid	-1.794	-1.487	-1.556	-1.537	-1.535	-1.523
Integraal toezicht en handhaving	-418	-525	-689	-691	-267	-267
Goed bestuur op z'n Astens	**-7.914**	**-8.550**	**-9.663**	**-9.514**	**-9.498**	**-9.476**
Inwoners	-369	-662	-651	-548	-548	-548
Bestuur	-1.325	-1.337	-1.437	-1.438	-1.408	-1.378
Organisatie	-6.023	-6.342	-7.363	-7.299	-7.314	-7.321
Intergemeentelijke samenwerking	-196	-208	-311	-229	-229	-229
Baten	**2.229**	**1.974**	**1.512**	**1.444**	**1.444**	**1.444**
Veilige buurt en thuis	**509**	**176**	**114**	**114**	**114**	**114**
Integrale Veiligheid	438	55	56	56	56	56
Integraal toezicht en handhaving	71	122	58	58	58	58
Goed bestuur op z'n Astens	**1.720**	**1.798**	**1.398**	**1.330**	**1.330**	**1.330**
Inwoners	279	259	278	278	278	278
Bestuur	251	500				
Organisatie	1.190	1.038	1.120	1.052	1.052	1.052
Saldo van baten en lasten	**-7.897**	**-8.588**	**-10.395**	**-10.298**	**-9.856**	**-9.822**
Resultaat	**-7.897**	**-8.588**	**-10.395**	**-10.298**	**-9.856**	**-9.822**

Onderstaande tabel geeft de ontwikkeling van de Begroting 2022 naar de nieuwe stand in de Begroting 2023 weer.

	Begroting	Meerjarenbegroting		
bedragen x € 1.000	2023	2024	2025	2026
Meerjarenbegroting 2022-2025	-8.832	-8.684	-8.753	-8.755
Begroting na wijziging t/m juli	71	71	71	85
Voorjaarsnota 2023	-683	-685	-248	-249
Saldo na Voorjaarsnota 2023	**-9.444**	**-9.299**	**-8.931**	**-8.918**
Mutaties meerjarenbegroting 2023-2026	-951	-1.000	-925	-904
Meerjarenbegroting 2023-2026	**-10.395**	**-10.298**	**-9.856**	**-9.822**

In onderstaande tabel worden de mutaties in de Meerjarenbegroting 2023-2026 nader toegelicht.

	Begroting	Meerjarenbegroting		
bedragen x € 1.000	2023	2024	2025	2026
Realisatievermogen organisatie (basis op orde)	**-588**	**-688**	**-688**	**-688**
Formatieonderzoek	-588	-688	-688	-688
Nieuwe wens Begroting 2023	**-83**			
Overdracht streekarchief	-83			
Overige mutaties	**-281**	**-312**	**-237**	**-216**

2. Ruimtelijk Domein

Visie

De gemeente Asten blijft een aantrekkelijke gemeente om te wonen: voor alle doelgroepen in de drie kerkdorpen moet voldoende aanbod zijn of worden gecreëerd. Je wooncarrière starten of doorgroeien: we maken het mogelijk in Asten. Zo willen we bijvoorbeeld aantrekkelijk blijven voor jongeren om na hun studie terug te keren in Asten en faciliteren we passende woonvormen voor senioren. We werken mee aan passende huisvesting voor onze economisch belangrijke arbeidsmigranten.

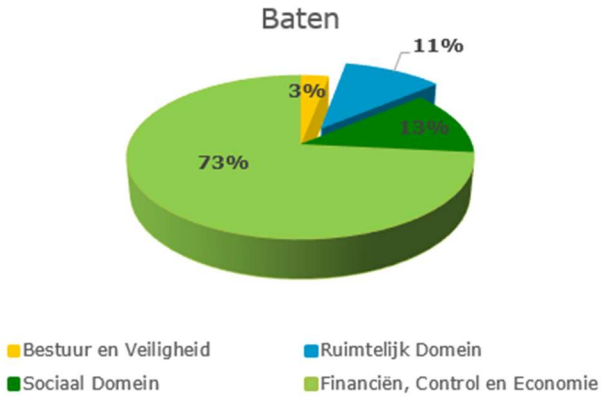
We wonen en werken in een omgeving waarvan het klimaat verandert. We nemen onze verantwoordelijkheid voor het tegengaan van klimaatverandering door het verkleinen van onze CO2-uitstoot en het stimuleren van duurzame energieopwekking.
We willen de gevolgen van klimaatverandering op kunnen vangen en klimaatbestendig worden door minder verstening, meer groen, een betere wateropvang, minder hittestress en een grote biodiversiteit in flora en fauna. We staan ook voor de opgave de agrarische sector te verduurzamen en meer in balans te brengen met natuur en landschap en de gezondheid van onze inwoners.

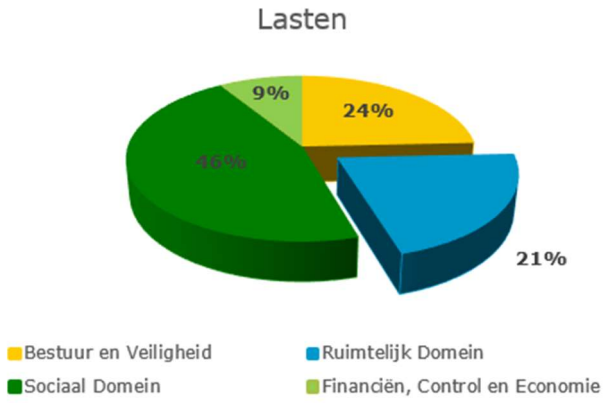
We nemen een faciliterende rol aan in het ruimtelijk domein. We denken en werken mee aan het verwezenlijken van (ruimtelijke) plannen van onze inwoners die kwaliteit aan onze gemeente toevoegen en bijdragen aan het behalen van de opgaven zoals opgenomen in onze Toekomstagenda Asten 2030. Daarbij werken we al in het begin van 2023 in de geest van de op handen zijnde Omgevingswet, die het de burgers makkelijker moet maken om hun plannen te realiseren.

Portefeuillehouder

Wethouder J. Bankers

Baten en lasten van het programma

Bouwen en goed wonen

Wat willen we bereiken?

Het moet voor iedereen mogelijk gemaakt worden om in Asten betaalbaar en/of naar behoefte te kunnen wonen. Iedereen verdient een kans op de woningmarkt. Wij gaan daarom nog meer en sneller bouwen in alle drie de kernen. In een actuele woonvisie, op te stellen in 2023, leggen wij vast hoe wij in de komende jaren gaan inzetten op aspecten als hoeveel woningen we willen bouwen, wat de kwaliteit van deze woningen moet zijn, op welke locaties we gaan inzetten, hoe we omgaan met (sociale) huur- en koopwoningen, welke doelgroepen we willen bedienen en welke woonvormen we mogelijk willen maken. De woonvisie vormt ook de basis voor prestatieafspraken met de woningbouwcorporaties. Ons doel is om de eigen inwoners meer kansen te geven op de woningmarkt en ongewenste ontwikkelingen met woningen tegen te gaan.

Welke beleidsnota's zijn relevant?

- Toekomstagenda Asten 2030;
- Versnellingsagenda woningbouw gemeente Asten;
- Woonvisie gemeente Asten 2015 t/m 2024;
- Nota grondbeleid.

Activiteiten

1. Wij bouwen door:
   - Minimaal 100 woningen toe te voegen in en om het centrum van Asten;
   - Realisatie van Loverbosch fase 3;
   - Verdere uitbreiding in Ommel met het project Kluizendries-Kluisstraat;
   - Zoveel mogelijk woningbouw in Ommel-Oost;
   - In Heusden onderzoek te doen en plannen te maken voor nieuwe uitbreidingswijken.

2. Om ook in de toekomst Asten, Heusden en Ommel voor te bereiden op de woonwensen van de inwoners ontwikkelen wij daarnaast nieuwe plannen. Hiervoor is actieve grondpolitiek nodig vanuit de gemeente. Wij denken onder meer aan Loverbosch fase 4, maar wij onderzoeken ook andere locaties.

3. Wij bouwen extra voor starters en voor senioren om de doorstroming op de woningmarkt te verbeteren. Wij verwachten tevens dat er meer eenpersoonshuishoudens komen. Samen met de woningcorporaties bekijken we de mogelijkheden voor alternatieve- en/of tijdelijke woningbouw in diverse vormen en voor verschillende doelgroepen.

4. Wij willen starters helpen om in Asten te kunnen wonen. Hiervoor stellen wij extra middelen beschikbaar. Wij onderzoeken de mogelijkheden om zowel de starterslening als de maximale koop/aanneemsom (verwervingskosten van een starterswoning) mee te laten groeien met de ontwikkelingen op de woningmarkt.

5. Speciale aandacht is nodig voor wonen met zorg voor alle leeftijdscategorieën. Er worden plannen ontwikkeld om inzichtelijk te maken hoeveel woningen voor senioren de gemeente Asten op termijn nodig heeft. We zetten dan ook in op het bouwen van woningen waarin je goed oud kunt worden en woonvormen die passen bij wensen van senioren. Dit alles gericht op zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen.

6. Als het gaat over wonen dan is er ook aandacht nodig voor specifieke groepen: arbeidsmigranten, vluchtelingen, asielzoekers en woonwagenbewoners. Kwalitatief goede huisvesting is een vereiste. Dit doen wij samen met de markt en de woningbouwcorporaties, onder regie van de gemeente.

7. In de nieuw op te stellen woonvisie maken we keuzes hoe we de komende jaren met woonaspecten als kwantiteit, kwaliteit, doelgroepen en locaties om willen gaan en wat er nog meer gedaan kan worden om ongewenste ontwikkelingen op de woningmarkt tegen te gaan.

8. Wij geven meer ruimte aan inwoners om in collectief particulier opdrachtgeverschap (CPO) te kunnen bouwen.

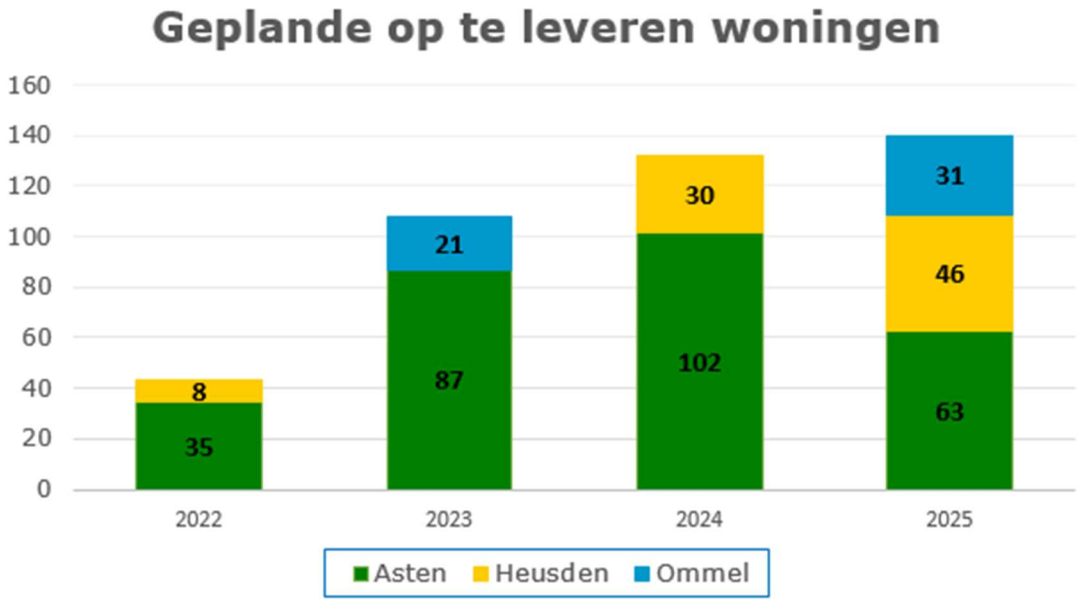
9. Wij kijken naar de meerwaarde van welstand en naar de mogelijkheden om procedures te versnellen.

10. Wij streven ernaar om 10% van het positief exploitatieresultaat bij woningbouwplannen in samenspraak met inwoners te gebruiken om te investeren in voorzieningen: bijvoorbeeld meer groen, speelgelegenheden of verkeersveiligheidsmaatregelen.

11. Met woningcorporaties sluiten wij nieuwe prestatieafspraken, waarbij wij breed kijken naar wat inwoners die wonen in sociale woningbouw nodig hebben. Wij handhaven het eerder vastgestelde beleid, dat minimaal 25% van de nieuw te bouwen woningen is bestemd voor de sociale woningbouw.

12. Het programma Transitie Omgevingswet draait al meerdere jaren. Er zijn diverse activiteiten afgerond zoals opstellen omgevingsvisie, handreiking participatiebeleid, aanschaf nieuwe software. Andere activiteiten lopen of worden nu voorbereid zoals opleidingen medewerkers, opstellen omgevingsplan of implementeren nieuwe software, om klaar te zijn voor geplande de invoering van de Omgevingswet per 1 januari 2023.

Activiteit	**Planning (jaartal)**
1. Wij bouwen door: • minimaal 100 woningen in en om centrum Asten; • realisatie Loverbosch fase 3; • Kluizendries-Kluisstraat Ommel; • Ommel-Oost; • Onderzoek en plannen maken voor nieuwe uitbreidingswijken Heusden.	 2023 -2026 2023-2026 2023 2023-2033 2024-2026
2. Actieve grondpolitiek voor ontwikkelingen van nieuwe plannen, zoals Loverbosch fase 4.	Continu
3. Extra bouwen voor starters en senioren en hiervoor samen met de woningbouwcorporaties de mogelijkheden onderzoeken.	2023-2026
4. Extra middelen beschikbaar stellen voor starters.	2023
5. Ontwikkelen van plannen met het oog op woonvormen voor senioren.	2023 -2026
6. Kwalitatief goede huisvesting onderzoeken voor specifieke groepen, zoals arbeidsmigranten, vluchtelingen en woonwagenbewoners.	2023 -2026
7. Opstellen woonvisie.	2023
8. Meer ruimte geven voor het bouwen in collectief particulier opdrachtgeverschap (CPO).	2023-2024
9. Kijken naar meerwaarde van welstand en naar mogelijkheden om procedures te versnellen.	2024
10. Investeren in voorzieningen bij nieuwe woningbouwplannen.	2025
11. Met woningcorporaties nieuwe prestatieafspraken sluiten.	2023
12. Transitie Omgevingswet: • opstellen gebiedsdekkend omgevingsplan; • uitvoeren onderzoeken t.b.v. omgevingsplan (bijv. MER); • doorontwikkeling digitale systemen en DSO (Digitaal Stelsel Omgevingswet); • verdere opleidingen.	 2023-2028 2023-2028 2023-2024 2023-2024

Vitaal buitengebied

Wat willen we bereiken?

De agrarische sector is en blijft belangrijk voor Asten. De komende jaren komt de transitie in het landelijke gebied in een stroomversnelling als gevolg van toegenomen landelijke en provinciale wet- en regelgeving. Wij willen dat de gemeente Asten stoppende bedrijven en bedrijven die doorgaan zo goed mogelijk begeleidt. Daarnaast staan wij samen met onze boeren voor de opgave om de sector te verduurzamen, meer in balans te brengen met natuur en landschap en de gezondheid van inwoners. Technologische ontwikkelingen en innovatie zijn belangrijke middelen om deze doelen te kunnen realiseren.

Welke beleidsnota's zijn relevant?

- Regionaal streefbeeld van ons landelijk gebied (MRE);
- Ruimtelijke Agenda de Peel (RAP);
- Ruimtelijk afwegingskader De Peel;
- Geurverordening.

Activiteiten

1. Wij bieden ruimte aan gezonde agrarische familiebedrijven, maar willen geen ontwikkelingen van te grote stallen die niet op draagvlak kunnen rekenen.
   Wij geven boeren de ruimte om hun grond voor meerdere doeleinden te gebruiken, zoals toerisme, agrarisch natuurbeheer, recreatie of andere bedrijvigheid.

2. Wij denken constructief mee met initiatieven voor meer natuurinclusieve en extensieve vormen van landbouw. Om de transitie kans van slagen te geven onderzoeken wij de mogelijkheden om te komen tot vrijwillige kavelruil en staan wij open voor andere innovatieve ideeën.

3. Wij gaan gebiedsgericht aan de slag, als de vraag vanuit inwoners zelf komt of als de situatie daar vanwege de leefbaarheid om vraagt. Voorbeelden hiervan zijn de Waardjesweg-Hazeldonk-Heesakkerweg en het gebied rondom Nationaal Park de Groote Peel.

4. Gelet op de ontwikkelingen in de land- en tuinbouw willen wij komen tot nieuwe toekomstvisies op de agrarische sector en tot een nieuwe glastuinbouwvisie.

5. Asten als groene woongemeente betekent ruimte voor natuur en milieu. Wij zorgen voor een haalbaar en realistisch natuurbeleid met een juiste balans tussen wonen, ondernemen en recreatie.

6. Wij zien volop kansen in het verbinden van het buitengebied met het centrum en de kernen door extra te investeren in wandel-, fiets- en ruiterpaden.

Activiteit	**Planning (jaartal)**
1. Ruimte geven aan boeren om grond voor meerdere doeleinden te gebruiken.	Continu
2. Meedenken met / stimuleren van initiatieven voor meer natuurinclusieve en extensieve vormen van landbouw.	Continu
3. Gebiedsgerichte aanpak: • Waardjesweg-Hazeldonk-Heesakkerweg; • gebied rondom Nationaal Park de Groote Peel.	 2023 2023-2026
4. Nieuwe toekomstvisies op de agrarische sector en nieuwe glastuinbouwvisie.	2024
5. Natuurbeleid met balans tussen wonen, ondernemen en recreëren.	Continu
6. Extra investeren in wandel-, fiets- en ruiterpaden om het buitengebied te verbinden met het centrum en de kernen.	2025

Klimaat, energie en duurzaamheid

Wat willen we bereiken?

Ook in Asten leveren we gezamenlijk met onze inwoners en ondernemers een bijdrage aan de aanpassingen in energiegebruik en klimaatverandering. Daarbij hebben we oog voor de betrouwbaarheid, betaalbaarheid en haalbaarheid van plannen, maar tonen ook gezonde ambitie. Energie en klimaat zijn grote opgaven, waarbij wij de samenwerking opzoeken op de schaal van de MRE en de Peelgemeenten. We beginnen met het benutten van mogelijkheden die geen of weinig effect hebben op de woon- of leefomgeving, bijvoorbeeld door in te steken op het zoveel mogelijk besparen van energie en het plaatsen van zonnepanelen op daken. Voor grootschalige energieopwekking is het nodig dat de netwerkcapaciteit wordt vergroot. De gemeente Asten gaat met andere gemeenten en de provincie druk uitoefenen op de verantwoordelijke partijen om dit zo snel mogelijk op te lossen.

Welke beleidsnota's zijn relevant?

- Regionale Energiestrategie (RES-MRE);
- Programma Warmtetransitie.

Activiteiten

1. Klimaatbestendige bossen;
   De gemeente Asten streeft ernaar om haar bossen middels een revitaliseringsimpuls verder om te vormen naar bossen die natuurlijker, weerbaarder, soortenrijker en aantrekkelijker zijn. De gemeente Asten gaat hiervoor in een periode van 10 jaar actie ondernemen en kansen aangrijpen om gebiedsgericht al haar bossen van een dergelijke impuls te voorzien.

2. Planten duizenden extra bomen;
   We willen een gemeente zijn met minder verstening en meer groen, een betere wateropvang, minder hittestress en een grotere biodiversiteit in flora en fauna. Daarom gaan we investeren in de aanplant van duizenden nieuwe bomen. In de komende jaren gaan we actief zoeken naar locaties in en rond de kernen Asten, Ommel en Heusden waar we extra bomen kunnen zetten in een kwalitatief goede groeiplaats.

3. Wij gaan een beleidsplan duurzaamheid opstellen, waarmee we concreet onze ambities op het gebied van duurzaamheid en circulariteit vormgeven.
   Op basis van de door de raad aangegeven reikwijdte (raadssessie oktober 2022) stellen we in 2023 het nieuwe programma afval/grondstoffen op.

4. Wij stimuleren inwoners en ondernemers om te investeren in duurzaamheid. Hiervoor breiden wij waar mogelijk de subsidieregelingen uit en maken ze breder inzetbaar, bijvoorbeeld door een duurzaamheidslening.

   Met een uitvoeringsprogramma warmtetransitie zetten we sterk in op het stimuleren en ondersteunen van onze inwoners bij het besparen op het energieverbruik. Onderdelen van het uitvoeringsprogramma zijn onder andere:
   - uitbouwen en professionaliseren energiehuis slim wonen;
   - collectieve inkoopacties isolatie;
   - prestatieafspraken met woningbouwcorporaties;
   - handhaving op energiebesparingsplicht bedrijven;
   - jaarlijkse week van de duurzaamheid;
   - ondersteuningsacties energiebesparing in het kader van energiearmoede;
   - ontzorgingsacties isolatie en financiering.

5. In samenwerking met de MRE en het bedrijfsleven moet onderzoek worden gedaan naar de mogelijkheden van energieopslag om de aanpassingen in het energiegebruik aantrekkelijker te maken en daarmee te versnellen. Wij hebben daarbij specifieke aandacht voor samenwerking met het bedrijfsleven, onder andere op de combinatie energie-opwek en landbouw en op waterstof.

6. De gemeente moet het goede voorbeeld zijn en voorop lopen in verduurzaming. Wij willen dat de gemeente zelf ook investeert in verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed en het wagenpark.

   - Routekaart gemeentelijk vastgoed.
     We stellen een routekaart op voor het verduurzamen van het eigen vastgoed. In de routekaart wordt het gemeentelijk vastgoed van de gemeente in beeld gebracht, een planning gegeven voor het realiseren van de ambities uit het Klimaatakkoord en een financiële onderbouwing gegeven van de (additionele) kosten.

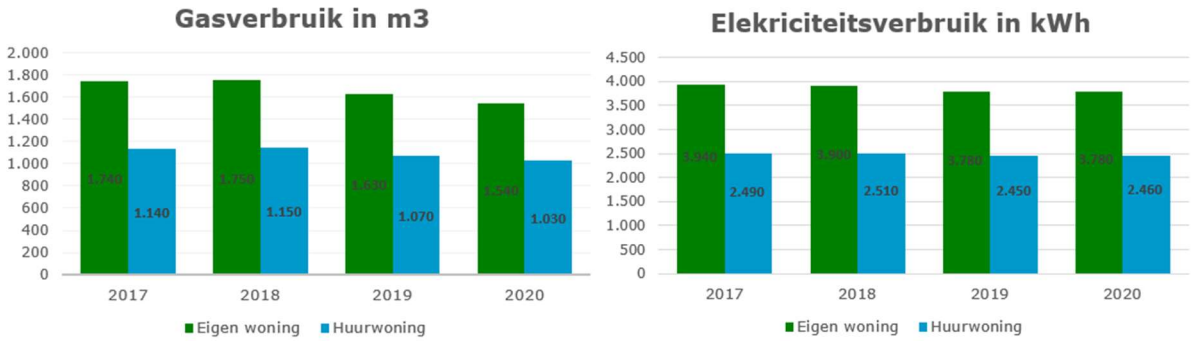
   - Plan verduurzamen gemeentelijke mobiliteit.
     We stellen een plan op voor het verduurzamen van onze eigen mobiliteit. In 2022 hebben we ten behoeve van het veilig uitvoeren van de publieke taak elektrische en hybride voertuigen aangeschaft. We stellen een uitvoeringsplan op waarmee we de overige mobiliteit van de gemeente verder planmatig verduurzamen. Zo mogelijk sluiten we aan bij initiatieven in de regio om efficiënter en effectiever te verduurzamen.

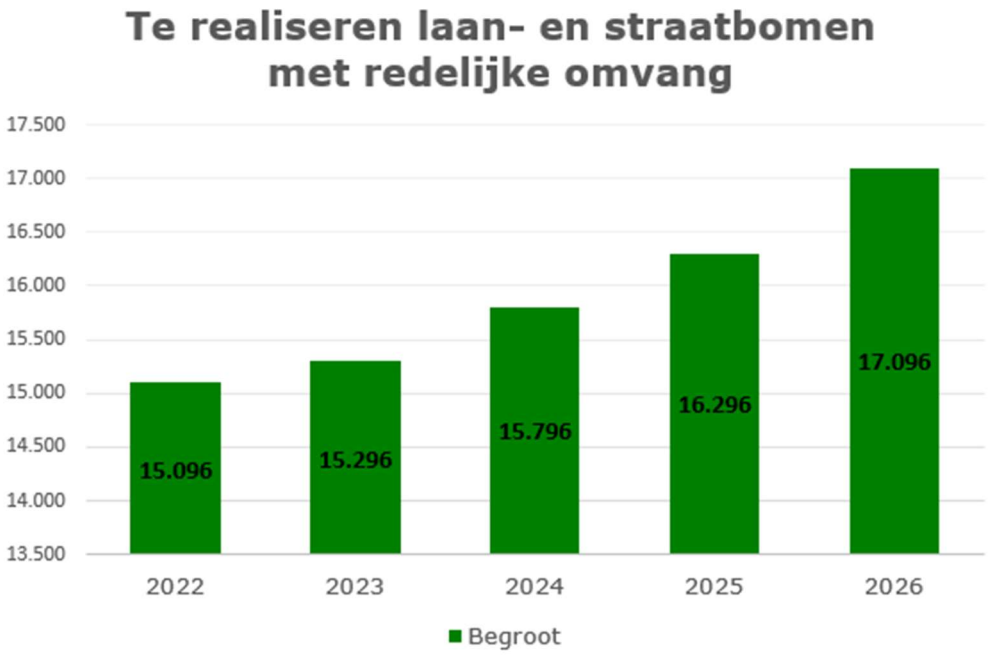
7. Met het waterschap en andere partners blijft de gemeente Asten werken aan voorkoming en vermindering van wateroverlast in bijvoorbeeld de Wolfsberg, Voorste Heusden, Wilhelminastraat en Penningkruid en zorgen we voor waterberging voor Loverbosch I op het evenemententerrein. In de komende jaren komt er ook meer aandacht voor het nemen van maatregelen om de gevolgen van hitte en droogte op te vangen.

   Naast de geplande uitvoeringsprojecten om wateroverlast te voorkomen en te verminderen, stellen we met de Peelgemeenten een uitvoeringsplan op om de gevolgen van hitte en droogte op te vangen. We maken daarbij gebruik van elkaars kennis en ervaringen en nemen zowel gezamenlijke als eigen acties in het uitvoeringsplan op.

8. We gaan een regionaal uitvoeringsplan klimaatadaptatie opstellen. Dit plan omvat een regionale visie, strategie en uitvoeringsprogramma. Dit doen we samen met de andere gemeenten in de Peel. In het uitvoeringsprogramma komt ruimte voor zowel lokale als regionale projecten.

Activiteit	**Planning (jaartal)**
1. Bossen revitaliseringsimpuls geven.	2023-2033
2. Planten duizenden extra bomen.	2023-2026
3. Opstellen programma afval/grondstoffen.	2023
4. Uitvoeringsprogramma energiebesparing gebouwde omgeving.	2023-2026
5. Onderzoek naar mogelijkheden voor energieopslag in samenwerking met MRE en bedrijfsleven.	2023-2024
6. Verduurzaming gemeentelijk vastgoed en wagenpark • Opstellen routekaart gemeentelijk vastgoed. • Opstellen plan verduurzamen gemeentelijke mobiliteit.	 2025 2025
7. Voorkomen en verminderen van wateroverlast in: • Wolfsberg; • Voorste Heusden; • Wilhelminastraat / parallelweg Heesakkerweg (Noord en Zuid); • Waterberging nieuwe wijk Loverbosch; • Plutostraat/Kosmosplein; • Penningkruid; • Rozenstraat 7-15; • Julianastraat-Emmastraat-Hemel-Margrietstraat-Laurierstraat-Dalkruid; • Bergbezinkbassin Beatrixlaan (elektromechanische renovatie); • Riolering buitengebied (elektromechanische renovatie); • Verbeteren drukrioleringsclusters 27, 30 en 35. (V) start voorbereiding, (U) start uitvoering	 2023 (U) 2023 (U) 2023 (V) 2023 (U) 2025 (V) 2023 (V) 2023 (V) 2026 (V) 2023 (U) 2022 (U) 2023 (U)
8. Opstellen uitvoeringsagenda klimaatadaptatie.	2023

Bruisende en aantrekkelijke kernen

Openbare ruimte

Wat willen we bereiken?

Van Asten, Heusden en Ommel willen wij nog aantrekkelijkere kernen maken voor (jonge) gezinnen om zich hier te vestigen. Op die manier zijn bijvoorbeeld het verenigingsleven, de lokale middenstand en de scholen het beste geholpen en gloort er een mooiere toekomst voor iedereen. Dat betekent investeringen doen in de centra, in de uitstraling en in belangrijke voorzieningen zoals scholen en de verkeersveiligheid.

Welke beleidsnota's zijn relevant?

- Kaders Aanpak Vitalisering Recreatieve Locaties;
- Perspectief Vrijetijdseconomie De Peel 2030;
- Rapport Marketing voor de Peel;
- Toekomstagenda Asten 2030;
- Economische agenda De Peel 2022-2026 "De Peel maakt het!";
- Uitvoeringsprogramma recreatie en toerisme 2007-2010;
- Centrumvisie 2007;
- Afsprakenkader Detailhandel in de Peel.

Activiteiten

1. Wij gaan extra investeren in groen waardoor Asten nog meer de uitstraling krijgt van een hoogwaardige woongemeente waar het goed toeven is. We denken daarbij onder meer aan de volgende projecten/ontwikkelingen:

   - Herinrichten van het Burgemeester Ploegmakerspark;
     Binnen een bruisende en aantrekkelijke kern is een park als het Burgemeester Ploegmakerspark een onmisbare aanvulling op de bebouwing en verharde ruimte. Door zijn ligging is dit park uniek in het centrum van Asten. De huidige inrichting kent echter zijn problemen, elementen zijn verouderd en gebruiksmogelijkheden zijn beperkt. Wens is daarom om samen met de inwoners van Asten te komen tot een nieuwe inrichting van het Burgemeester Ploegmakerspark.
     Op dit moment is nog onduidelijk wat de kosten voor de uitvoering zijn. Ook een bandbreedte aangeven is moeilijk omdat dit geheel afhangt van de onderzoeken, wensen en ambities die uit de voorbereiding/ontwerpfase komen. Gedurende de voorbereiding zullen deze onderzoeken, wensen en ambities aan bod komen en aan de hand van de wensen en ambities, gekoppeld aan de kosten, zullen keuzes gemaakt moeten worden.

   - Groene entree Heesakkerweg;
     Een entree is je visitekaartje, de eerste indruk en een plek waar veel mensen passeren in en uit het dorp. In lijn met de ambitie van de gemeente Asten om uit te stralen dat Asten een mooie groene en aantrekkelijke gemeente is, is het belangrijk deze mooi in te richten. In de komende jaren zijn in en rondom de entree Heesakkerweg diverse projecten/ontwikkelingen gepland. Nadat deze zijn afgerond willen we deze entree een mooie groene (definitieve) inrichting geven.

   - Vergroening Koningsplein en Markt;
     Meer groen in het centrum van Asten vinden wij belangrijk. Groen heeft enerzijds een positief effect op de uitstraling en beleving van het centrum en anderzijds ook een belangrijke functie op het gebied van waterberging en hittestress. Samen met Centrum Management, de ondernemers en inwoners willen wij het Koningsplein en de Markt verder vergroenen.

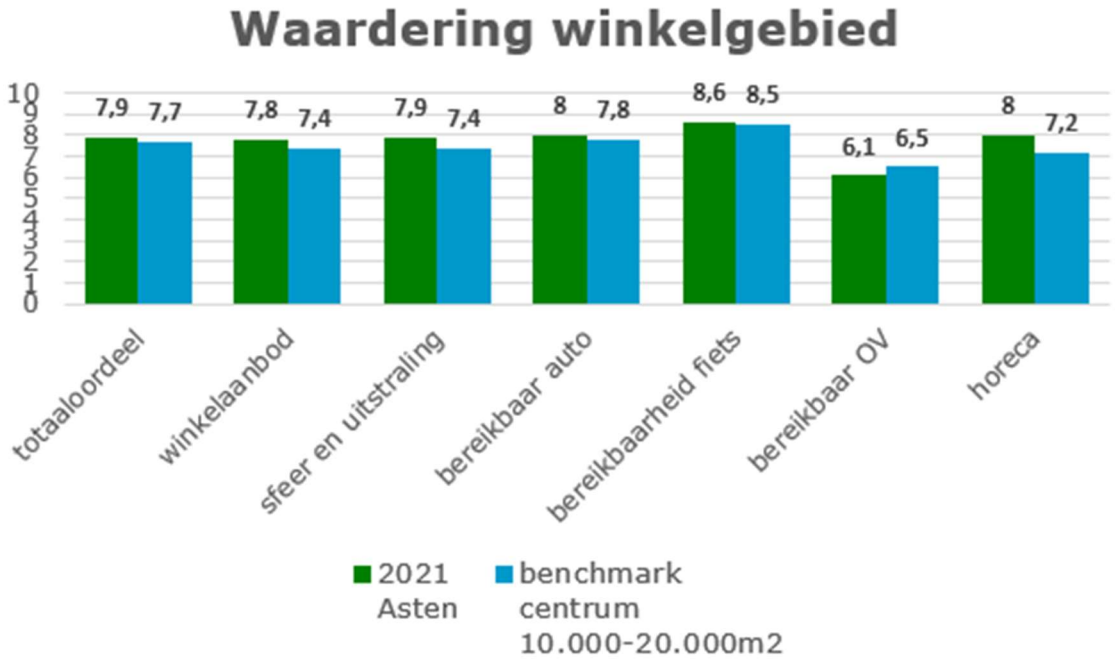
   - Kwaliteitsimpuls evenemententerrein;
     Voor de herinrichting van het evenemententerrein ’t Loverveld en omgeving wordt een plan opgesteld. Het park heeft veel potentie op het gebied van onder andere natuur, klimaatadaptatie en recreatie. Met de herinrichting van het evenemententerrein willen we het park toekomstbestendig maken en zo duurzaam behouden. Hierbij willen we onder andere dat het park beter aansluit bij de omgeving, de huidige potentie van het park beter benut wordt, ervoor zorgen dat Asten klimaatrobuuster wordt maar ook dat het een plek wordt waar mensen (burger-) initiatieven kunnen ontplooien.
     Op dit moment is nog onduidelijk wat de kosten voor de uitvoering zijn. Een onderdeel van het opstellen van de visie is het opstellen van een (gefaseerd) uitvoeringsplan inclusief een kosteninschatting. Naar verwachting wordt het totale plan inclusief financiële doorkijk begin 2023 aan de raad aangeboden. Wenselijk is de eerste fase in 2024 uit te voeren. Om dit mogelijk te maken moeten de voorbereidingen hiervoor starten in 2023, hiervoor is een bedrag van € 20.000,= opgenomen.
     De kosten voor de uitvoering kunnen via diverse budgetten en/of projecten worden gedekt. De verwachting is echter dat niet alle kosten hiermee zijn afgedekt. Hiervoor zal extra krediet worden aangevraagd. In de begroting van 2024 wordt dit bedrag geconcretiseerd.

2. Wij blijven met de drie schoolorganisaties PlatOO, Prodas en OMO constructief in overleg over onderwijshuisvesting in de gemeente Asten.

   Op dit moment wordt er volop gebouwd aan Kindcentrum de Ontdekking aan de Beatrixlaan. De omgevingsvergunning voor de nieuwbouw van de Voordeldonk is verleend en de aanbestedingsprocedure loopt.
   Ons doel is om het vastgestelde Strategisch Huisvestingsplan (SHP) voor primair onderwijs af te ronden, waarbij de komende jaren de focus ligt op de schoollocatie in de wijk Loverbosch en het handhaven van de school in Ommel.

3. Door het verminderen en verplaatsen van basisscholen ontstaan nieuwe schoolroutes en -omgevingen. Verkeersveiligheid zien wij als een belangrijke taak voor de gemeente. Om die reden investeren wij in het optimaliseren van schoolomgevingen zoals bij basisschool Voordeldonk.
3.

Activiteit	**Planning (jaartal)**
1. Extra investeren in groen: • herinrichten Burgemeester Ploegmakerspark; • herinrichten Burgemeester Ploegmakerspark; • meer groen aan Heesakkerweg; • meer groen aan Koningsplein en Markt; • kwaliteitsimpuls evenemententerrein; • kwaliteitsimpuls evenemententerrein. (V) start voorbereiding, (U) start uitvoering	 2024 (V) 2025 (U) 2025 2024 2023 (V) 2024-2026 (U)
2. Onderwijshuisvesting (SHP): • realisatie Kindcentrum 'de Ontdekking' aan de Beatrixlaan; • realisatie nieuw schoolgebouw Voordeldonk; • realisatie nieuw schoolgebouw in wijk Loverbosch; • handhaven school in Ommel.	 2023 2024 Nog niet bekend Continu
3. Investeren in optimaliseren van schoolomgeving zoals bij basisschool Voordeldonk.	2024

Wat mag het kosten?

Onderstaande tabel geeft inzicht in de totale baten en lasten van dit programma.

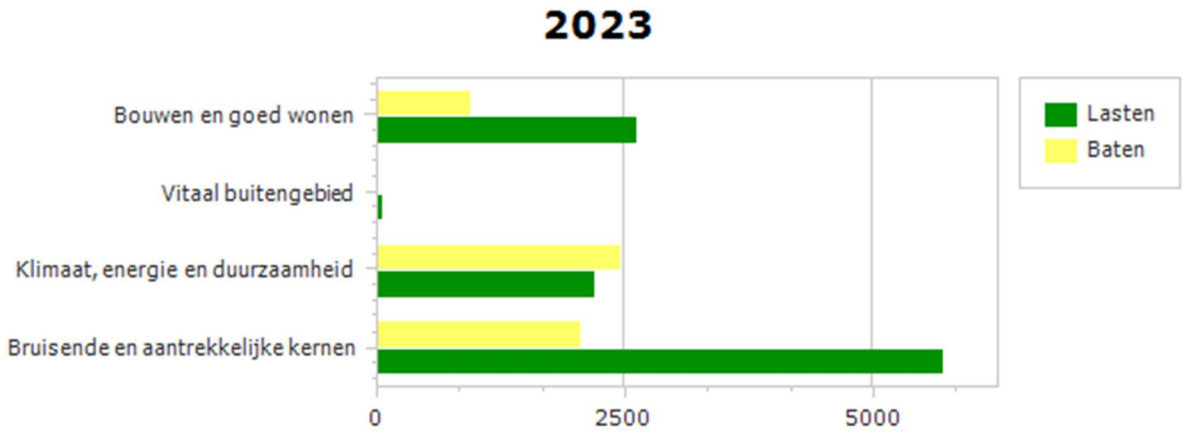
	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenbegroting		
bedragen x € 1.000	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Lasten	**-9.333**	**-10.111**	**-10.512**	**-10.620**	**-10.280**	**-10.271**
Bouwen en goed wonen	**-2.220**	**-2.244**	**-2.608**	**-2.608**	**-2.103**	**-2.101**
Huisvesting en bouwen	-1.954	-2.244	-2.108	-2.108	-2.103	-2.101
Implementatie Omgevingswet	-266		-500	-500		
Vitaal buitengebied	**48**		**-35**			
Transitie buitengebied	48		-35			
Klimaat, energie en duurzaamheid	**-1.843**	**-2.300**	**-2.188**	**-2.192**	**-2.195**	**-2.195**
Klimaat, energie en duurzaamheid	-1.843	-2.300	-2.188	-2.192	-2.195	-2.195
Bruisende en aantrekkelijke kernen	**-5.318**	**-5.567**	**-5.682**	**-5.820**	**-5.982**	**-5.974**
Openbare werken	-2.055	-2.317	-2.339	-2.333	-2.416	-2.363
Groen, natuur en milieu	-2.276	-2.431	-2.524	-2.515	-2.502	-2.511
Onderwijshuisvesting	-987	-819	-819	-973	-1.064	-1.100
Baten	**5.318**	**5.350**	**5.399**	**5.412**	**5.375**	**5.364**
Bouwen en goed wonen	**1.278**	**925**	**925**	**925**	**925**	**925**
Huisvesting en bouwen	1.278	925	925	925	925	925
Vitaal buitengebied	**-159**					
Transitie buitengebied	-159					
Klimaat, energie en duurzaamheid	**2.102**	**2.363**	**2.440**	**2.440**	**2.440**	**2.440**
Klimaat, energie en duurzaamheid	2.102	2.363	2.440	2.440	2.440	2.440
Bruisende en aantrekkelijke kernen	**2.097**	**2.062**	**2.034**	**2.046**	**2.009**	**1.999**
Openbare werken	191	326	339	319	299	284
Groen, natuur en milieu	1.633	1.646	1.603	1.605	1.588	1.593
Onderwijshuisvesting	273	90	92	123	123	123
Saldo van baten en lasten	**-4.015**	**-4.761**	**-5.113**	**-5.208**	**-4.905**	**-4.906**
Resultaat	**-4.015**	**-4.761**	**-5.113**	**-5.208**	**-4.905**	**-4.906**

Onderstaande tabel geeft de ontwikkeling van de Begroting 2022 naar de nieuwe stand in de Begroting 2023 weer.

	Begroting	Meerjarenbegroting		
bedragen x € 1.000	2023	2024	2025	2026
Meerjarenbegroting 2022-2025	-4.151	-4.129	-4.347	-4.241
Begroting na wijziging t/m juli	-87	-87	-87	-87
Voorjaarsnota 2023	-728	-635	-92	-147
Saldo na Voorjaarsnota 2023	**-4.966**	**-4.852**	**-4.527**	**-4.475**
Mutaties meerjarenbegroting 2023-2026	-147	-357	-378	-431
Meerjarenbegroting 2023-2026	**-5.113**	**-5.208**	**-4.905**	**-4.906**

In onderstaande tabel worden de mutaties in de Meerjarenbegroting 2023-2026 nader toegelicht.

	Begroting	Meerjarenbegroting		
bedragen x € 1.000	2023	2024	2025	2026
Nieuwe wens Begroting 2023		**-30**	**-30**	**-30**
Planten extra bomen		-30	-30	-30
Concretiseren P.M.	**-50**	**-15**	**-15**	**-15**
Inrichten schoolomgeving Voordeldonk		-15	-15	-15
Voorbereidingskosten nieuwe fietsverbinding BZOB	-50			
Overige mutaties	**-97**	**-312**	**-334**	**-386**

Investeringen programma

bedragen x € 1.000	Begroting				
Kredieten	**t/m 2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
2.1 Bouwen en goed wonen					
Invoering omgevingswet	1.000	500	500		
Uitbreiding uren i.v.m. omgevingswet en versnellingsagenda woningbouw		424	424		
Totaal	**1.000**	**924**	**924**	**0**	**0**

bedragen x € 1.000	Begroting				
Kredieten	**t/m 2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
2.2 Vitaal buitengebied					
Gebiedsgerichte aanpak Vitale Peel		35			
Totaal	**0**	**35**	**0**	**0**	**0**

bedragen x € 1.000	Begroting				
Kredieten	**t/m 2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
2.3 Klimaat, energie en duurzaamheid					
Planten extra bomen		1.200			
Voorkomen en verminderen wateroverlast in:					
- Wolfsberg	380				
- Voorste Heusden	1.025				
- Wilhelminastraat / parallelweg Heesakkerweg		2.700			
- Plutostraat / Kosmosplein				600	
- Penningkruid		50			
- Rozenstraat 7-15		55			
- Julianastraat-Emmastraat-Hemel-Margrietstraat-Laurierstraat-Dalkruid					P.M.
- BBB Beatrixlaan (elektromechanische renovatie)		35			
- Riolering buitengebied	450	450	450	450	450
- Verbeteren drukrioleringsclusters 27, 30 en 35	450				
Totaal	**2.305**	**4.490**	**450**	**1.050**	**450**

bedragen x € 1.000	Begroting				
Kredieten	**t/m 2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
2.4 Bruisende en aantrekkelijke kernen					
Herinrichten Burgemeester Ploegmakerspark (voorbereiding)		50			
Groene entree Heesakkerweg				60	
Kwaliteitsimpuls evenemententerrein		20			
Schoolgebouw Voordeldonk	6.073				
Schoolomgeving Voordeldonk	50	744			
Schoolgebouw Varendonck	5.102				
Totaal	**11.225**	**814**	**0**	**60**	**0**

3. Sociaal Domein

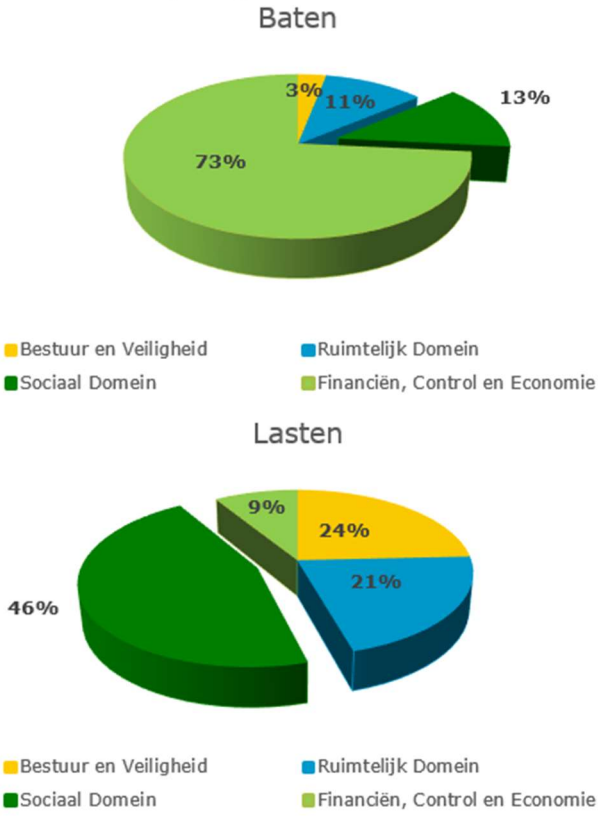
Visie
Elke inwoner in Asten, jong en oud, kan en mag meedoen. Samen, voor en met elkaar.

Als gemeente Asten dragen wij bij aan optimale ontwikkelingskansen in een aantrekkelijke omgeving, waarbij we oog hebben voor jong en oud. We zetten in op preventie en organiseren zorg en ondersteuning dicht bij huis, met professionals waar je terecht kan met al je ondersteuningsvragen. Alle inwoners met een zorg- of ondersteuningsvraag wordt een passende oplossing richting de toekomst geboden. Zodat ze uiteindelijk op eigen kracht, eventueel met hulp van hun netwerk, verder kunnen.

We geven bijzondere aandacht aan voorliggende voorzieningen en stimuleren maatschappelijke initiatieven. Zo geven we vorm aan een vitaal Asten, aantrekkelijk voor iedere inwoner.

Portefeuillehouder
Wethouder J. Spoor

Baten en lasten van het programma

Sociaal en gezond

Wat willen we bereiken?

Binnen het sociaal domein staan voor ons een aantal pijlers centraal:

- Kansen voor iedereen;
- Sterke, sociale omgeving;
- Gezondheid en vitaliteit;
- Financieel gezond;
- Samen met elkaar;
- Ondersteuning & voorzieningen.

Deze pijlers zijn gericht op alle leeftijdsfasen en voor alle vormen van ondersteuning: vanaf preventie en zelfredzaamheid tot professionele ondersteuning. Ze zijn uitgewerkt in het beleidsplan sociaal domein en dit plan is voor ons een goede basis voor de doorontwikkeling de komende jaren. In uitvoeringsplannen wordt per jaar aangegeven waar in dat jaar de focus op ligt.

Werk is van groot belang voor mensen en houdt de samenleving draaiende. Werk zorgt voor contact met andere mensen en leidt tot zelfstandigheid en eigenwaarde. Wie werkt, investeert in zichzelf en draagt zijn steentje bij aan de toekomst van onze samenleving. Soms lukt werken niet of hebben mensen moeite met rond te komen met het geld dat zij verdienen; in dat geval kan men op onze ondersteuning rekenen en dragen we de mogelijkheden van gemeentelijke regelingen uit.

Welke beleidsnota's zijn relevant?

- Beleidsplan Sociaal Domein gemeente Asten 2022-2027;
- Koersagenda GR Peelgemeenten 2022-2024;
- Positioneringsnotitie Senzer;
- Beleidsplan Schuldhulpverlening 2019-2022;
- Meerjarig Beleidsplan GGD Brabant-Zuidoost 2018-2022;
- Lokale Educatieve Agenda gemeente Asten 2020-2023.

Activiteiten

1. Wij blijven zicht en grip behouden op zorg(kosten) en de kwaliteit van de zorg. Hiervoor is een sterke verbinding met het lokale, voorliggende veld van groot belang.

2. In navolging op landelijk beleid onderzoeken wij welke ondersteuning wij als gemeente moeten bieden. De samenleving is niet ‘maakbaar’.

3. Bureaucratie en regeldruk bij de uitvoering van regelingen voorkomen wij zoveel als mogelijk. De menselijke maat moet zichtbaar en voelbaar zijn en blijven (doelmatigheid voorop).

4. Wij houden de zorgvoorzieningen op peil en werken hierin samen met onze sociale netwerkpartners en verbonden partijen. Wanneer zorg nodig is dan moet deze snel beschikbaar en van goede kwaliteit zijn. Daarover maken we afspraken met zorgorganisaties.

5. Het aantal vrijwilligers neemt vermoedelijk, gelet op de vergrijzing, af en hetzelfde geldt voor de mantelzorgers. Wij ondersteunen en faciliteren deze groepen actief en zetten in op programma’s die dat mogelijk maken.

6. Eenzaamheid is een serieus vraagstuk. Met het project ‘Eén tegen eenzaamheid’ investeert de gemeente Asten al in de aanpak. Wij willen deze inzet de komende jaren minimaal continueren.

7. Gelet op de vergrijzing werken wij actief aan meer preventieve projecten voor ouderen (voeding, beweging), zetten wij het project dementievriendelijke gemeente voort en bekijken wij de mogelijkheden om projecten te initiëren waarin jong en oud met elkaar worden verbonden.

8. Een toenemend aantal jongeren kampt met sociale en/of psychische problemen. In deze raadsperiode gaan wij een samenhangend programma van (preventieve) projecten uitvoeren waaronder de uitvoering van het alcohol- en drugsbeleid en de voortzetting van het project STORM (een wetenschappelijk onderbouwde, preventieve aanpak die tot doel heeft een depressie of suïcide bij jongeren vóór te zijn).

9. De gemeente ontvangt een eenmalige uitkering Nationaal Programma Onderwijs ten behoeve van het herstel van de corona-gerelateerde vertraging in de leergroei en ontwikkeling van jongeren. Er worden activiteiten aangeboden om de vaardigheden bij jongeren op cognitief, executief en sociaal en emotioneel vlak aanvullend te stimuleren om zo de ontstane achterstand als gevolg van corona in te halen en kansengelijkheid te bevorderen.

10. Wij willen leren uit de praktijk en om die reden bekijken wij de mogelijkheden om meer te gaan werken met ervaringsdeskundigen. We richten ons hierbij zowel op de uitvoering als op de vorming van beleid. Op die manier kunnen wij de kwaliteit van de verleende zorg verbeteren. Ook kunnen ervaringsdeskundigen ons helpen om een inclusievere lokale samenleving te creëren. Dit wil zeggen dat zo veel mogelijk mensen in Asten meedoen en zo min mogelijk mensen in de problemen komen.

11. Wij gaan meer aandacht geven aan gezond sport(beleid), verenigingsleven en cultuur. Wij richten ons op het realiseren van voldoende sportbewegings- en cultuuraanbod voor alle Astenaren van jong tot oud. Door een integrale benadering wordt duidelijk wie wat doet en hoe er beter kan worden samengewerkt.

12. Het Lokaal Sportakkoord is in september 2020 opgesteld en opgevolgd met een Sportmanifest. In deze raadsperiode gaan wij actief met de aanbevelingen aan de slag om van Asten een meer sportgezinde gemeente te maken.

13. Wij gaan ook uitvoering geven aan het Lokaal Preventieakkoord.

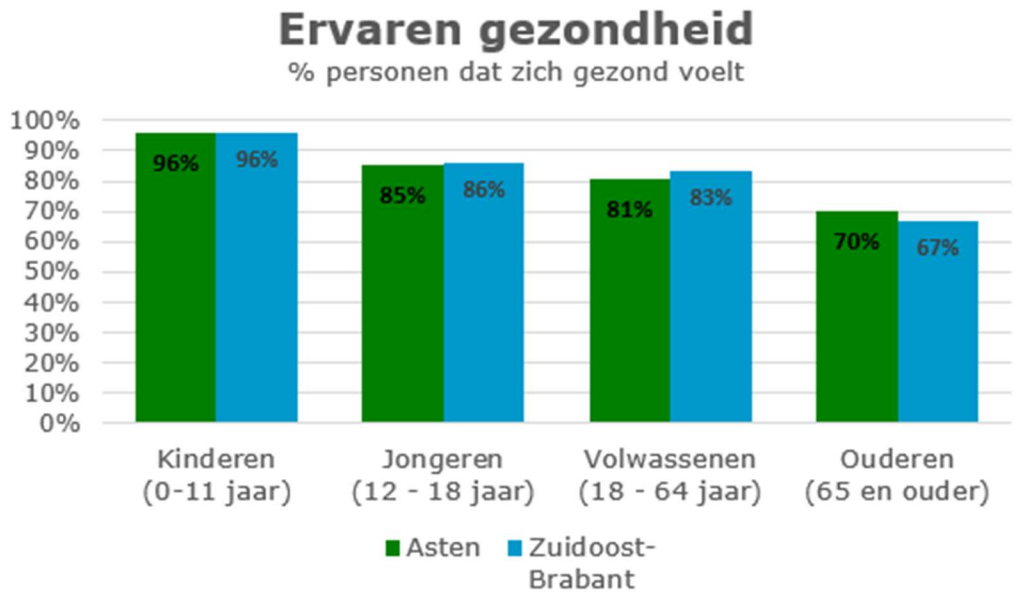
14. Wij gaan meer aandacht geven aan armoedebeleid. Naast de regelingen die al ingezet zijn, onderzoeken we hoe deze beter in samenhang ingezet kunnen worden. De bestaande regelingen vanuit bijzondere bijstand maken we beter bekend bij de minima. We onderzoeken daarbij of we de minimaregelingen en de inkomensgrens kunnen harmoniseren in regionaal verband.

15. Wij maken samen met onze partners een plan om de ontwikkeling van basisvaardigheden te bevorderen en laaggeletterdheid onder jong en oud terug te dringen. Dit doen we omdat er ongeveer 2.000 mensen in onze gemeente zijn die moeite hebben met lezen, schrijven, rekenen en/of digitale vaardigheden. In 2023 hebben we aandacht voor communicatie. We willen het bewustzijn over laaggeletterdheid vergroten en mensen wijzen op cursussen. Daarnaast letten we er in onze communicatie over alle onderwerpen op dat we zo begrijpelijk mogelijk zijn, ook voor inwoners die moeite hebben met taal.

16. Wij geven extra aandacht aan het begeleiden van mensen bij bepaalde levensbepalende veranderingen zoals een scheiding of onvrijwillige eenzaamheid. Wij helpen en begeleiden hen deze verandering goed in beeld te brengen zodat mensen weer verder kunnen in hun leven.

Activiteit	**Planning (jaartal)**
1. Grip houden op zorg(kosten) en kwaliteit van zorg.	Continu
2. Onderzoeken welke ondersteuning we als gemeente bieden (normaliseren).	2022-2024
3. Bureaucratie en regeldruk verminderen.	Continu
4. Zorgvoorzieningen op peil houden en samenwerken met partners.	Continu
5. Actief ondersteunen en faciliteren vrijwilligers en mantelzorgers.	Continu
6. Project "Eén tegen eenzaamheid".	2023
7. Preventieve projecten voor ouderen, project dementievriendelijke gemeenten en projecten waarin jong en oud met elkaar worden verbonden.	2023-2026

8. Sociale en/of psychische problemen bij jongeren: • Samenhangend programma van (preventieve) projecten uitvoeren waaronder de uitvoering van alcohol- en drugsbeleid. • Project STORM.	2023-2026 2022-2025
9. Nationaal Programma Onderwijs.	2022-2025
10. Werken met ervaringsdeskundigen.	Continu
11. Meer aandacht geven aan gezond sport(beleid), verenigingsleven en cultuur.	2024
12. Opvolgen aanbevelingen uit Lokaal Sportakkoord en Sportmanifest.	2023-2026
13. Uitvoeren Lokaal preventieakkoord.	2022-2023
14. Meer aandacht geven aan armoedebeleid.	2023-2026
15. Plan maken om taalontwikkeling te bevorderen en laaggeletterdheid terug te dringen.	2023-2024
16. Begeleiden van mensen bij levensgebeurtenissen.	Continu

Bruisende en aantrekkelijke kernen

Vitale kernen

Wat willen we bereiken?

Van Asten, Heusden en Ommel willen wij nog aantrekkelijkere kernen maken voor (jonge) gezinnen om zich hier te vestigen. Op die manier zijn bijvoorbeeld het verenigingsleven, de lokale middenstand en de scholen het beste geholpen en gloort er een mooiere toekomst voor iedereen. Dat betekent investeringen doen in de centra, in de uitstraling en in belangrijke voorzieningen zoals scholen en de verkeersveiligheid.

Welke beleidsnota's zijn relevant?

- Beleidsplan Sociaal Domein gemeente Asten 2022-2027;
- Bestuursopdracht binnensport Asten (in voorbereiding).

Activiteiten

1. De integrale visie Ommel 1000+ is in uitvoering en hier gaan wij dan ook volop mee verder. Ommel 1000+ moet de komende jaren voortdurend leiden tot concrete besluiten over extra woningbouw en bijbehorende investeringen gericht op de vitaliteit van het dorp.

2. Ook de Heusdense inwoners zorgen met gemeentelijke ondersteuning voor een toekomstgerichte-, vitale en realistische dorpsvisie, met aandacht voor het Vorstermansplein en het vraagstuk van voldoende horeca.

3. Sport- en zwembadcomplex de Schop, de gymzaal aan de Schoolstraat en die van het Varendonck College zijn verouderd. We realiseren een passende binnensportaccommodatie inclusief overdekt zwembad in de kern Asten die weer minimaal 40 jaar meegaat. We starten met het opstellen van een bestuursopdracht door de raad. Vervolgens voeren we in 3 fasen deze opdracht uit: fase 1 van vooronderzoek, fase 2 van locatie- en scenariokeuze en fase 3 van realisatie.

Activiteit	**Planning (jaartal)**
1. Visie Ommel 1000+ uitvoeren.	2022-2023
2. Dorpsvisie Heusden.	2023
3. Binnensport Asten: Fase 1: Vooronderzoek; Fase 2: Locatie- en scenariokeuze; Fase 3: Realisatie.	 2023 2023-2024 Nog niet bekend

Veilige buurt en thuis

Veilig thuis

Wat willen we bereiken?

Het is belangrijk dat we ons veilig voelen in onze eigen buurt en thuis. Zonder veiligheid geen vrijheid. Wij willen dat iedereen in Asten veilig kan wonen, verblijven, werken en ondernemen. Een betrouwbare overheid zorgt voor een veilige woon-, werk- en leefomgeving vanuit een gezamenlijke verantwoordelijkheid van inwoners en ondernemers. Wij vinden het dan ook essentieel om veiligheid te garanderen in ons dorp en blijven een beroep doen op ieders eigen verantwoordelijkheid als het gaat om preventie. Wij stimuleren bijvoorbeeld het gebruik van de buurtapps en de politie (wijkagent) en de Buitengewoon Opsporingsambtenaar (BOA) zijn zichtbaar op straat.

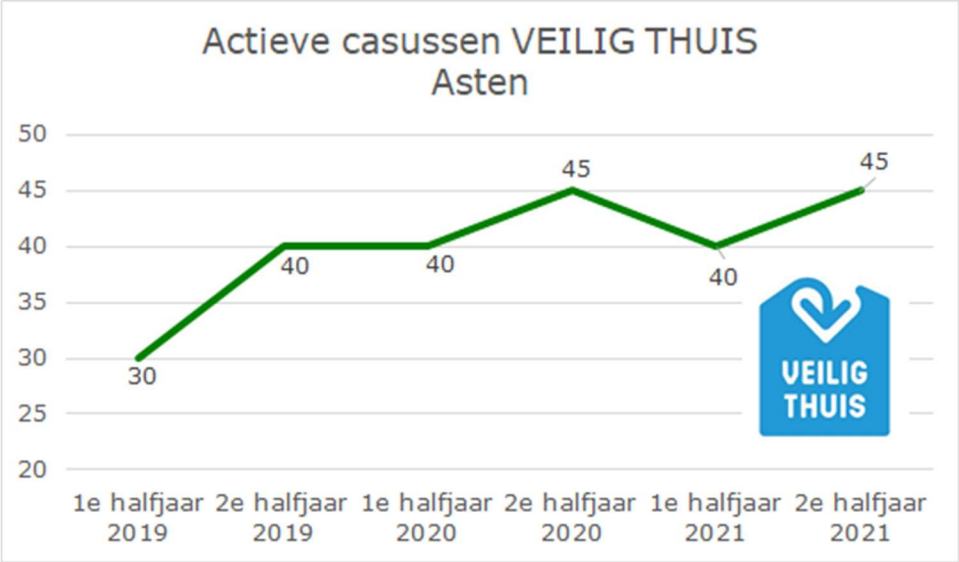
Welke beleidsnota's zijn relevant?

- Beleidsplan Sociaal Domein gemeente Asten 2022-2027.

Activiteiten

1. Wij hebben aandacht voor veiligheid ‘achter de voordeur’. Samen met de betrokken instanties en organisaties willen wij huiselijk geweld en (kinder-)mishandeling zoveel mogelijk voorkomen.

Activiteit	**Planning (jaartal)**
1. Voorkomen van huiselijk geweld en (kinder-)mishandeling. We geven uitvoering aan het in 2022 opgestelde borgings- en implementatieplan.	2023

Wat mag het kosten?

Onderstaande tabel geeft inzicht in de totale baten en lasten van dit programma.

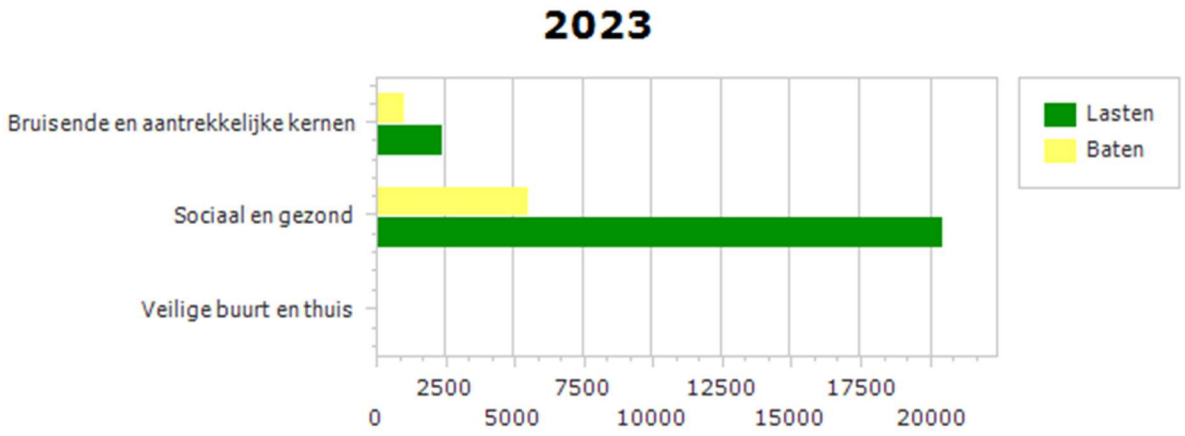
	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenbegroting		
bedragen x € 1.000	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Lasten	**-19.125**	**-21.785**	**-22.772**	**-22.522**	**-22.546**	**-22.410**
Bruisende en aantrekkelijke kernen	**-1.475**	**-2.170**	**-2.294**	**-2.235**	**-2.235**	**-2.235**
Vitale kernen	-1.475	-2.170	-2.294	-2.235	-2.235	-2.235
Sociaal en gezond	**-17.559**	**-19.524**	**-20.380**	**-20.190**	**-20.214**	**-20.078**
WMO en Jeugd	-9.428	-9.035	-9.852	-9.972	-10.066	-10.058
Participatie	-4.802	-6.984	-6.505	-6.325	-6.279	-6.137
Gezondheid, Sport en Cultuur	-2.464	-2.530	-2.954	-2.838	-2.815	-2.828
Welzijn, Vrijwilligerswerk en Mantelzorg	-865	-975	-1.070	-1.055	-1.055	-1.055
Veilige buurt en thuis	**-91**	**-91**	**-97**	**-97**	**-97**	**-97**
Veilig thuis	-91	-91	-97	-97	-97	-97
Baten	**5.376**	**7.403**	**6.301**	**6.143**	**6.095**	**6.063**
Bruisende en aantrekkelijke kernen	**253**	**936**	**911**	**837**	**837**	**837**
Vitale kernen	253	936	911	837	837	837
Sociaal en gezond	**5.123**	**6.468**	**5.390**	**5.306**	**5.258**	**5.226**
WMO en Jeugd	905	1.169	186	186	186	186
Participatie	3.419	4.595	4.507	4.431	4.383	4.351
Gezondheid, Sport en Cultuur	800	703	695	688	688	688
Welzijn, Vrijwilligerswerk en Mantelzorg		1	1	1	1	1
Saldo van baten en lasten	**-13.749**	**-14.382**	**-16.471**	**-16.378**	**-16.451**	**-16.347**
Resultaat	**-13.749**	**-14.382**	**-16.471**	**-16.378**	**-16.451**	**-16.347**

Onderstaande tabel geeft de ontwikkeling van de Begroting 2022 naar de nieuwe stand in de Begroting 2023 weer.

	Begroting	Meerjarenbegroting		
bedragen x € 1.000	2023	2024	2025	2026
Meerjarenbegroting 2022-2025	-13.992	-13.895	-13.805	-13.613
Begroting na wijziging t/m juli	-119	-116	-117	-121
Voorjaarsnota 2023	-1.755	-1.854	-2.019	-2.117
Saldo na Voorjaarsnota 2023	**-15.867**	**-15.865**	**-15.941**	**-15.851**
Mutaties meerjarenbegroting 2023-2026	-604	-513	-510	-496
Meerjarenbegroting 2023-2026	**-16.471**	**-16.378**	**-16.451**	**-16.347**

In onderstaande tabel worden de mutaties in de Meerjarenbegroting 2023-2026 nader toegelicht.

	Begroting	Meerjarenbegroting		
bedragen x € 1.000	2023	2024	2025	2026
Nieuwe wens Begroting 2023	**-100**			
Compensatie inwoners, instellingen, verenigingen	-100			
Concretiseren P.M.	**-125**	**-125**	**-125**	**-125**
Actualisatie onderhoud sportvelden	-125	-125	-125	-125
Overige mutaties	**-379**	**-388**	**-385**	**-371**

Uitvoerings- en zorgkosten Sociaal Domein
De uitvoerings- en zorgkosten Sociaal Domein zijn opgenomen in programma 3 Sociaal Domein. Hieronder wordt aanvullend wat meer detailinformatie gegeven.

Uitvoeringskosten GR Peelgemeenten
(Salaris)kosten voor Wmo-consulenten, Gezins- en Jongerencoaches, gedragswetenschapper, Bizob en de backoffice.
Voor 2023 zijn de uitvoeringskosten als volgt opgebouwd:

Asten - structureel	**2023**	**Verdeelsleutel**
Werkelijke inzet Wmo	396.124	Werkelijke inzet
Werkelijke inzet Jeugd	506.606	Werkelijke inzet
Werkelijke inzet Schuldhulpverlening	0	Werkelijke inzet
Directe salariskosten primair proces	517.710	Inwoneraantal
DVO Senzer, Inkoop Jeugd en bijdrage Bizob	224.610	Inwoneraantal
Overheadkosten primair proces	143.234	Inwoneraantal
Post onvoorzien	9.688	Inwoneraantal
	1.797.972	

Zorgkosten GR Peelgemeenten
Zorgkosten zijn de kosten voor geïndiceerde zorg, die geleverd wordt door zorgaanbieders.

De werkelijke kosten 2021 en prognose 2023 van GR Peelgemeenten zijn de basis voor de budgetten in onze begroting.
Voor 2023 wordt rekening gehouden met indexering en toename cliëntaantallen o.a. door vergrijzing. Voor Wmo is ook in 2024 tot en met 2026 rekening gehouden met een toename van cliënten als gevolg van vergrijzing.

Investeringen programma

bedragen x € 1.000	Begroting				
Kredieten	**t/m 2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
3.2 Bruisende en aantrekkelijke kernen					
Burgerinitiatief Herinrichting Vorstermansplein		100			
Burgerinitiatief Processiepark Ommel	100				
Skatepark TiPi	50				
Visie binnensport Asten (vooronderzoek)		150			
Totaal	**150**	**250**	**0**	**0**	**0**

4. Financiën, Control en Economie

Visie

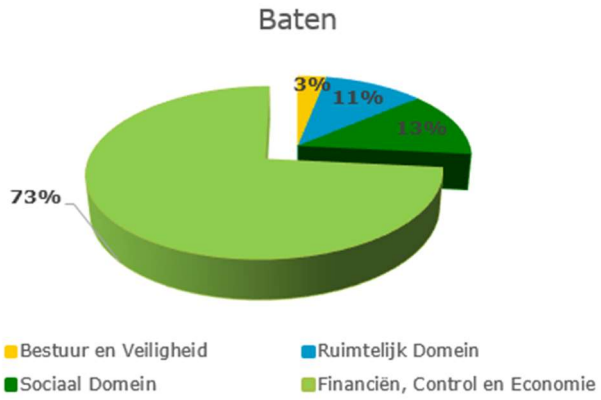
We zijn een aantrekkelijke woon-, werk- en verblijfsgemeente. We stimuleren en faciliteren economische initiatieven en bieden naar vermogen vestigingsmogelijkheden voor onze bestaande en nieuwe bedrijven. We zorgen voor een goed ondernemersklimaat en een levendig en economisch vitaal centrum van Asten.
We geven ondernemers de ruimte die kwaliteit aan onze gemeente toevoegen en bijdragen aan het behalen van de opgaven zoals opgenomen in onze Toekomstagenda Asten 2030.
We voeren een actief recreatiebeleid waarbij we flexibel meedenken met onze inwoners en ondernemers en ons richten op de (lokale) recreatiebehoefte. Het moet bijdragen aan meer overnachtingen en meer bestedingen door toeristen en dagrecreanten.

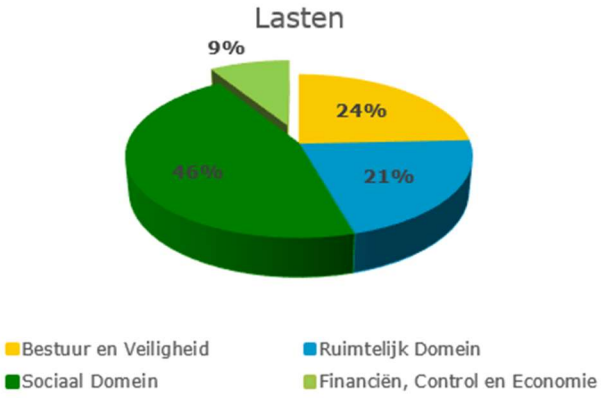
We willen financieel gezond blijven. Dit betekent een reële en structureel sluitende meerjarenbegroting. We blijven primair kritisch op de uitgaven en op de inkomsten, om onnodige lastenverzwaringen te voorkomen. We monitoren daarbij ook uitdrukkelijk de landelijke en Rijksontwikkelingen op financieel gebied.

Portefeuillehouder

Wethouder L. van de Moosdijk

Baten en lasten van het programma

Sterke lokale economie en mobiliteit

Wat willen we bereiken?

De lokale economie willen wij verder versterken. Wij hebben vertrouwen in de kracht van onze ondernemers en we realiseren ons dat ze na een pittige Coronatijd ons als gemeente extra nodig hebben door hen te faciliteren met een ondernemingsvriendelijk klimaat. Wij geven ondernemers dan ook de ruimte, hanteren alleen regels waar het nodig is en investeren meer in de relatie met bedrijven.

Onze inwoners, bezoekers en het bedrijfsleven hebben daarnaast baat bij een bereikbaar en veilig verkeersnetwerk voor alle vervoerswijzen in en rondom onze gemeente. Nu de regio groeit vanwege de sterke economie moeten er passende investeringen worden gedaan op het gebied van het bewustzijn rondom vervoerskeuze en veilige verkeersdeelname, het openbaar vervoer, provinciale- en rijkswegen. Ook lokaal moeten wij blijven investeren in het bewust maken van de verkeersdeelnemer en verbeteren van de infrastructuur waarmee de gebruiker zo effectief en veilig mogelijk zijn bestemming kan bereiken.

Welke beleidsnota's zijn relevant?

- Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan Asten 2016-2025 (GVVP Asten);
- Beleidsregels Oplaadpunten elektrische vervoer 2018;
- Tussentijdse evaluatie GVVP 2016 (2021);
- Omgevingsvisie Asten;
- Toekomst agenda Asten 2030;
- Nationale agenda Laadinfrastructuur;
- Strategisch plan verkeersveiligheid 2030;
- Centrumvisie 2007;
- Economische Agenda De Peel 2022-2027 "De Peel maakt het!";
- Visie Bedrijventerreinen 2009-2023.

Activiteiten

1. We zorgen voor voldoende en passende huisvestingsmogelijkheden voor onze bedrijven op nieuwe en bestaande bedrijventerreinen.

2. We zetten ons in voor de realisatie van een nieuw regionaal bedrijventerrein buiten onze gemeentegrenzen, maar zo dicht mogelijk in de buurt van Asten.

3. Lokaal ondernemerschap vinden wij belangrijk. Daarom verstrekken wij zoveel mogelijk opdrachten aan lokale ondernemers waar dat kan.

4. Het midden- en kleinbedrijf is de banenmotor van de gemeente. Wij denken met hen mee om te zorgen voor extra lokale werkgelegenheid.

5. Samen met ondernemers en onderwijs zetten wij ons in om de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt te verbeteren. Doen we op lokaal niveau, in de Peel en binnen onze Brainportregio (portefeuillehouder voor dit onderdeel is J. Spoor).

6. Ondernemers krijgen van ons meer mogelijkheden om creatief te ondernemen. Wij zetten ons in en denken mee om goede plannen met een toegevoegde waarde voor Asten te verwezenlijken.

7. Wij maken ons hard voor een structurele oplossing voor het verkeersknooppunt A67-N279, verbreding van de A67 en aanpassing van de N279 tussen Asten en Veghel. Dit doen wij door actief deel te nemen aan de regionale projectgroep en stuurgroep N279 en aan regionale mobiliteitsoverleggen binnen MRE verband. Binnen MRE verband leveren de 21 gemeenten een Streefbeeld Mobiliteit 2040 op.

8. Wij willen dat de dienstverlening van het openbaar vervoer zo snel mogelijk terugkeert naar het niveau van voor Corona. Dat wil zeggen meer bussen van en naar station Helmond. Daarnaast willen wij de mogelijkheden onderzoeken voor een betere verbinding met het openbaar vervoer naar de gemeente Deurne. Hiervoor gaan wij in gesprek met de concessiehouder, provincie en MRE.

9. Onze inwoners moeten zich prettig en veilig door Asten kunnen bewegen. Dit vraagt om een risicogestuurde aanpak waarbij wij onze fietspaden en wegen veilig inrichten. In samenwerking met MRE en Royal Haskoning DHV maken wij een risicoanalyse van onze wegen en fietspaden. We koppelen het risicoprofiel van onze wegen en fietspaden aan een uitvoeringsagenda verkeersveiligheid.

10. Een veilig en bereikbaar netwerk is sterk afhankelijk van de keuzes die de weggebruiker maakt. Wij investeren daarom (samen met de provincie) aan het bewuster maken van de weggebruiker middels educatie en voorlichting.

11. Ons verkeer- en vervoersplan heeft een beleidshorizon tot 2025. Dit beleid en de bijbehorende visie gaan we samen met inwoners en ondernemers opnieuw vormgeven.

12. Om de wateroverlast in de Voorste Heusden aan te pakken moet het riool in een deel van de Voorste Heusden worden vervangen. Het betreft het deel vanaf d'n Tip tot de Patrijsweg. Er komt een afzonderlijk riool voor vuil en regenwater. Het regenwater wordt middels een nieuw te leggen regenwaterriool in de Patrijsweg afgevoerd naar het trapveldje. Dat wordt aangepast tot infiltratiebuffer. Om het riool te kunnen leggen moet de verharding er volledig uitgehaald worden. Er komt een verkeersveilige inrichting terug. Ook het deel tussen de Patrijsweg en de Pastoor Arnoldstaat wordt hierin meegenomen.

13. In het GVVP is opgenomen om ter plaatse van de kruising Burgemeester Wijnenstraat/Dijkstraat een rotonde aan te leggen. Dit wordt mede gedaan in het kader van een veilige schoolroute en veilige fietsroute.

14. Bij de herinrichting van de Burgemeester Wijnenstraat zijn de kruispunten met de Langstraat en de Wilhelminastraat aangepast. De aansluitingen worden soms als onduidelijk en onoverzichtelijk ervaren. Met de belijning hebben we de situatie verbeterd. We wachten de resultaten hiervan af. Mocht blijken dat er meer aanpassingen nodig zijn dan wordt gekeken hoe we dit kunnen verbeteren.

15. Vanwege het voorlopig uitblijven van investeringen in de regionale infrastructuur én de aanwezige ruimtelijke kwaliteit, zijn wij tegen de komst van een extra truckparking aan de noordzijde van Asten. We blijven hierover in gesprek met de provincie.

16. Wij realiseren een goede en veilige fietsverbinding tussen Asten en het Bedrijventerrein Zuidoost Brabant in Helmond. Dit doen we door de ontbrekende schakels op de fietsroute Marialaan-Kranenvenweg-Oostappensedijk aan te pakken. De fiets wordt daarmee een veilig alternatief voor de auto op deze verbinding.

17. Wij onderzoeken de haalbaarheid van de mogelijkheden om het doorgaand vrachtverkeer uit de bebouwde kom van Heusden te weren.

18. We herijken ons beleid op het gebied van laadinfrastructuur voor mobiliteit en stellen samen met inwoners en ondernemers een visie op hoe we deze laadinfrastructuur voor iedereen toegankelijk kunnen maken. Ook kijken we vooruit naar ontwikkelingen (zoals waterstofstation) en spelen hier tijdig op in.

19. Wij gaan aan de slag met een nieuwe centrumvisie. Middels een evaluatie van de blauwe zone brengen wij de huidige parkeersituatie in het centrum in beeld. De resultaten kunnen vervolgens mee worden genomen bij de op te stellen centrumvisie.

20. Om een objectief beeld te krijgen van de verkeerssituatie meten wij jaarlijks op diverse locaties de verkeersintensiteit.

21. Om weggebruikers bewust te maken van hun verkeersgedrag en snelheid hangen wij vraaggestuurd snelheidsdisplays op.

22. Wij vinden het belangrijk dat inwoners betrokken zijn bij het verkeersbeleid, daarom betrekken wij belangorganisaties en inwoners bij verkeersprojecten. Een voorbeeld hiervan is de verkeerswerkgroep.

Activiteit	**Planning (jaartal)**
1. Nieuw lokaal bedrijventerrein.	2023-2025
2. Nieuw regionaal bedrijventerrein.	2023-2028
3. Opdrachten verstrekken aan lokale ondernemers.	Continu
4. Extra lokale werkgelegenheid via het midden- en kleinbedrijf.	Continu
5. Verbeteren aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt.	Continu
6. Creatief ondernemen door ondernemers stimuleren / ondersteunen.	Continu
7. Oplossing verkeersknooppunt A67-N279, verbreding A67 en N279 Asten-Veghel.	2023-2026
8. Dienstverlening via openbaar vervoer verbeteren.	2024
9. Maken risicoanalyse en uitvoeringsplan van onze wegen en fietspaden.	2023
10. Investeren in verkeerseducatie en voorlichting.	2023-2026
11. Opstellen nieuw gemeentelijk verkeers- en vervoersplan.	2024-2025
12. Herinrichten Voorste Heusden (Aanpassen kruispunten en tussenliggende delen Voorste Heusden).	2023
13. Rotonde Dijkstraat.	2023
14. Aansluiting Burgemeester Wijnenstraat-Langstraat en Koningsplein-Wilhelminastraat.	Nog niet bekend
15. Met provincie in gesprek blijven over extra truckparking.	Continu
16. Realiseren goede en veilige fietsverbinding tussen Asten en Bedrijventerrein Zuidoost Brabant in Helmond.	2025-2026
17. Uitvoeren onderzoek vrachtverkeer Heusden.	2023
18. Opstellen beleid en visie laadinfrastructuur.	2024
19. Evalueren blauwe zone.	2024
20. Uitvoeren verkeerstellingen.	Continu
21. Ophangen snelheidsdisplay.	Continu
22. Handhaven participatie inwoners/verkeerswerkgroep.	Continu

Bruisende en aantrekkelijke kernen

Centrumontwikkeling en recreatie

Wat willen we bereiken?

Een aantrekkelijke gemeente is er op de eerste plaats voor onze inwoners, maar ook de recreatieve en toeristische sector heeft daar baat bij. Asten als toeristische parel in de Peel: er liggen nog volop kansen. Denk je aan De Peel, dan denk je aan natuur, weidse landschappen, gezellige cafés, gastvrijheid, karakteristieke dorpen en goede voorzieningen. De Peel en de gemeente Asten verdienen het om gezien te worden en dat geldt zeker niet alleen voor het verleden ervan. Wij willen het recreatieve en toeristische potentieel van Asten, Heusden en Ommel de komende jaren zo optimaal mogelijk benutten.

Welke beleidsnota's zijn relevant?

- Kaders Aanpak Vitalisering Recreatieve Locaties;
- Perspectief Vrijetijdseconomie De Peel 2030;
- Rapport Marketing voor de Peel;
- Toekomstagenda Asten 2030;
- Economische agenda De Peel 2022-2026 "De Peel maakt het!";
- Uitvoeringsprogramma recreatie en toerisme 2007-2010;
- Centrumvisie 2007;
- Afsprakenkader Detailhandel in de Peel.

Activiteiten

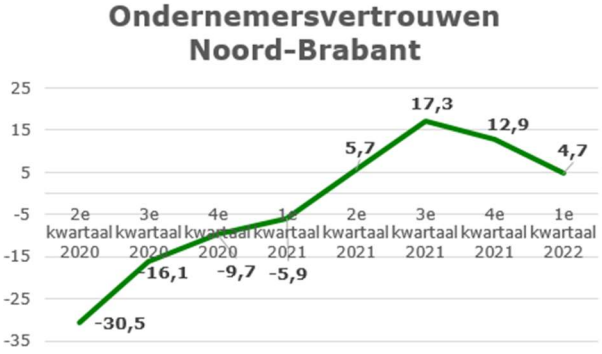
1. Wij stimuleren ondernemerschap dat bijdraagt aan de gastvrijheid en levendigheid van ons centrum. Ondernemers krijgen daarbij de ruimte om te ondernemen.

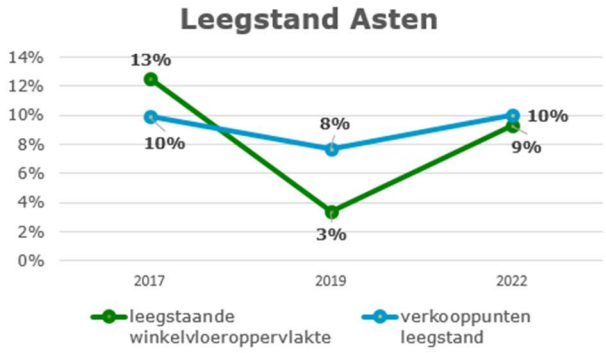
2. We stellen samen met inwoners en ondernemers een nieuw centrumplan op, met als doel een gastvrij en levendig centrum, waar we de komende jaren samen concreet uitvoering aan gaan geven.

3. Met een goede Peelmarketing zetten de Peelmarketeers van Land van de Peel het merk "De Peel", het gebied en haar toekomstplannen op de kaart. We werken samen met de Peelmarketeers aan een organisatiemodel waarbij Land van de Peel gaat opereren als zelfstandige stichting en niet langer onder het Innovatiehuis valt. Wij werken maximaal mee aan deze positionering van het Land van de Peel.

4. Wij zoeken actief de samenwerking op tussen de recreatieve sector, de toeristische sector, de cultuursector en centrumondernemers om het toerisme in Asten te stimuleren. Samen met deze partijen actualiseren wij het Uitvoeringsprogramma Recreatie en Toerisme uit 2007. We stimuleren ontwikkelingen bij Museum Klok & Peel en het Kasteel en we sluiten aan bij de ontwikkeling van een Peellandse Heksenroute. We brengen de recreatieve basisvoorzieningen op orde, onder andere door het realiseren van een ruiterroutenetwerk, het optimaliseren van de toeristische bewegwijzering, door investeringen te doen in het recreatieve wandel- en fietsnetwerk, het aanbrengen van parkeervoorzieningen op recreatieve routes, plaatsen van bankjes, prullenbakken, elektrische laadpunten en dergelijke.

Activiteit	**Planning (jaartal)**
1. Opstellen nieuwe centrumvisie.	2023
2. Bestrijden leegstand en stimuleren ontwikkelingen zodat winkelaanbod op peil blijft.	Continu
3. Samen met Peelmarketeers Land van de Peel als zelfstandige stichting positioneren.	2023
4. Actualiseren uitvoeringsprogramma Recreatie en Toerisme;	2024
Ontwikkelingen bij Museum Klok & Peel en het kasteel stimuleren;	Continu
Recreatieve basisvoorzieningen op orde brengen.	Continu

Veilige buurt en thuis

Aanpak cybercriminaliteit

Wat willen we bereiken?

Het is belangrijk dat we ons veilig voelen in onze eigen buurt en thuis. Zonder veiligheid geen vrijheid. Wij willen dat iedereen in Asten veilig kan wonen, verblijven, werken en ondernemen. Een betrouwbare overheid zorgt voor een veilige woon-, werk- en leefomgeving vanuit een gezamenlijke verantwoordelijkheid van inwoners en ondernemers.

Welke beleidsnota's zijn relevant?

- Informatiebeveiligingsbeleid -en uitvoeringsplan 2023 -2025;
- Informatiebeleid 2023-2025.

Activiteiten

1. Cybercriminaliteit, het slachtoffer worden van (inter-) nationale bendes die systemen hacken in ruil voor losgeld, ligt op de loer. Dit is een direct gevaar voor onze dienstverlening. Vitale processen kunnen dan niet meer worden uitgevoerd en privé-gegevens kunnen worden ontvreemd. Wij willen preventief beleid voeren op dit vlak, vroegtijdig risico's signaleren en voorbereid zijn op mogelijke scenario's, in verbinding met onze samenwerkingspartner ICT-NML en andere partners.

Activiteit	**Planning (jaartal)**
1. Cybercriminaliteit vroegtijdig aanpakken.	2023-2026

Financieel gezond

Wat willen we bereiken?

Het nationaal en internationaal financieel en economisch klimaat verandert voortdurend. De nafase van Corona en internationale politieke ontwikkelingen hebben ook lokaal hun effect. We hebben de afgelopen jaren veel economische en financiële klappen op moeten vangen. Wij zien dat er weliswaar meer vet op onze botten aan het ontstaan is, maar wij houden nog een slag om de arm. Uiteindelijk zijn wij in grote mate afhankelijk van het geld dat de Rijksoverheid aan ons uitkeert.
Wij rekenen erop dat het toegezegde extra geld vanuit de Rijksoverheid komt, maar wij rekenen ook met negatievere scenario’s. Wij willen immers een structureel financieel gezonde en solide gemeentelijke huishouding. Kortom, wij investeren gedurfd, doen dat op grond van een solide basis en met meerdere scenario’s. Niet alleen voor deze bestuursperiode, maar met het oog op de toekomst.

Welke beleidsnota's zijn relevant?

- Financiële verordening 2016;
- Treasurystatuut 2014;
- Nota verbonden partijen.

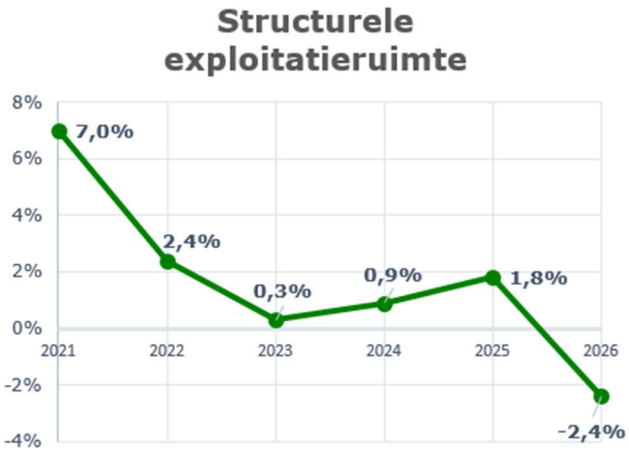
Activiteiten

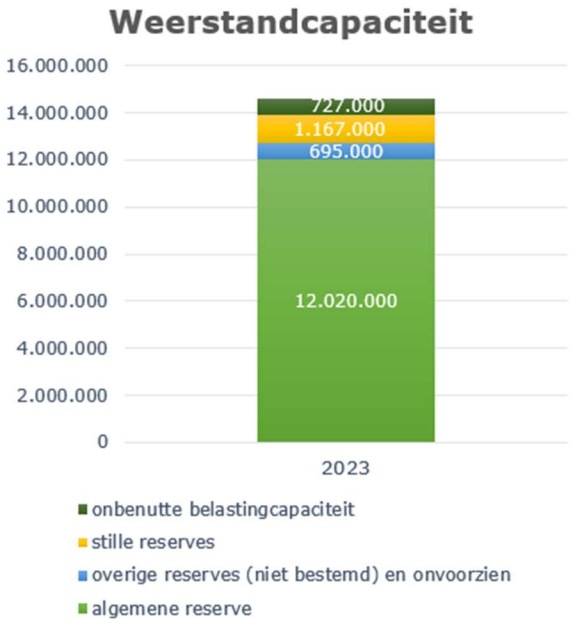
1. Wij zorgen voor een begroting die transparant is en goed leesbaar.

2. Ons beleidsprincipe is dat we de lokale lasten zo laag mogelijk houden en niet harder laten stijgen dan de inflatie. Waar mogelijk draaien we eerdere lastenverhoging terug.

3. Verenigingen gaan OZB betalen zoals een particulier, dit betekent voor hen een lastenverlaging.

Activiteit	**Planning (jaartal)**
1. Transparante en goed leesbare begroting.	2023-2024
2. Lokale lasten zo laag mogelijk.	2023-2026
3. Verenigingen gaan OZB betalen als een particulier, hiervoor dient een subsidieregeling opgesteld te worden.	2023

Wat mag het kosten?

Onderstaande tabel geeft inzicht in de totale baten en lasten van dit programma.

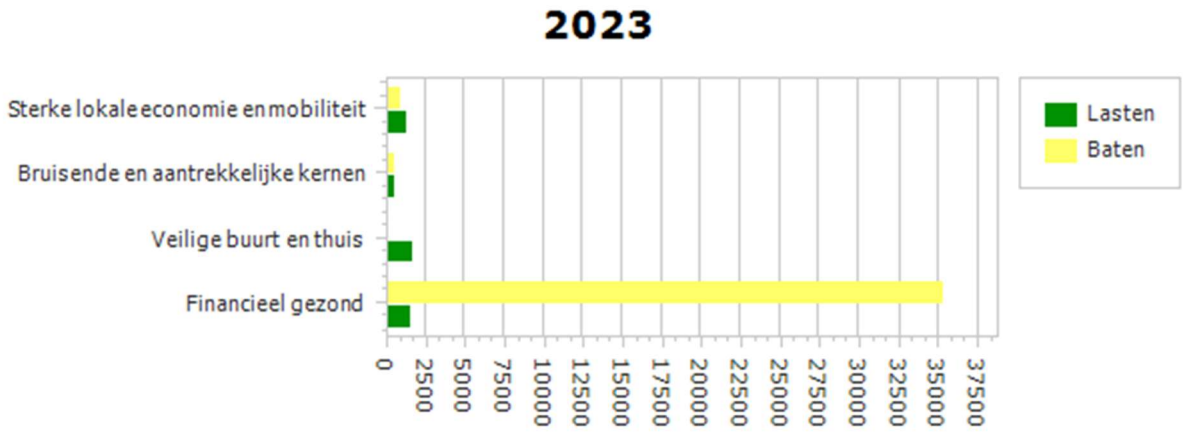
	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenbegroting		
bedragen x € 1.000	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Lasten	**-5.483**	**-4.747**	**-3.779**	**-3.459**	**-3.514**	**-3.528**
Sterke lokale economie en mobiliteit	**-2.753**	**-824**	**-1.135**	**-788**	**-788**	**-788**
Economische zaken	-2.607	-712	-975	-668	-668	-668
Mobiliteit	-146	-112	-160	-121	-121	-121
Bruisende en aantrekkelijke kernen	**-218**	**-216**	**-322**	**-157**	**-157**	**-157**
Centrumontwikkeling en Recreatie	-218	-216	-322	-157	-157	-157
Veilige buurt en thuis	**-1.390**	**-1.402**	**-1.553**	**-1.558**	**-1.569**	**-1.548**
Informatie en Automatisering	-1.390	-1.402	-1.553	-1.558	-1.569	-1.548
Financieel gezond	**-1.121**	**-2.306**	**-768**	**-955**	**-999**	**-1.034**
Financiën en Control	-1.121	-2.306	-768	-955	-999	-1.034
Baten	**32.870**	**32.105**	**33.940**	**34.743**	**35.240**	**33.285**
Sterke lokale economie en mobiliteit	**4.045**	**1.233**	**815**	**833**	**655**	**715**
Economische zaken	4.015	1.212	795	812	634	694
Mobiliteit	30	21	21	21	21	21
Bruisende en aantrekkelijke kernen	**812**	**506**	**436**	**436**	**436**	**436**
Centrumontwikkeling en Recreatie	812	506	436	436	436	436
Veilige buurt en thuis	**10**	**7**	**7**	**7**	**7**	**7**
Informatie en Automatisering	10	7	7	7	7	7
Financieel gezond	**28.004**	**30.358**	**32.681**	**33.467**	**34.142**	**32.126**
Financiën en Control	28.004	30.358	32.681	33.667	34.342	32.326
Saldo van baten en lasten	**27.388**	**27.358**	**30.161**	**31.284**	**31.726**	**29.757**
Stortingen in reserves	**-906**	**-2.303**	**-502**	**-505**	**-327**	**-387**
Onttrekkingen aan reserves	**2.402**	**2.676**	**2.363**	**1.333**	**469**	**397**
Mutaties reserves	**1.496**	**373**	**1.861**	**828**	**142**	**10**
Resultaat	**28.884**	**27.730**	**32.022**	**32.112**	**31.868**	**29.767**

Onderstaande tabel geeft de ontwikkeling van de Begroting 2022 naar de nieuwe stand in de Begroting 2023 weer.

	Begroting	Meerjarenbegroting		
bedragen x € 1.000	2023	2024	2025	2026
Meerjarenbegroting 2022-2025	27.135	26.989	27.186	27.133
Begroting na wijziging t/m juli	135	132	133	123
Voorjaarsnota 2023	3.438	4.005	3.934	1.305
Saldo na Voorjaarsnota 2023	**30.708**	**31.127**	**31.253**	**28.561**
Mutaties meerjarenbegroting 2023-2026	1.314	985	615	1.207
Meerjarenbegroting 2023-2026	**32.022**	**32.112**	**31.868**	**29.767**

In onderstaande tabel worden de mutaties in de Meerjarenbegroting 2023-2026 nader toegelicht.

	Begroting	Meerjarenbegroting		
bedragen x € 1.000	2023	2024	2025	2026
Nieuwe wens Begroting 2023	**-259**	**-109**	**-109**	**-109**
Toeristisch-recreatieve ontwikkelingen	-150			
Terugdraaien verhoging OZB (motie Voorjaarsnota 2023)	-109	-109	-109	-109
Concretiseren P.M.	**-10**	**-10**	**-10**	**-10**
Subsidiemogelijkheden evenementen	-10	-10	-10	-10
Overige mutaties	**1.583**	**1.104**	**733**	**1.325**

Investeringen programma

bedragen x € 1.000	Begroting				
Kredieten	**t/m 2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
4.1 Sterke lokale economie en mobiliteit					
Nieuw regionaal bedrijventerrein De Peel		300			
Oplossing verkeersknooppunt A67-N279		P.M.			
Herinrichten Voorste Heusden	548				
Rotonde Dijkstraat	400				
Aansluiting Burg. Wijnenstraat-Langstraat en Koningsplein-Wilhelminastraat	117				
Fietsverbinding BZOB		50	P.M.		
Visie elektrisch laden		13			
Evaluatie blauwe zone		7			
Inventarisatie wegmarkeringen		20			
Totaal	**1.065**	**390**	**0**	**0**	**0**

bedragen x € 1.000	Begroting				
Kredieten	**t/m 2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
4.2 Bruisende en aantrekkelijke kernen					
Toeristisch-recreatieve ontwikkelingen		150			
Totaal	**0**	**150**	**0**	**0**	**0**

Paragrafen

De paragrafen geven een ‘dwarsdoorsnede’ van het programmaplan, bezien vanuit een bepaald perspectief. Het gaat vooral om onderdelen waarbij sprake kan zijn van een grote financiële impact, een grote politieke betekenis of een aanzienlijk belang voor de realisatie van de programma’s. Over deze onderdelen is in het programmaplan informatie te vinden, maar deze informatie is versnipperd.

Doel van de paragrafen is de raad een instrument te geven om de beleidskaders van deze diverse onderdelen vast te stellen en om de uitvoering te kunnen controleren.

1. Lokale heffingen

De lokale heffingen en belastingen
De paragraaf lokale heffingen geeft inzicht in de door de gemeente Asten geheven heffingen (belastingen en retributies). De lokale heffingen vormen een belangrijk onderdeel van de gemeentelijke inkomsten. Het (tarieven)beleid voor de lokale heffingen is vastgelegd in de diverse verordeningen die jaarlijkse geactualiseerd worden. Meer algemene informatie over alle lokale heffingen is terug te vinden via de site van de gemeente Gemeentelijke belastingen en WOZ - Gemeente Asten

De gemeentelijke heffingen zijn te onderscheiden in drie typen:

1. Algemene belastingen
De opbrengsten uit algemene belastingen komen ten gunste aan de algemene dekkingsmiddelen van de gemeente. Dit betekent dat de opbrengsten ingezet worden voor alle gemeentelijke taken en voorzieningen. De algemene belastingen in Asten zijn de onroerendezaakbelasting, toeristenbelasting en reclamebelasting.

2. Bestemmingsbelastingen
Bestemmingsbelastingen zijn belastingen waarvan de opbrengsten bestemd zijn voor specifieke taken of voorzieningen met een algemeen belang. Voor deze belastingen geldt dat de gemeente niet meer mag heffen dan de kosten die zij voor deze voorziening maakt (maximaal kostendekkend). De bestemmingsbelastingen in Asten zijn de rioolheffing, afvalstoffenheffing en hondenbelasting.

Het uitgangspunt in Asten is dat de hondenbelasting slechts wordt ingezet voor kosten die samenhangen met het verminderen van overlast (budgettair neutraal). Deze belasting kan dus worden beschouwd als een bestemmingsbelasting.

3. Retributies (rechten en leges)
Retributies worden geheven van inwoners aan wie de gemeente een specifieke dienst verleent. De belangrijkste retributies zijn de leges; vergoedingen voor een bij de gemeente aangevraagde dienst zoals het aanvragen van een paspoort of vergunning. Ook deze retributies mogen net als bestemmingsbelastingen niet meer dan kostendekkend zijn.

De heffing van de algemene belastingen en bestemmingsbelastingen wordt uitgevoerd door de Belastingsamenwerking Oost-Brabant (BSOB). De gemeentelijke belastingen die door de BSOB worden opgelegd zijn de onroerendezaakbelasting, rioolheffing, afvalstoffenheffing, toeristenbelasting, hondenbelasting en de reclamebelasting.

Kwijtscheldingsbeleid
Ter bestrijding van armoede voert de gemeente Asten een actief kwijtscheldingsbeleid. Wanneer een inwoner op grond van een laag inkomen de gemeentelijke belastingen moeilijk kan betalen, kan een verzoek om kwijtschelding ingediend worden.

Voorbeelden van inwoner die voor kwijtschelding in aanmerking komen, zijn huishoudens die uitsluitend zijn aangewezen op een bijstandsuitkering of AOW-uitkering en zonder enig vermogen.

Kwijtschelding kan worden aangevraagd voor onroerendezaakbelasting, rioolheffing en de afvalstoffenheffing voor een maximaal aantal ledigingen.

Meer informatie over de procedure en regels rondom kwijtschelding is te vinden via de website van de gemeente Kwijtschelding gemeentelijke belastingen - Gemeente Asten

Overzicht lokale heffingen

Tarieven 2023

Tarieven**	Werkelijk 2022	Begroting 2023
Onroerendezaakbelasting - OZB (in procenten van de WOZ-waarde)		
- Eigenaar woning	0,1046%	0,1153%
- Eigenaar niet-woning	0,2698%	0,2975%
- Gebruiker niet-woning	0,2210%	0,2437%
- Gemiddelde waarde woning	€ 306.710	€ 306.710
Rioolheffing (per aangesloten perceel)		
- Eigenaar	€ 270,65	€ 294,50
- Kwart tarief	€ 67,55	€ 73,65
- Gebruiker (per volle 500 m^3 afgevoerd afvalwater >500 m3 en <15.000 m3)	€ 182,65	€ 187,65
- Gebruiker (per volle 500 m^3 afgevoerd afvalwater >15.000 m3)	€ 91,75	€ 94,30
Afvalstoffenheffing (Diftar)		
- Vastrecht	€ 75,90	€ 83,23
- Lediging 140 liter container rest	€ 12,00	€ 12,00
- Lediging 140 liter container GFT	€ 4,00	€ 4,00
- Lediging 40 liter container rest	€ 6,50	€ 6,50
- Lediging 25 liter container GFT	€ 2,00	€ 2,00
Leges (diverse tarieven)		
- Paspoort vanaf 18 jaar	€ 75,80	€ 77,90
- Identiteitskaart vanaf 18 jaar	€ 68,50	€ 70,40
- Rijbewijs	€ 41,60	€ 42,75
- Omgevingsvergunning van € 250.000,= bouwkosten	€ 6.875,00	€ 7.064,00
Toeristenbelasting (per persoon, per overnachting)		
- Hotel	€ 2,15	€ 2,15
- Bed & Breakfast en daaraan gelijk gestelde accommodaties	€ 2,15	€ 2,15
- Overige accommodaties	€ 1,40	€ 1,40
Hondenbelasting		
- Voor de 1e hond	€ 74,64	€ 65,04
- Voor de 2e hond	€ 95,76	€ 83,64
- Voor de 3e en volgende hond	€ 127,08	€ 110,88
- "Kenneltarief"	€ 173,88	€ 151,80
Reclamebelasting		
- Vast bedrag per vestiging	€ 255,00	€ 255,00
- Bij WOZ-waarde > € 139.000,-, vermeerderd met het tarief per € 1.000 waarde tot een maximum van € 510,-	€ 0,85	€ 0,85

**De definitieve tarieven 2023 worden door de raad in december 2022 vastgesteld bij de besluitvorming over de verschillende verordeningen.

Wijziging tarieven t.o.v. werkelijk 2022

Alle tarieven van de lokale heffingen worden ten opzicht van 2022 geïndexeerd met 2,75% voor het gestegen loon- en prijsniveau (inflatiecorrectie). Nadere toelichting en eventuele uitzonderingen ten opzichte van 2022 worden hieronder per heffingssoort beschreven:

- Onroerendezaakbelasting

De OZB zou in 2023 verhoogd worden met 10% + 2,75% inflatiecorrectie op basis van de maatregel uit de Voorjaarsnota 2019 (5%) en het dekkingsplan bij de begroting 2021 (5%). Bij de Voorjaarsnota 2023 is een motie aangenomen om indien mogelijk deze maatregelen terug te draaien. In deze begroting is deze maatregel uit de begroting 2021 voor de helft teruggedraaid met 2,5%.

- Rioolheffing

Het Gemeentelijk Rioleringsplan Asten 2021-2025 (GRP) is vastgesteld. De tarieven voor de rioolheffing worden conform het GRP voor de jaren 2021 tot en met 2025 verhoogd met 5,9%. De totale verhoging voor 2023 komt dus incl. de inflatiecorrectie van 2,75% op 8,65%.
De gebruikerstarieven voor grootverbruikers (bijv. agrarische bedrijven) worden verhoogd met de inflatiecorrectie.

- Afvalstoffenheffing

De tarieven voor de afvalstoffenheffing hebben als uitgangspunt 100% kostendekkendheid.
De totale kosten voor afval zijn met € 10.353,= gestegen. Dit komt onder andere door een verlaging van de bijdrage van Nedvang en verhoging in de overhead.

Voor de begroting 2023 is besloten om de variabele tarieven voor zowel de GFT-containers als voor de restcontainers gelijk te houden aan het tarief van 2022. Dit heeft als consequentie een stijging van het vastrecht met € 7,33.

- Leges

De tarieven voor paspoorten, rijbewijzen en andere uittreksels worden bij wettelijke regeling vastgesteld, maar zijn ten tijde van het opstellen van deze begroting nog niet bekend. In het bovenstaande tarief is uitgegaan van de tarieven 2022 verhoogd met de inflatiecorrectie. De leges voor omgevingsvergunningen worden jaarlijks verhoogd met de inflatiecorrectie.

- Toeristenbelasting

De tarieven van de toeristenbelasting zijn niet verhoogd/verlaagd t.o.v. de begroting 2022.

- Hondenbelasting

De tarieven van de hondenbelasting zijn gedaald ten opzichte van 2022, omdat de oude hondentoiletten zijn vervangen door een nieuw soort hondentoiletten. Doordat deze de gemeente minder kosten om te legen, dalen de kosten. Daarnaast is het aantal honden gestegen. Per saldo kan de vereiste opbrengst hondenbelasting omlaag. Op deze manier blijft de belasting volledig kostendekkend. De komende jaren zullen we onderzoeken of de kosten nog verder om laag kunnen, zodat de tarieven voor de hondenbelasting ook verder omlaag kunnen.

- Reclamebelasting

Het minimale tarief voor de reclamebelasting is € 255,= en het variabele deel is naar verwachting € 0,85 op basis van de totaal op te brengen reclamebelasting.

Opbrengsten

Lokale heffingen en belastingen	Werkelijk 2021	Begroting 2022 na wijziging	Begroting 2023
Afvalstoffenheffing	1.185.297	1.172.178	1.175.954
Hondenbelasting	96.288	93.820	86.025
Leges burgerzaken	226.435	189.586	220.801
Leges omgevingsvergunningen	1.219.950	865.870	865.870
OZB	4.253.966	4.534.747	5.017.854
Reclamebelasting	31.582	32.737	33.637
Rioolheffing	2.068.099	2.222.082	2.427.000
Toeristenbelasting	811.512	506.485	436.405
Totaal	**9.893.129**	**9.617.505**	**10.263.546**

Kostendekking

Voor de bestemmingsbelastingen (rioolheffing, afvalstoffenheffing en hondenbelasting) en de retributies (rechten en leges) geldt dat deze niet meer dan kostendekkend mogen zijn. Voor bepaalde leges stelt het Rijk een maximumtarief vast. Hieronder wordt van de diverse lokale heffingen de kostendekking van de tarieven inzichtelijk gemaakt.

Kostendekking bestemmingsbelastingen						
Lasten taakvelden	Baten taakvelden	Overhead	BTW	Totale lasten	Baten heffing	Kosten-dekking
Rioolheffing						
2.018.875	13.300	202.756	218.668	2.427.000	2.427.000	100%
Afvalstoffenheffing						
1.033.788	115.000	65.014	192.152	1.175.954	1.175.954	100%
Hondenbelasting						
52.048	0	29.526	4.451	86.025	86.025	100%

Kostendekking retributies (leges)							
Titel	Lasten taakvelden	Baten taakvelden	Overhead	BTW	Totale netto lasten	Baten Leges	Kosten-dekking
Titel 1 Algemene dienstverlening / burgerzaken							
	187.208	0	121.042	2.554	310.804	242.141	77,9%
Titel 2 Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving / omgevingsvergunning							
	473.403	0	367.535	29.249	870.187	865.870	99,5%
Titel 3 Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn							
	105.684	0	101.314	0	206.998	21.672	10,5%
Totaal	**766.295**	**0**	**589.891**	**31.803**	**1.387.989**	**1.129.683**	**81,4%**

Lokale lastendruk

In dit onderdeel wordt de lokale lastendruk per woonruimte berekend (OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing).

Lokale lastendruk	Werkelijk 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Gebruiker			
Afvalstoffenheffing (variabel) 1.	100,00	100,00	84,00
Afvalstoffenheffing (vast)	88,20	75,90	83,23
Totaal gebruiker	**188,20**	**175,90**	**167,23**
Eigenaar			
Gemiddelde waarde woning	*€ 294.213*	*€ 306.710*	*€ 306.710*
Onroerendezaakbelasting (OZB) 2.	307,75	320,82	353,70
Rioolheffing	252,00	270,65	294,50
Totaal eigenaar	**559,75**	**591,47**	**648,20**
Totaal lastendruk	**747,95**	**767,37**	**815,43**

1. Bij de berekening van het variabele deel van de afvalstoffenheffing voor de begroting 2023 wordt uitgegaan van een gemiddeld aantal ledigingen van 5 containers restafval à 140 liter en 6 containers GFT-afval à 140 liter per huishouden.
2. Het tarief onroerendezaakbelasting (OZB) is gebaseerd op de gemiddelde waarde van een woning. Voor 2022 is deze € 306.710,=. Vooralsnog is deze waarde aangehouden voor 2023.

De lokale lastendruk in de begroting 2023 bedraagt € 799,39. De stijging van de lokale lastendruk ten opzichte van 2022 wordt veroorzaakt door het volgende:

- De totale kosten voor afval stijgen, de variabele tarieven voor de containers blijven gelijk aan 2022, waardoor de stijging van de kosten verwerkt is in het vaste tarief afvalstoffenheffing.
- Het OZB-tarief is gestegen met 10,25% (5%+2,5%+2,75% indexering) als maatregel uit de voorjaarsnota 2019 en het dekkingsplan bij de begroting 2021 inclusief de motie;
- De rioolheffing is gestegen met 8,65% (5,9% +2,75% indexering) conform het Gemeentelijk Rioleringsplan.

De definitieve tarieven 2023 voor de lokale heffingen worden door de gemeenteraad in december 2022 vastgesteld bij de besluitvorming over de verschillende belastingverordeningen

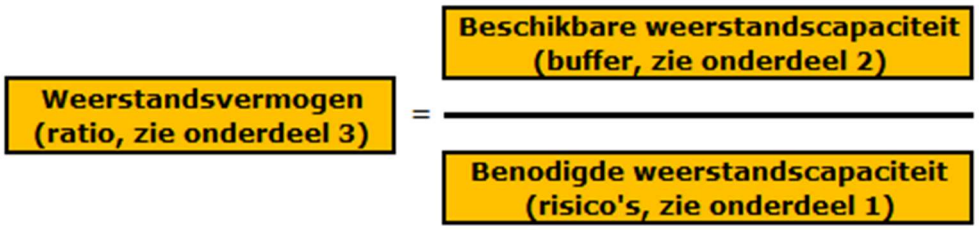
2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding
Informatie over het weerstandsvermogen is van belang om te weten of en in hoeverre financiële tegenvallers kunnen worden opgevangen. Deze tegenvallers kunnen incidenteel en structureel van aard zijn, maar hebben altijd invloed op de financiële positie van de gemeente. Hoe hoog het weerstandsvermogen zou moeten zijn is niet exact aan te geven. De omvang is afhankelijk van de (financiële) risico's die de gemeente loopt en de kans dat de risico's daadwerkelijk effectief worden. De definitie van een risico = kans x effect. Een risico is de kans op een gebeurtenis met een negatief financieel gevolg voor de gemeente, waarvoor geen dekking aanwezig is.

Risicomanagement
Risico's zijn onlosmakelijk verbonden met menselijk handelen. Elke organisatie zal risico's moeten nemen om zijn doelen te realiseren. Inzicht in het beheersen van risico's begint bij het risicobewustzijn van medewerkers in de primaire processen.
Met een structurele aanpak van risicomanagement krijg je als organisatie grip op het beheersen van risico's.

Beleidsnota
Nota risicomanagement Gemeente Asten.

Weerstandsvermogen
Om een uitspraak te kunnen doen over de mate waarin de gemeente Asten financiële tegenvallers kan opvangen is inzicht nodig in:
1. De risico's: een risico is de kans op een gebeurtenis met een negatief financieel gevolg voor de gemeente, waarvoor geen dekking aanwezig is.
2. De buffer: hoe groot is onze "spaarpot" om deze risico's op te kunnen vangen?

Ratio weerstandsvermogen :	**2,00**

Deze ratio hoort bij de normering uitstekend en betekent dat er ruim voldoende middelen zijn om de gekwantificeerde risico's af te dekken wanneer zij zich voordoen.

In het vervolg van deze paragraaf zijn deze 3 elementen berekend.

Onderdeel 1: berekening benodigde weerstandscapaciteit (risico's)
Voor de begroting 2022 zijn de op dit moment bekende risico's opnieuw geïnventariseerd en waar nodig geactualiseerd. Voor elk risico is een inschatting gemaakt van de kans van het optreden van het risico en de financiële impact indien het risico zich voor doet.
Elk risico is vertaald in geld, dus bijvoorbeeld ook een risico op imago schade.
Het indelen in kansklasse en financieel gevolg klasse leidt tot de risicoscore.
Risicoscore = inschaling kans x inschaling financieel gevolg.
Hoe hoger de risicoscore, hoe hoger de prioriteit voor beheersing van het risico.

We onderscheiden zoals in onderstaande risicomatrix zichtbaar, drie categorieën:

- Categorie rood: risicoscore is 15 punten of meer.
- Categorie oranje: risicoscore is 5 t/m 14 punten.
- Categorie groen: risicoscore is 1 t/m 4 punten.

Alleen de risico's van de categorie rood en oranje noemen we financieel materieel en tellen mee in de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit. De categorie rood risico's wordt extra gemonitord.

De risicomatrix ziet er als volgt uit:

		IMPACT				
KANS	**Klasse**	Minder dan € 20.000 *score 1*	Tussen € 20.001 en € 50.000 *score 2*	Tussen € 50.001 en € 200.000 *score 3*	Tussen € 200.001 en € 400.000 *score 4*	Meer dan € 400.001 (*) *score 5*
	Zeer groot Vaker dan 1x/jaar *score 5* *90%*			6, 7	4	1
	Groot 1x per 1-2 jaar *score 4* *70%*		27	10, 13 15, 17	5	2
	Gemiddeld 1x per 2-5 jaar *score 3* *50%*		22, 28	12, 14 18, 23	16, 19, 21	3, 8 9
	Klein 1x per 5-10 jaar *score 2* *30%*					
	Zeer klein Minder dan 1x per 10 jaar *score 1* *10%*					11, 20 24, 25 26

(*) In de berekening van het bedrag per risico in onderstaande 2 tabellen wordt voor de klasse gerekend met het gemiddelde bedrag behorende bij de categorie. Bij score 5 wordt als gemiddelde € 700.000 aangehouden (gemiddelde van € 400.000 - € 1.000.000), tenzij een hoger bedrag bekend is.

Wanneer het financieel gevolg van een risico structureel is, heeft het niet alleen financiële gevolgen voor 2023, maar ook voor verdere jaren. Wanneer een structureel risico zich voordoet zal in de toekomst structurele dekking binnen de begroting moeten worden gezocht.

In de volgende twee tabellen zijn de risico's van de categorieën rood en oranje nader gespecificeerd. Het nummer uit de bovenstaande grafiek komt overeen met het nummer uit de onderstaande tabellen.

Risicoscore Rood

Risico	Nr	Toelichting	Kans	Impact	Bedrag
Onzekerheid Algemene Uitkering Rijksoverheid	1	De herijking van de verdeelsystematiek van het gemeentefonds (sociaal domein en klassiek deel) pakt positief uit voor de gemeente Asten. Invoering van het nieuwe verdeelmodel is op 1-1-2023. Evaluatie vindt plaats in 2025. Er wordt gestreefd naar een nieuwe financieringssystematiek van 2026. Er zijn nog grote onzekerheden vanaf 2026 en verder.			P.M.
Realisatie (grote) projecten	2	(Grote) projecten zoals bijvoorbeeld herstructurering wegen, gemeenschapshuis, strategisch huisvestingsplan onderwijs: investeringsbedrag gemeente is niet toereikend en / of betrokken partijen bereiken geen overeenstemming over uitwerking / onderlinge samenwerking planontwikkeling. Civieltechnisch: bodemverontreiniging, verleggen kabels en leidingen, nadeelcompensatieregeling (overlast tijdens de uitvoering), scheuren in bebouwing a.g.v. verzakking (bronbemaling) waarbij de kosten hoger zijn dan de geraamde post hiervoor in het project. Riolering: bij sommige projecten wordt een (groot) deel van de kosten ten laste van de reserve riolering gebracht. Wanneer bij inspectie blijkt dat de riolering nog voldoende is, maar de weg toch vervangen moeten worden, stijgen de structurele (afschrijving)lasten in de begroting omdat minder kosten ten laste van de reserve kunnen worden gebracht. Recent is aan het licht gekomen dat in een bepaalde periode asbesthoudende kit is gebruikt bij het verbinden van rioolbuizen. Er is nog onduidelijkheid hoe hiermee om te gaan. Bij rioolvervangingsprojecten kan dit kostenverhogend werken. Explosieven: we beschikken over een risicokaart waaruit blijkt dat grote delen van de gemeente verdacht zijn. We moeten hier nog beleid op ontwikkelen. Bij projecten en werken in de grond kan dit kostenverhogend werken. Daarnaast gaat de stikstofproblematiek een risico vormen. Op dit moment is nog niet bekend wat hier de impact van zal zijn. De prijzen van brandstof en overige grondstoffen fluctueren momenteel gigantisch. Veelal is sprake van forse prijsstijgingen. Vanuit de aannemerij komen al signalen binnen dat ze hun prijzen geen gestand kunnen houden en men beroept zich op artikel 47 van de UAV waarin vermeld staat hoe om te gaan met onvoorziene kostenverhogende omstandigheden.	70%	700.000	490.000
Toepassen bestuursdwang	3	Wanneer er sprake is van spoedeisend belang of de overtreder draagt geen zorg voor het ongedaan maken van de overtreding, is het aan het bestuursorgaan om bestuursdwang toe te passen. Wij verhalen de kosten op overtreder. Als overtreder ons niet betaalt (om diverse redenen) komen deze voor onze rekening.	50%	700.000	350.000
Afhankelijk-heid ICT systemen / Uitvoering project I&A	4	Afhankelijkheid ICT systemen Beschikbaarheid ICT middelen: storing of uitval van de infrastructuur, stroomstoring, cybercriminaliteit. Beschikbaarheid van essentiële programmatuur i.c.m. verplichtingen in ketens, juist en tijdig verstrekken informatie aan landelijke voorziening (bv BAG). Uitval en/of storingen vormen een bedreiging voor de bedrijfsvoering en daarmee de dienstverlening.	90%	300.000	270.000

Risico	Nr	Toelichting	Kans	Impact	Bedrag
		Uitvoering project I&A In het kader van de aansluiting bij ICT-NML zijn er nog een aantal afrondende activiteiten rondom de uitfasering van de ICT infrastructuur die in Asten is achtergebleven. Deze projecten zijn zorgvuldig voorbereid en leveren naar verwachting geen risico's op.			
Organisatie-ontwikkeling	5	Organisatieontwikkeling i.r.t. het huidige personeelsbestand: meegaan in de ontwikkelingen is niet voor iedereen gemakkelijk. Daarnaast neemt de druk op de organisatie toe door groei van ons takenpakket, wettelijke ontwikkelingen en voortdurende krapte op de arbeidsmarkt. Ontwikkeling van organisatie op het gebied van verbinding en ontwikkeling van mens op het gebied van persoonlijk leiderschap zijn blijvende doelen. Het risico op extra kosten, bijv. voor inhuur, opleiding, frictie, w&s is gegroeid als gevolg van diverse crises en toenemende werkzaamheden. De gemeente Asten is daarnaast eigen risicodrager voor de WW en WAO/WIA.	70%	300.000	210.000
Juridische procedures / schadeclaims handhaving	6	Tijdens procedures kan blijken dat we niet de juiste procedures hebben gevolgd of een onjuiste beslissing hebben genomen jegens inwoners van Asten of bedrijven. Hiermee staat de onrechtmatigheid in de meeste gevallen vast. Ook kan er vertragingsschade zijn of schade bij niet tijdig beslissen ingebrekestelling).	90%	125.000	112.500
Beheer openbare ruimte: voldoende middelen en schade	7	Door klimaatsverandering zien we het risico op schade in de openbare ruimte door extreem weer zoals windhozen, droogte en hagelbuien toenemen. In de laatste jaren zien we de kosten om de openbare ruimte na extreem weer opnieuw veilig te krijgen/op niveau te krijgen oplopen. Gezien het grote aantal elementen in de openbare ruimte kunnen deze kosten bij extreem weer flink oplopen. Daarbij kunnen ook nog schadeclaims komen vanuit de burger (de gemeente is hiervoor verzekerd, eigen risico van € 2.500 per toegekende schadeclaims).	90%	125.000	112.500
Juridisering samenleving / niet tijdige besluitvorming	8	Opgelegde kosten planologische procedures, leges (bijv. voor een aanvraag omgevingsvergunning) en privaatrechtelijke heffingen (bijv. rioolheffing, OZB, toeristenbelasting, afvalstoffenheffing) die leiden tot juridische procedures. Risico op verplichting geheel of gedeeltelijk terugbetalen leges en proceskostenvergoeding.	50%	450.000	225.000
Sociaal domein zorgkosten	9	GR Peelgemeenten: De budgetten voor 2023 en verder zijn gebaseerd op de meest realistische inschatting van de zorgkosten Wmo, Jeugd en BMS o.b.v. ervaringsinformatie en bekende ontwikkelingen. Dit blijven we continu monitoren en inzichtelijk maken. De zorgkosten m.b.t. Jeugd blijven stijgen. Dit heeft met name te maken met de inzet van dure voorzieningen. De zorgkosten voor Wmo vallen momenteel binnen de begroting. We hebben als gemeente zorgplicht, dit is een open einde regeling waarbij we verplicht zijn om zorg in te zetten. Dit betekent een risico voor de begrote budgetten.	50%	700.000	350.000
Totaal					**2.120.000**

Risicoscore Oranje

Risico	Nr	Toelichting	Kans	Impact	Bedrag
Beheer openbare ruimte: voldoende middelen en schade	10	Door bezuinigingen op de beheerbudgetten van groen kan vernietiging van de waarde van de openbare ruimte ontstaan. Denk hierbij aan bijv. niet tijdig snoeien waardoor te grote wonden ontstaan en daardoor verkorting levensduur van bomen.	70%	125.000	87.500
	11	Het risico op ziektes bij bomen en planten neemt toe. In het verleden is veel eentonig plantmateriaal gezet. Daarbij neemt de impact en verspreiding van ziektes en exoten door o.a. klimaatverandering en het uit balans raken van het ecosysteem (o.a. insectenafname) toe. In de laatste jaren hebben we daardoor al verschillende ziektes en exoten de kop op zien steken in Asten. Voorbeelden hiervan zijn de eikenprocessierups, letterzetter, essentaksterfte, kastanje bloedingsziekte en de Japanse duizendknoop. Naar verwachting zal dit alleen maar toenemen in de komende jaren. Het risico en schade verschilt per ziekte/exoot. In slechte gevallen kunnen de kosten hoog oplopen.	10%	700.000	70.000
	12	In 2022 wordt er nieuw beheer- en beleidsplan Wegen opgesteld. Er wordt een nieuwe doorrekening gemaakt en hieruit zal blijken of de (huidige) jaarlijkse storting in de onderhoudsvoorziening voldoende is om ons wegennet op orde te houden.	50%	125.000	62.500
Opslag strooizout	13	Opslag strooizout locatie Venbergweg: De vloer onder de halfopen opslaglocatie voldoet mogelijk niet aan de gestelde eisen t.b.v. opslag van strooizout voor gladheidsbestrijding. Dit wordt onderzocht en kan leiden tot een investering om aanpassingen aan de opslag door te voeren.	70%	125.000	87.500
Arbitrage Attero	14	Er is een eindvonnis in het geschil tussen Attero en de Brabantse gewesten over de garantieplicht van aanlevering van brandbaar restafval over de jaren 2015-januari 2017. Het NAI heeft geoordeeld dat, in tegenstelling tot de jaren 2011-2014, de Brabantse gewesten en gemeenten verplicht zijn een naheffing te betalen voor de minderlevering. De Metropoolregio Eindhoven heeft als contractpartner namens de 21 gemeenten uitvoering gegeven aan het financiële deel van het vonnis wat betrekking heeft op deze regio. Er is een procedure gestart bij het Gerechtshof om dit vonnis te vernietigen en op 29 juni 2021 is deze toegewezen en heeft Attero het bedrag terugbetaald aan de MRE. Op 29 september 2021 is Attero in cassatie gegaan bij de Hoge Raad. De verwachting is dat deze cassatieprocedure ongeveer 1,5 jaar zal duren.	50%	125.000	62.500
Arbeidsmarkt-ontwikkeling	15	De arbeidsmarkt staat al een langere periode onder druk. In de volle breedte ervaren we dat het meer inspanning en geld kost om gekwalificeerd personeel aan te trekken. Het gaat zowel om geschikte kwalificaties als de juiste persoonskenmerken (aansluiting op kernbegrippen A4 bedrijfsplan). Daarnaast constateren we dat de kosten voor het inhuren van gekwalificeerd personeel oploopt, de markt is krap en de prijs neemt toe. Hierdoor ontstaat het risico dat onze ambities in de knel komen.	70%	125.000	87.500
Open einde regeling leerlingen-vervoer	16	Er wordt maximaal gebruik gemaakt van de regeling leerlingenvervoer gemeente Asten. Het aantal leerlingen dat gebruik maakt van leerlingenvervoer kan sterk verschillen. Een open einde regeling houdt in dat alle aanvragen die aan de regelgeving voldoen toegekend worden.	50%	35.000	17.500
Veranderende regelgeving	17	Omgevingswet: gemeente Asten bereidt zich voor op de invoering van de Omgevingswet. Er zijn hiervoor incidentele middelen voorzien. De praktijk na implementatie gaat uitwijzen of er ook sprake zal zijn van hogere structurele bedrijfsvoeringskosten. Uit onderzoek in 2021 blijkt dat budgetneutrale invoering onder druk staat. Er wordt nog onderhandeld over	70%	125.000	87.500

Risico	Nr	Toelichting	Kans	Impact	Bedrag
		financiële compensatie. Zolang dit onduidelijk is blijft er sprake van risico.			
	18	Klimaatbestendig en energie neutraal: gemeenten gaan plannen maken om van het gas af te gaan, duurzame energie te produceren en klimaatbestendig te worden en meer circulair. Deze taken zullen zeker deels maar mogelijk allemaal door het Rijk opgelegd worden aan de gemeenten. Daarnaast gaat o.a. de stikstofwetgeving druk op onze capaciteit leggen: de toekomst van het buitengebied zal nog meer aandacht gaan krijgen. Wat de kosten en/of vergoeding daarvan zal zijn is nog niet in te schatten. We pakken veel van deze zaken in de regio (in Peel- of MRE-verband) op.	50%	125.000	62.500
Verbonden partijen (financieel, imago)	19	<u>Veiligheidsregio (VRBZO) bluswater:</u> Door de aangepaste ontwerpnorm van Brabant Water in 2014 neemt het aantal brandkranen jaarlijks af. Dit betekent minder brandkranen in nieuwe situaties maar ook sanering van waterleidingen. Alternatieven zijn gevonden in door VRBZO aangeschafte waterbakken en in het optimaliseren van pendelsystemen. Deze oplossingen zijn echter niet gelijkwaardig aan brandkranen. Het blijft een gemeentelijke afweging welke voorzieningen extra worden aangelegd om brandweerzorg voldoende te borgen. Door de coronacrisis is nog niet volledig in beeld waar bluswatervoorzieningen zijn aangelegd. Ook de risicoafweging openbaar bluswater volgt in 2023. Ook in 2023 worden waterleidingen gesaneerd door Brabant Water. Wat de impact hiervan is kunnen we vooraf niet bepalen. Telkens zal een risicoafweging noodzakelijk zijn en mogelijk aanleg van openbaar bluswater.	50%	300.000	150.000
	20	Verbonden partijen kunnen in financiële problemen komen (zie paragraaf verbonden partijen). Meer geld nodig dan geraamd.	10%	450.000	45.000
	21	<u>GR Werkbedrijf Senzer:</u> De weerstandscapaciteit van Senzer is (ruim) voldoende. Ondanks de voldoende weerstandscapaciteit van Senzer voor 2023 worden vanwege onzekerheden over de afgelopen jaren de risico's van Senzer wel meegewogen in de weerstandscapaciteit van Asten. Het aandeel van Asten in de totale risico's bedraagt 3,95% (het percentage van de bijdrage algemene middelen aan Senzer). De risico's zijn in de begroting 2023 van Senzer toegelicht. Het betreft met name de onzekerheid over de financiering door het Rijk (BUIG, WSW, Participatie) en het wegvallen van opdrachten en detacheringen door toenemende concurrentie en een slechtere economische situatie (omzetverlies en extra inzet voor herplaatsingen). De gevolgen van corona lijken voor Senzer mee te vallen en de economie in onze regio lijkt minder geraakt te zijn dan die in andere regio's. De bestandsontwikkeling is en blijft echter een onzekere factor.	50%	300.000	150.000
	22	<u>ICT NML</u> Met ICT NML is afgesproken dat 50% van hun benodigde weerstandsvermogen wordt opgebouwd bij ICT NML en de andere 50% wordt verdeeld over de deelnemende gemeenten. Voor de gemeente Asten betekent dit op basis van de jaarrekening 2021 van ICT NML een bedrag van € 22.054,=.			22.054
		<u>Blink</u> De Gemeenschappelijke regeling Blink bestaat uit de 9 deelnemende gemeenten en een private partij, PreZero. In 2021 heeft de Gemeenschappelijke Regeling Blink een driejaarlijkse evaluatie uit laten voeren door Berenschot waarin is opgenomen dat er grote aanbestedingsrechtelijke risico's kleven aan de huidige			P.M.

Risico	Nr	Toelichting	Kans	Impact	Bedrag
		constructie. In de opgestelde evaluatie worden twijfels geuit over juridische, aanbestedingsrechtelijke, rechtmatigheid, verhouding gemeenten en GR Blink, verhouding GR Blink en PreZero en wordt geadviseerd dit verder te laten onderzoeken door een gespecialiseerde aanbestedingsadvocaat. De omvang van het risico is nog niet in te schatten, maar is substantieel.			
Imagoschade, aansprakelijk-heid bij verstrekken onjuiste informatie.	23	Gemeente verstrekt verkeerde info, externe hack op onze systemen (cybercriminaliteit). Privacyregels worden geschonden en er wordt een bestuurlijke boete opgelegd door de Autoriteit Persoonsgegevens. Gemeente is verantwoordelijke voor actueel houden risicokaart, WKPB etc. Gegevens kunnen kwijt raken of onbedoeld wijzigen. Audit extern orgaan (bijv. waarderingskamer WOZ) kan dit ook melden. Software kan problemen/storingen bevatten. Dit kan leiden tot negatieve berichtgeving media en herstelkosten. Met klachtafhandeling zijn hoge kosten gemoeid.	50%	125.000	62.500
Verzekering / Garantstelling aansprakelijk-heid burger (o.a. bij schade burger)	24	Gemeentelijke borgstellingen: de gemeente heeft een achtervangfunctie indien een corporatie in financiële problemen komt.	10%	47.239.254	4.723.925
	25	Risico schade inventaris gemeentelijke gebouwen (aanvulling op verzekering).	10%	700.000	70.000
	26	Risico aansprakelijkheid gemeente bij brandschade aan naburige panden en inventaris (indien schade groter dan 2 x € 2.500.000,= per jaar).	10%	700.000	70.000
	27	Risico op aansprakelijkheid wat niet onder de dekking van de verzekering valt (bijv. niet tijdig beslissen).	70%	35.000	24.500
	28	Het eigen risico van de diverse verzekeringen en aansprakelijkheden komt t.l.v. de gemeente Asten.	50%	35.000	17.500
Crises		Het zijn onzekere tijden door de oorlog in Oekraïne, de asielcrisis, de wooncrisis, de stikstofdiscussie, prijsstijgingen en de problemen rondom de bestaanszekerheid van inwoners (onder andere door de hoge gas- en elektriciteitsprijzen). Dit brengt ook voor de gemeente (financiële) risico's met zich mee. Al deze ontwikkelingen kunnen leiden tot een economische recessie waarvan de omvang nu niet te bepalen is.			P.M.
Totaal					**5.960.479**

Benodigde weerstandscapaciteit
De benodigde weerstandscapaciteit op basis van de reguliere risico's (geïdentificeerde en in de risicomatrix ingedeelde risico's met een zekerheidspercentage van 90%) en de impact Coronacrisis is als volgt:

Totaal bedrag reguliere risico's - rood	€ 2.120.000
Totaal bedrag reguliere risico's - oranje	€ 5.960.479
Totaal bedrag risico's	**€ 8.080.479**

De reguliere risico's worden vermenigvuldigd met een zekerheidspercentage van 90%, omdat niet alle risico's zich tegelijk voor doen. De bandbreedte voor de totaal benodigde weerstandscapaciteit is uiteindelijk als volgt:

De reguliere risico's worden vermenigvuldigd met een zekerheidspercentage van 90%, omdat niet alle risico's zich tegelijk voor doen. De bandbreedte voor de totaal benodigde weerstandscapaciteit is uiteindelijk als volgt:

Benodigde weerstandscapaciteit = € 7.272.400

Onderdeel 2: berekening beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt, of kan beschikken, om niet begrote kosten te dekken. Deze bestaat uit de volgende onderdelen:

1. Algemene reserve
2. Bestemmingsreserves (vrij aanwendbaar)
3. Post onvoorzien
4. Stille reserves
5. Onbenutte belastingcapaciteit.

Overzicht beschikbare weerstandscapaciteit

In onderstaande tabel is een overzicht gegeven van de geprognosticeerde beschikbare weerstandscapaciteit per 01-01-2023.

Beschikbare weerstandscapaciteit per 01-01-2023	Incidenteel	Structureel
1. Algemene reserve	12.020.450	
2. Bestemmingsreserves (vrij aanwendbaar)	640.474	
3. Post onvoorzien	55.000	
4. Stille reserves	1.167.345	
5. Onbenutte belastingcapaciteit		726.921
Totaal beschikbaar	**13.883.269**	**726.921**

De beschikbare weerstandscapaciteit op basis van de optelsom van de incidentele en structurele buffer is als volgt:

Totaal beschikbare weerstandscapaciteit = € 14.610.190

Ad 1. Algemene reserve

De algemene reserve is vrij aanwendbaar voor nieuw beleid (of het opvangen van tegenvallers in het jaarrekeningresultaat). Daarnaast kan deze reserve worden ingezet ter afdekking van (niet begrote) financiële tegenvallers.
De stand van de Algemene reserve ontwikkelt zich als volgt:

Algemene reserve	2023
Beginstand Algemene Reserve 1-1-2023	€ 12.020.450

Ad 2. Bestemmingsreserves (vrij aanwendbaar)

Indien er bestemmingsreserves zijn waarbij de raad nog vrij kan besluiten over de bestemming van het geld én de rente wordt niet als dekkingsmiddel voor de exploitatie ingezet, dan kan dit deel worden ingezet voor de beschikbare weerstandscapaciteit.
Het gevolg kan wel zijn dat geplande investeringen (bijvoorbeeld gedekt uit de Reserve Eenmalige Bestedingen) niet door kunnen gaan.

Deze vrij aanwendbare bestemmingsreserves omvatten de volgende (stand 1-1-2023):

Bestemmingsreserves (vrij aanwendbaar)	2023
Reserve personeelskosten	€ 90.634
Reserve I&A algemeen	€ 37.074
Reserve info- en computertechniek	€ 28.033
Reserve groenfonds	€ 484.733
Totaal	**€ 640.474**

Ad 3. Post onvoorzien
De post onvoorzien is een buffer voor onvoorziene uitgaven.

Ad 4. Stille reserves
Als activa onder de waarde in het economische verkeer zijn gewaardeerd is sprake van een stille reserve. Indien deze stille reserve meegenomen wordt in de weerstandscapaciteit is het van belang dat de activa direct verkoopbaar zijn. Bij verkoop ontstaan winsten die eenmalig vrij aanwendbaar zijn.
Actualisatie van de stille reserves heeft plaats gevonden bij deze begroting 2023. De stand per 01-01-2023 is gebaseerd op de boekwaarde per 01-01-2023 en de WOZ grondslag (voor de gebouwen) van de aanslag gemeentelijke belastingen van 2022.

Ad 5. Onbenutte belastingcapaciteit
De gemeente kan haar lokale belastingen verhogen om financiële tegenvallers op te vangen. Er is sprake van onbenutte belastingcapaciteit indien het gemeentelijke OZB-tarief onder het maximumtarief valt zoals is opgenomen in de gemeentewet en/of wanneer de afvalstoffenheffing/rioolheffing niet kostendekkend zijn. Deze laatste twee heffingen zijn in Asten allebei wel kostendekkend.

Bij de berekening van de onbenutte capaciteit van de OZB wordt uitgegaan van de jaarlijkse macronorm van het OZB-tarief (redelijk peil) zoals aangegeven in de mei-circulaire 2022. Het OZB-tarief is daarin bepaald op 0,1729% van de gemiddelde WOZ-waarde. Het verschil tussen de begrote opbrengsten OZB in 2023 en het redelijk peil is de onbenutte belastingcapaciteit, deze bedraagt € 726.921,=.

Onderdeel 3: berekening ratio weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is de verhouding tussen de beschikbare weerstandscapaciteit (buffer) en de benodigde weerstandscapaciteit (gekwantificeerde risico's) en wordt uitgedrukt in een verhoudingsgetal (ratio).

Om de ratio weerstandsvermogen te beoordelen wordt gebruik gemaakt van de onderstaande normering van NARIS (Nederlandse Adviesbureau voor Risicomanagement):

Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
Meer dan 2,0	Uitstekend
Tussen 1,4 en 2,0	Ruim voldoende
Tussen 1,0 en 1,4	Voldoende
Tussen 0,8 en 1,0	Matig
Tussen 0,6 en 0,8	Onvoldoende
Minder dan 0,6	Ruim onvoldoende

Beschikbare weerstandscapaciteit (totaal)	€ 14.610.190
Benodigde weerstandscapaciteit:	€ 7.272.400

Ratio weerstandsvermogen (totaal):	**2,00**

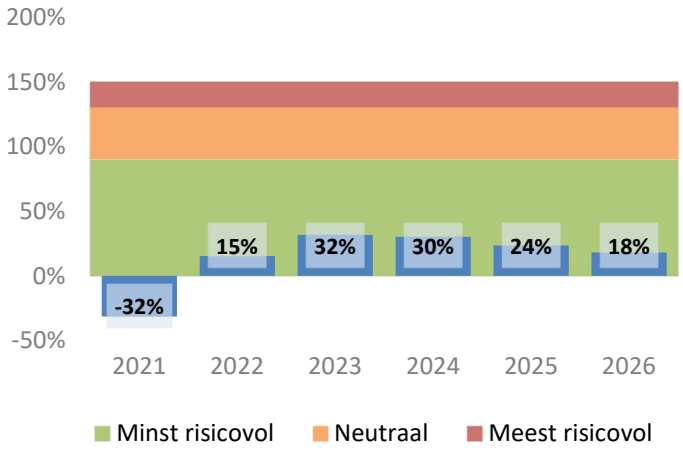
Conform bovenstaand overzicht is de weerstandsratio uitstekend en dit betekent dat er ruim voldoende middelen zijn om de gekwantificeerde risico's af te dekken wanneer zij zich voordoen.

Kengetallen
Op basis van het Besluit Begroten en Verantwoorden (BBV) is het voor gemeente sinds 2016 verplicht om een basisset financiële kengetallen op te nemen in de begroting en jaarrekening.
Door middel van deze kengetallen wordt de onderlinge vergelijkbaarheid van gemeenten bevorderd en krijgt de gemeenteraad een globaal inzicht in de verwachte financiële ontwikkelingen in de gemeente.
Het is niet mogelijk om een individueel kengetal te gebruiken voor de beoordeling van de financiële positie. De kengetallen zullen altijd in samenhang moeten worden bezien, omdat ze alleen gezamenlijk en in hun onderlinge verhouding een goed beeld kunnen geven over de financiële positie.

Signaleringswaarden
Aan de bovenstaande kengetallen zijn (nog) geen normen verbonden. De wetgever heeft de manier waarop gemeenten de kengetallen laten meewegen nadrukkelijk bij de gemeente gelaten. Wel is meegegeven dat het behulpzaam kan zijn om de kengetallen te relateren aan bijvoorbeeld signaleringswaarden. Dit zijn (normen)kaders waarbij zoveel mogelijk wordt aangesloten bij de signaleringswaarden afkomstig uit de stresstest voor 100.000+ gemeenten. In de onderstaande tabel zijn de signaleringswaarden te zien en in welke categorie (A, B of C) deze vallen. Hierbij is categorie A het minst risicovol en categorie C het meest risicovol.

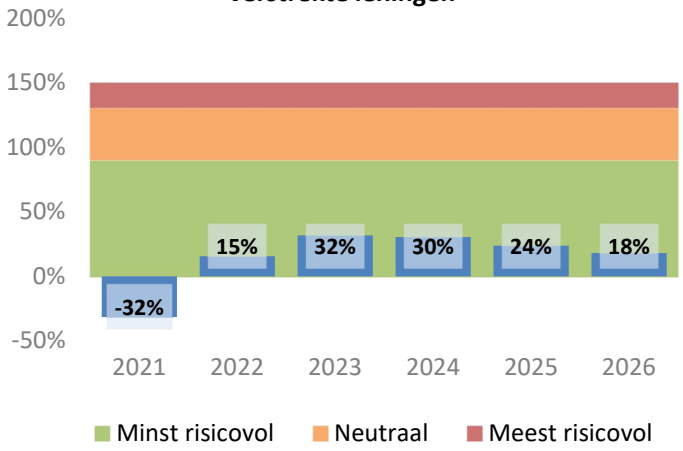
Signaleringswaarden kengetallen	Categorie A minst risicovol	Categorie B neutraal	Categorie C meest risicovol
1a. Netto schuldquote	< 90%	90 - 130%	> 130%
1b. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	< 90%	90 - 130%	> 130%
2. Solvabiliteitsratio	> 50%	20 - 50%	< 20%
3. Grondexploitatie	< 20%	20 - 35%	> 35%
4. Structurele exploitatieruimte	> 0%	0%	< 0%
5. Gemeentelijke belastingcapaciteit	< 95%	95 - 105%	> 105%

1a. Netto schuldquote

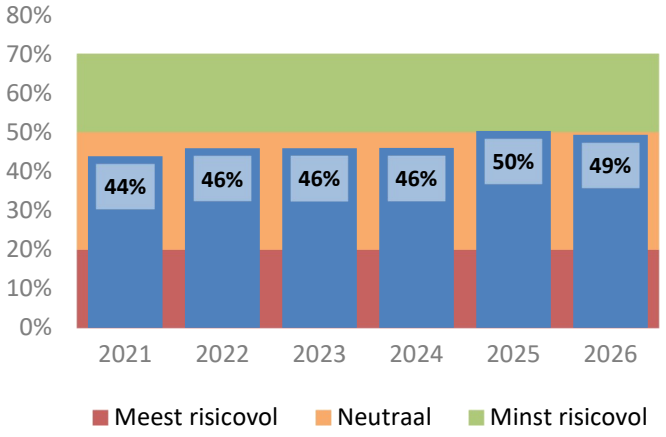
1a. Netto schuldquote
Dit cijfer geeft inzicht in het niveau van de gemeentelijke schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft dus een indicatie van de mate waarin de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie drukken. Een laag percentage is gunstig. De VNG adviseert om 130% als maximum norm te hanteren en daarboven de schuld af te bouwen.

1b. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

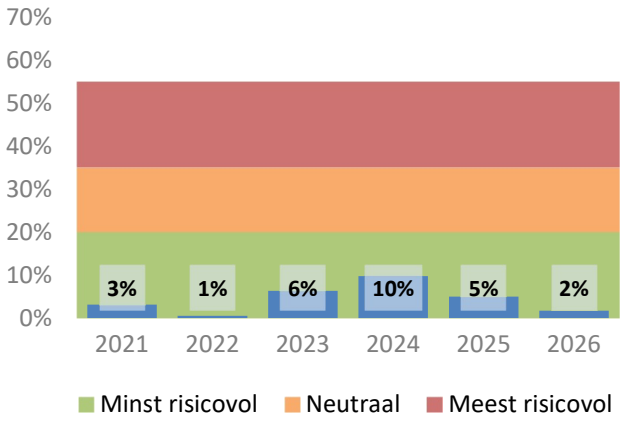
1b. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen
Omdat bij leningen onzekerheid kan bestaan of ze allemaal worden terugbetaald, wordt dit kengetal zowel berekend inclusief als exclusief de doorgeleende gelden. Zo wordt duidelijk wat het aandeel van de verstrekte leningen in de exploitatie is en wat dit betekent voor de schuldenlast. Hoe lager deze percentages, hoe beter.

2. Solvabiliteitsratio

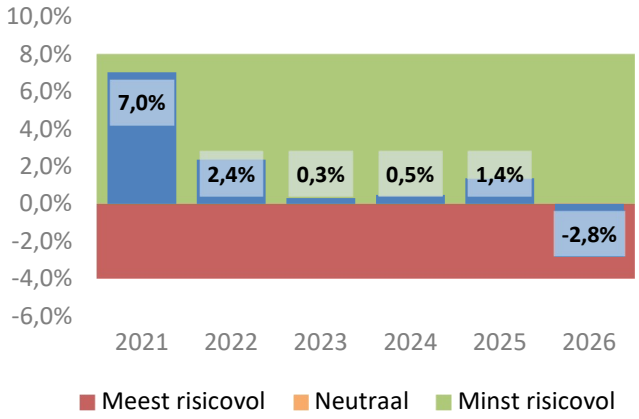
2. Solvabiliteit
Dit cijfer drukt het eigen vermogen uit als percentage van het totale vermogen en geeft daarmee inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger dit percentage, hoe gunstiger dit is voor de financiële weerbaarheid van de gemeente. Dit cijfer geeft dus een soort toekomstvisie weer.

3. Grondexploitatie

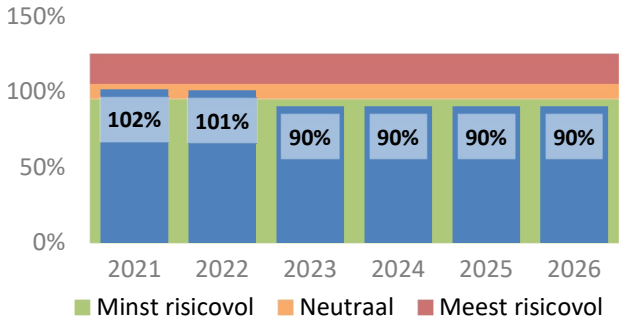
3. Grondexploitatie
Dit cijfer geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten. De boekwaarde van de voorraden grond moet worden terugverdiend bij de verkoop. Kenmerkend voor grondexploitaties is dat de looptijd meerdere jaren is. Naarmate de inkomsten verder in de toekomst liggen, brengt dit meer rentekosten en risico's met zich mee. Een grondexploitatie van 10% of hoger wordt beschouwd als kwetsbaar.

4. Structurele exploitatieruimte

4. Structurele exploitatieruimte
Dit cijfer helpt mee om te beoordelen welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Wanneer dit cijfer negatief is, betekent het dat het structurele deel van de begroting onvoldoende ruimte biedt om de lasten te blijven dragen.

5. Gemeentelijke belastingcapaciteit

5. Gemeentelijke belastingcapaciteit
Dit cijfer geeft inzicht in hoe de belastingdruk in de gemeente zich verhoudt ten opzichte van het landelijk gemiddelde. Als dit percentage laag ligt, betekent het dat de gemeente meer inkomsten uit belastingen zou kunnen verwerven. Of dit wel of niet gebeurt is een beleidskeuze.

Conclusie gemeente Asten

Op basis van de bovenstaande kengetallen kan de conclusie getrokken worden dat de financiële positie van de gemeente gezond is, maar vanaf 2026 onder druk staat.

3. Bedrijfsvoering

Wat willen we bereiken?

Het bedrijfsplan van nu
De maatschappij, de gemeente Asten en omgeving en het bestuur, zowel in bezetting als beoogde doelstellingen en ambities, zijn dynamisch. Om die reden bekijken we geregeld of er aanleiding is om ons bedrijfsplan, ook dynamisch, daarop bij te stellen.
In de huidige doelstellingen en ambities van de raad en het college (terug te vinden in de Toekomstagenda, onderliggende beleidsplannen, coalitieakkoord e.d.) zien we een bevestiging dat het bestaande bedrijfsplan (de HOE) nog volledig aansluit bij de inhoud (de WAT). We blijven het bedrijfsplan daarom als instrument hanteren bij de gemeentelijke dienstverlening en uitvoering van (beleids)plannen en regelgeving.

Missie en Visie van ons bedrijfsplan
We leveren publieke dienstverlening aan de Astense samenleving. Gezamenlijk bouwen we aan een prettige woon-, werk-, en leefomgeving, vanuit eigen kracht, dichtbij de burger (in diens verschillende rollen). We zijn klantgericht en (re)ageren flexibel op veranderingen in de maatschappij.

Leidende principes
1. Onze Klanthouding is: Ja, tenzij…..
2. De burgers blijven zelf verantwoordelijk (Faciliterende overheid).
3. We zijn klantgericht, flexibel en omgevingsbewust.
4. High trust-low tolerance: ruimte voor onze professionals (werken vanuit de 'bedoeling') met een beperkt aantal kaders/regels.
5. We maken plezier van ons werk.

Waarom en waartoe doen we dit?
Omdat het noodzakelijk is aansluiting te houden met de veranderende eisen en wensen in de gemeenschap met actieve burgers die zelf aangeven wat nodig is. We doen de dingen waaraan behoefte is en doen deze dingen goed. Deze aansluiting bepaalt ons bestaansrecht. Én we willen een aantrekkelijke gemeente zijn om voor te werken.

Wat doen we daarvoor?

Wat betekent dit voor onze burgers en voor ons?
We maken hierover goede afspraken met onze burger, met onze medewerkers en met onze partners in ons netwerk. En we komen (deze) afspraken na! Daarop focussen we ons. Daarvoor is het nodig om:
- De begrippen 'klantgerichtheid', 'flexibiliteit' en 'omgevingsbewustzijn' te concretiseren.
- De 'andere' relatie tussen gemeente en burger daadwerkelijk in te vullen.
- Te sturen op klanttevredenheid en professionalstevredenheid.
- Duidelijk en daadkrachtig te zijn, ook in lastige situaties, talent te benutten, elkaar te ondersteunen en niet te voorzichtig te zijn (lef tonen).

Hoe doen we dat?
- We voeren de Toekomstagenda uit, hier in het bijzonder het Programma Vitale Democratie en als onderliggend instrument o.m. de Omgevingswet.
- We geven ruimte aan onze medewerkers in hun werk en het vergroten van hun probleemoplossend en communicatief vermogen.
- We ontwikkelen ieders eigenaarschap en ambassadeurschap.
- We voeren dialoog (UIT-, BE-, AF-, AANspreken) in onze teams.
- We gebruiken (alleen) regels en systemen die we nodig hebben.

- We maken geen nieuwe nota's maar doen het (gewoon). We bespreken casuïstiek in de teams en in individuele personele gesprekken. Ieder ervaart zelf en leert ervan.
- We bieden collectieve en individuele trainingen.
- EN we brengen plezier (terug) in ons werk en in onze organisatie.

Actieplan Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen (MVOI)
De gemeente heeft in 2017 het landelijk Manifest Duurzaam Inkopen (MVI) 2016-2021 ondertekend. Als uitvloeisel hiervan heeft de gemeente voor die jaren een actieplan MVI opgesteld met daarin opgenomen concrete activiteiten en inkopen die wij als gemeentelijke organisatie zelf uitvoeren. In mei 2022 is een nieuw landelijk Manifest Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen (MVOI) 2022-2025 gepubliceerd. In 2022/2023 volgt besluitvorming over deelname door de gemeente Asten. Bij deelname zullen de doelstellingen en actiepunten hieruit worden opgenomen in het actieplan MVOI. Dit laatste geldt ook voor bepalingen over MVOI vanuit het nieuwe gemeentelijk beleidsdocument en Plan van aanpak Duurzaamheid 2022-2025.

Samenwerking Informatisering & Automatisering (I&A)
De besluitvorming over de samenwerking met ICT-NML is afgerond. In 2021 en 2022 operationaliseren we deze samenwerking in deze gemeenschappelijke regeling.
Hierdoor realiseren we:
1. Toekomstbestendigheid;
2. Kwaliteit, waaronder het voldoen aan de wettelijke eisen t.a.v. veiligheid;
3. Minder kwetsbaarheid door meer massa;
4. Kostenbeheersing. Daaronder verstaan we dat we grip hebben op de uitgaven, dat de uitgaven minder zijn dan we zouden hebben wanneer we op de oude voet waren doorgegaan (gerelateerd aan de wettelijke eisen) en dat we met ICT-NML in de benchmark goed scoren t.o.v. andere samenwerkingsverbanden. De huidige kostenontwikkeling bij ICT-NML is zodanig dat we beneden gemiddelde structurele uitgaven hebben per inwoner, als gevolg van de 'slimme' investeringen die we nu doen.

Zoals u weet is de tijd dat automatisering leidt tot vermindering van kosten allang voorbij. Robotisering is voor het werk dat wij doen nog ver weg en zou bovendien grote investeringen vergen. Werkprocessen zijn geautomatiseerd waar het kan. Nieuwe taken en processen automatiseren we meteen, maar dit leidt dan tot minder méérkosten bij de invoering van de nieuwe werkzaamheden. Voorts wijzen wij erop dat investeringen in de digitalisering en beveiliging nodig zijn om te voldoen aan de toenemende uitdagingen in de maatschappij.

Privacy
De gemeente Asten vindt een betrouwbare dienstverlening, waarin inwoners open en respectvol worden behandeld, belangrijk. Goede bescherming van persoonsgegevens is daarbij cruciaal. Inwoners kunnen erop vertrouwen dat de gemeente zorgvuldig, veilig en vertrouwelijk omgaat met persoonsgegevens. De Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) versterkt de privacyrechten van inwoners, geeft organisaties die persoonsgegevens verwerken meer verantwoordelijkheden en verscherpt het toezicht. Om hieraan te voldoen heeft de gemeente een Functionaris gegevensbescherming (FG) en privacy officers. Via het privacybeleid wordt uitvoering gegeven aan de AVG.

Wet open Overheid (WOO)
Op 1 mei 2022 is de Wet Open Overheid (WOO) in werking getreden. Deze wet richt zich op een transparante overheid en vraagt een cultuurverandering rond de omgang met informatie. Bepaalde informatie moet verplicht en actief openbaar gemaakt worden. Dit raakt een deel van de processen in onze gemeente. Ook informatieverzoeken aan de overheid (voorheen WOB-verzoek) vallen onder de nieuwe wet. Om aan de nieuwe eisen te kunnen voldoen, moet onze gemeentelijke informatiehuishouding op orde zijn, de

juiste it-voorzieningen aanwezig en vooral bekend zijn wat de wet voor ambtenaar en bestuurder betekent. Het grijpt in op het dagelijks handelen van een groot deel van onze organisatie en heeft daarmee de komende jaren een flinke impact op onze bedrijfsvoering. In 2027 moet de WOO geïmplementeerd zijn, met nog 3 jaar extra voor het op orde krijgen van het informatiebeheer. Ten behoeve van de definitieve planning moeten nog Koninklijke Besluiten genomen worden.

In het coalitieakkoord 2022-2026 van de gemeente Asten staat op welke manier wij invulling geven aan goed bestuur. Elementen zoals transparant en integer zijn, open communicatie zijn hierin van groot belang. Laten zien wat de gemeente Asten voor haar inwoners doet en op een passende wijze communiceren naar alle doelgroepen. Ambities die goed passen in de doelstellingen van de WOO. Ook het anders besturen en werken vanuit onze Toekomstagenda Asten 2030 / Vitale democratie sluit hier goed op aan. We zijn hier druk mee bezig, passen dit toe in de praktijk en ontwikkelen dit steeds verder door.

In relatie tot de WOO starten we qua ambitie met het basisniveau wat wettelijk verplicht is. In 2023 leggen we de uitgangspunten voor gemeente Asten als open overheid vast. In 2024 bepalen we ons uiteindelijke ambitieniveau. Dit wordt onderdeel van het te actualiseren informatiebeheersplan. We maken hiervoor een beleidsnota. Ten tweede werken we uit wat dit betekent voor de noodzakelijke veranderingen in onze informatievoorziening; zowel in een doelarchitectuur (een ontwerp voor de lange termijn) als in concrete projecten en acties. Ten derde werken we verder aan het verbeteren van het afhandelen van de WOO-verzoeken. Tot slot zorgen we voor een passende veranderstrategie en nemen we een scala aan acties om de organisatie mee te nemen en op te leiden.

Wat mag het kosten?

Beleidsindicatoren			
Beleidsindicator	**W 2021**	**B 2022**	**B 2023**
1. Formatie (aantal fte per 1.000 inwoners)	7,20	7,09	7,12
2. Bezetting (aantal fte per 1.000 inwoners)	7,14	6,55	6,79
3. Apparaatskosten (kosten per inwoner)	658	739,79	780,63
4. Externe inhuur (kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	10,53%	2,88%	3,36%
5. Overhead (overhead / totale lasten)	15,23%	17,35%	17,31%

Beleidsindicatoren
Toelichting beleidsindicatoren 2023:

1. Formatie (aantal Fte per 1.000 inwoners).
   Berekening op basis van 121,53 begrote fte in 2023 en 17.068 inwoners (peildatum 1-1-2022).
2. Bezetting (aantal Fte per 1.000 inwoners).
   Berekening op basis van 115,97 fte en 17.068 inwoners (peildatum 1-1-2022).
3. Apparaatskosten (Kosten per inwoner).
   Berekening op basis van apparaatskosten € 13.323.861,= en 17.068 inwoners (peildatum 1-1-2022).
4. Externe inhuur (Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen).
   Berekening op basis van raming externe inhuur 2023 (€ 328.900,=) / kosten totale loonsom + extern inhuur (€ 9.779.676,=).
5. Overhead.
   Berekening op basis van kosten overhead (€ 8.422.268,=) / totale lasten (€ 48.661.158,=).

4. Grondbeleid

Het grondbeleid heeft veel invloed op de realisatie van programma's zoals op het gebied van ruimtelijke ordening, milieu, verkeer, cultuur, sport, recreatie en economische zaken. Het grondbeleid heeft daarnaast een grote financiële impact en brengt hierdoor risico's met zich mee.

Wat willen we bereiken?

De gemeente wil haar ruimtelijke doelstellingen zoals vastgelegd in de ruimtelijke (structuur)visies en -programma's op een economisch verantwoorde wijze realiseren. Enerzijds voor ontwikkelingen waarbij de gemeente ondernemend deelneemt en anderzijds voor ontwikkelingen waarbij de gemeente enkel onder voorwaarden de planologische maatregel faciliteert.

Wat doen we daarvoor?

Uitvoering geven aan het gemeentelijk grondbeleid
Het gemeentelijk grondbeleid is erop gericht om de gemeente op economisch verantwoorde wijze de gewenste ruimtelijke doelstellingen te laten realiseren zoals opgenomen in de ruimtelijke (structuur)visies en -programma's van de gemeente. De grondbeleidskaders zoals die zijn vastgelegd in de Nota grondbeleid zijn nog onverkort van kracht. Regie op de ruimtelijke ontwikkelingen is daarbij van belang. Deze gemeentelijke regierol wordt mede bepaald door de gemeentelijke grondposities.

Met het geldende gemeentelijk grondbeleid stelt de gemeenteraad het college in staat om binnen kaders:

- ondernemend deel te nemen aan en de regie te voeren bij de gewenste ruimtelijke ontwikkelingen binnen de gemeente (actief grondbeleid);
- bij gewenste ruimtelijke ontwikkelingen waarbij de gemeente niet ondernemend deelneemt, zo veel mogelijk regie te voeren door het sluiten van privaatrechtelijke overeenkomsten of door het opstellen van een exploitatieplan (faciliterend grondbeleid).

Actief grondbeleid
Het college voert overeenkomstig genoemde kaders, waar mogelijk en wenselijk, een actief grondbeleid. Het college verwerft (strategische) grond voor eigen rekening en risico, maakt deze grond bouw- en woon/vestigingsrijp en verkoopt de bouwrijpe grond. Voor de (strategische) grondaankopen is een werkkrediet van twee miljoen euro beschikbaar. De gemeente zal, indien nodig, gebruikmaken van de wettelijke verwervingsinstrumenten die de gemeente ter beschikking staan op basis van de Onteigeningswet en de Wet voorkeursrecht gemeenten.

Facilitair grondbeleid
Het college voert bij ruimtelijke ontwikkelingen waarbij de gemeente niet ondernemend deelneemt, zo veel mogelijk regie. Uitgangspunt daarbij is om dit te doen middels het aangaan van een anterieure overeenkomst waarin de gemeente de economische uitvoerbaarheid anderszins verzekerd en voorwaarden stelt aan het faciliteren van de planologische maatregel. Als partijen er niet uitkomen, overweegt de gemeente via de publiekrechtelijke weg op te treden door het vaststellen van een exploitatieplan.

Grondprijsbeleid
De marktwaarde van bouwrijpe grond is niet eenvoudig te bepalen omdat deze waarde afhankelijk is van de kenmerken van het betreffend project. De gemeente voert een marktconform grondprijsbeleid. Per project wordt de marktwaarde van de uitgeefbare gronden vastgesteld op basis van een deskundigenrapportage waarbij uitdrukkelijk rekening gehouden dient te worden met kenmerken van het betreffend project.

Risico's grondbeleid en bepaling hoogte algemene reserve
Bij het grondbeleid zijn grote bedragen en risico's in het geding. Omdat de planning en uitvoering vaak jaren duren, kunnen de verwachte en werkelijke winst flink verschillen. Om toekomstige risico's in de grondexploitaties af te dekken is de algemene reserve grondbedrijf gevormd.
Bij de berekening van de hoogte van de reserve worden de volgende uitgangspunten gehanteerd:

Bouwgrond in exploitatie:
- Op basis van scenario's worden de risico's berekend;
- Wanneer scenario berekeningen niet aanwezig zijn, wordt de IFLO norm (afdeling Inspectie Financiën Lokale Overheden) gebruikt. Deze norm bepaalt dat de gewenste reserve 10% van het geïnvesteerd vermogen en 10% van de nog te maken kosten bedraagt.

Algemene reserve grondbedrijf	
Algemene reserve grondbedrijf per 31-12-2021	4.463.382
Afromen reserve naar reserve eenmalige bestedingen	-1.000.000
Vennootschapsbelasting	p.m.
Prognose resultaat op projecten 2022	715.239
Algemene reserve grondbedrijf per 31 december 2022	**4.178.621**
Prognose resultaat 2023	398.437
Vennootschapsbelasting	p.m.
Algemene reserve grondbedrijf per 31 december 2023	**4.577.058**

Afromen reserve
In de jaarrekening 2021 staat dat de algemene reserve grondbedrijf "na afroming in 2022" € 1,7 miljoen hoger is dan noodzakelijk. In verband met de versnellingsagenda (toename boekwaarde grondexploitaties wat leidt tot een hogere risico en dito reserve), de nog te betalen Vennootschapsbelasting (Vpb) en de mogelijke prijsstijgingen is de reserve intact gelaten en niet afgeroomd.

Wanneer meerjarige ervaringscijfers het toelaten, zal de reserve afgeroomd worden.

Bij het opstellen van de jaarrekening 2022 worden de exploitaties geactualiseerd en de bijbehorende risico's geïnventariseerd.

Wat zijn de belangrijkste randvoorwaarden?
- Woningbouwmonitor;
- Versnellingsagenda woningbouw;
- Nota grondbeleid;
- Voldoende vraag naar grond voor woningen/bedrijven;
- Wet ruimtelijke ordening
- Omgevingswet

Resultaat grondbedrijf
Positieve resultaten van het grondbedrijf worden toegevoegd aan de algemene reserve grondbedrijf. Deze reserve heeft een plafond. Als de resultaten boven dit plafond uitkomen, wordt het meerdere toegevoegd aan de Reserve Eenmalige Bestedingen. Negatieve resultaten van het grondbedrijf worden ten laste van de algemene reserve grondbedrijf gebracht. De reserve wordt dan, indien nodig, aangevuld om de algemene reserve grondbedrijf op niveau te houden.

Voor winstneming van de grondexploitatie geldt de percentage of completion methode (POC methode): voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd kan tussentijds naar rato van de voortgang van de grondexploitatie winst worden genomen. Voor verliezen moeten voorzieningen worden gevormd of deze moeten direct in mindering worden gebracht op de boekwaarde.

Grondexploitaties
In onderstaand overzicht zijn de prognoses van het grondbedrijf opgenomen, deze zijn gebaseerd op de cijfers van de jaarrekening 2021. Indien nodig worden de prognoses in de tussentijdse rapportages bijgesteld. In het 4e kwartaal 2022 worden de berekeningen van de grondexploitaties geactualiseerd. De consequenties hiervan zullen bij de jaarrekening 2022 worden gepresenteerd.

De prognoses van de resultaten per project:

Project (+ = positief resultaat - = negatief resultaat)	Begroot 2022	Meerjarenbegroting 2023	 2024	 2025	 2026
Bouwgrond in exploitatie					
Loverbosch oostzijde (fase 1)	10.746		96.711		
Loverbosch (fase 2)	120.924	60.462	60.462		60.461
Loverbosch (fase 3) resultaat in 2029					
Heusden Oost (fase 1)	27.433	20.575	20.575		
Heusden Oost (fase 2)	226.154	56.539			
Heusden Oost (fase 3)	297.820	297.820	297.820	297.820	297.820
Florapark	92.162	23.041			
Niet in exploitatie genomen gronden					
Ommel Oost (fase 1)					
Strategische grondaankopen	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000
Ontwikkelingskrediet	-45.000	-45.000	-45.000	-45.000	-45.000
Totaal project resultaat	**715.239**	**398.437**	**415.568**	**237.820**	**298.281**
Resultaat t.l.v. of t.g.v. algemene reserve grondbedrijf	715.239	398.437	415.568	237.820	298.281

In de komende periode wordt nog een aantal grondexploitaties, na vaststelling in de raad, toegevoegd. Het gaat bijvoorbeeld om Ommel Oost (fase 1), ontwikkeling van een aantal vrijkomende schoollocaties etc.

In de verwachte resultaten van het grondbedrijf is geen rekening gehouden met de te betalen vennootschapsbelasting (vpb). Daarom worden deze resultaten in eerste instantie toegevoegd of onttrokken uit de algemene reserve grondbedrijf.

Afhankelijk van de werkelijk gerealiseerde resultaten, de te betalen vpb en toekomstige ontwikkelingen zal de reserve grondbedrijf afgeroomd worden ten gunste van de Reserve eenmalige bestedingen.

5. Onderhoud kapitaalgoederen

De gemeente Asten is qua oppervlakte uitgestrekt (ruim 7.000 ha). Er vinden veel activiteiten plaats zoals wonen, werken en recreëren. Voor de activiteiten zijn veel gemeentelijke kapitaalgoederen nodig: wegen, riolering, verlichting, (openbaar) groen, civiele kunstwerken en gebouwen. De kwaliteit van de kapitaalgoederen en het onderhoud ervan is bepalend voor het voorzieningenniveau en uiteraard de (jaarlijkse) lasten. Met het onderhoud van deze kapitaalgoederen is een substantieel deel van de begroting gemoeid.

In deze paragraaf wordt het beleidskader geschetst voor het onderhoud van kapitaalgoederen en de daaruit voortvloeiende financiële consequenties.

Wat willen we bereiken?

Inzicht in, en realisatie van, het gewenste onderhoudsniveau van de gemeentelijke kapitaalgoederen. Dit kan onder andere bepaald worden aan de hand van de gewenste kwaliteit of landelijk gehanteerde normen.

Wat doen we daarvoor?

Algemeen beleidskader
Het uitgangspunt bij het onderhoud van gemeentelijke kapitaalgoederen is dat deze op een adequate wijze worden onderhouden. Onderhoudslasten worden gemaakt om een kapitaalgoed in goede, oorspronkelijke staat te houden, zodat het naar behoren kan functioneren. Onderhoudslasten zijn dus niet van invloed op de vastgestelde gebruiksduur of afschrijvingstermijn.
Dit is dus een essentieel verschil met het uitvoeren van een (vervangings)investering, aangezien die leidt tot verlenging van de gebruiksduur. Een dergelijke investering moet worden geactiveerd op de balans, maar onderhoud mag daarentegen nooit worden geactiveerd.

Onderhoud wordt volledig in de begroting opgenomen, waarbij onderscheid gemaakt worden in klein en groot onderhoud.

Klein onderhoud
Dagelijkse niet voorziene reparaties of jaarlijks terugkerende onderhoudslasten (o.a. preventieve maatregelen en onderhoudscontracten) die nodig zijn om het kapitaalgoed in functionele en veilig staat te houden.

De lasten die gepaard gaan met klein onderhoud worden volledig geraamd in het jaar waarin het onderhoud daadwerkelijk zal worden uitgevoerd. De lasten van klein onderhoud mogen nooit (ook niet van een voorziening) over meerdere jaren worden geëgaliseerd en worden dus volledig opgenomen in de exploitatie.

Groot onderhoud
Onderhoud van een meer ingrijpende aard, dat in feite betrekking heeft op een langere periode. Met dit type onderhoud kunnen jaarlijks fluctuerende lasten gemoeid zijn.
De noodzaak voor het verrichten van groot onderhoud doet zich (normaliter) pas na een langere periode van gebruik van het actief voor, als gevolg van slijtage.

De lasten die gepaard gaan met groot onderhoud worden in het jaar van uitvoering ten laste van een vooraf gevormde onderhoudsvoorziening gebracht. Deze onderhoudsuitgaven maken dus geen onderdeel uit van het saldo van baten en lasten. De enige last in de exploitatie betreft de dotatie aan de voorziening.

De voorwaarde om groot onderhoud op deze manier te verwerken is dat er een recent (maximaal 5 jaar oud) en vastgesteld beheerplan aan ten grondslag ligt.

Specifieke beleidskaders

Wegen

Op grond van de Wegenwet zijn wij als wegbeheerder verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud van gemeentelijke wegen en bermen. De wegen worden beheerd op het in het beheer- en beleidsplan Wegen 2014-2022 vastgestelde kwaliteitsniveau C. Om de kwaliteit op het gewenste niveau te houden, wordt jaarlijks planmatig onderhoud uitgevoerd.
In 2020 is de meerjarenplanning van het wegonderhoud geactualiseerd (2023-2024) op basis van dezelfde uitgangspunten als het beheer- en beleidsplan. Deze actualisering is verwerkt in de begroting 2021-2024. Bij de actualisering is onderscheid gemaakt in klein onderhoud en groot onderhoud (planmatig). Op basis van het beheer- en beleidsplan Wegen wordt er jaarlijks een storting gedaan in de onderhoudsvoorziening voor het groot onderhoud. Het klein onderhoud is opgenomen in de exploitatie.

In 2021 wordt er nieuw beheer- en beleidsplan Wegen opgesteld, welke per 1-1-2022 ingaat.

Civiele kunstwerken

Civieltechnische kunstwerken in eigendom van de gemeente worden 1x per 5 jaar geïnspecteerd. Op basis hiervan vindt regulier en groot onderhoud plaats. De eerstvolgende inspectie staat gepland in 2024. Op basis van de inspectie wordt ook inzichtelijk wat de kosten zijn voor het regulier onderhoud. Op basis hiervan wordt jaarlijks een storting gedaan in de onderhoudsvoorziening voor de kunstwerken.

Grootschalig onderhoud en/of vervanging van bruggen en duikers is niet binnen de onderhoudsvoorziening meegenomen.

Openbare verlichting

Het kader voor openbare verlichting is gesteld in het beleidsplan Openbare Verlichting 2020-2025. Dit beleidsplan is in december 2019 vastgesteld door de gemeenteraad en hierin zijn de missie en visie op het gebied van verlichtingsthema's binnen de gemeente vastgelegd. Belangrijke thema's hierin zijn duurzaamheid, technologische ontwikkelingen en veiligheid.
Verder formuleert het beleidsplan Openbare Verlichting richtlijnen en ambities om te voldoen aan landelijke en wettelijke doelstellingen ten aanzien van energiebesparing en wetgeving.
Voor de renovatie openbare verlichting is jaarlijks € 99.635 beschikbaar (groot onderhoud). Voor het jaarlijkse onderhoud aan de openbare verlichting (klein onderhoud) is een onderhoudscontract opgesteld en dit budget is opgenomen in de exploitatie.

Riolering en Water
Op 8 december 2020 heeft de gemeenteraad het Gemeentelijk Rioleringsplan Asten 2021-2025 (GRP) vastgesteld. Het GRP beschrijft het riolerings- en waterbeleid van de gemeente Asten inclusief de financiële middelen. De gemeente geeft hierin aan hoe zij invulling geeft aan haar zorgplichten vanuit Wet milieubeheer (Wm) en de Waterwet (Wtw):

- Inzameling en transport van stedelijk afvalwater (afvalwaterzorgplicht);
- Inzameling en verwerking van (overtollig) afvloeiend hemelwater (hemelwaterzorgplicht);
- Inzameling en verwerking van overtollig grondwater (grondwaterzorgplicht).

Alle kosten die gemaakt worden vanuit deze drie zorgplichten worden gedekt door de rioolheffing (100% kostendekkend).

Met de blik vooruit en de volksgezondheid voorop koersen we naar een duurzame, klimaatbestendige, professionele en participerende waterketen en naar een klimaatbestendig, schoon, geordend en beleefbaar watersysteem, door voortvarend aan de slag te gaan tegen aanvaardbare kosten.

Groen
Bij groen wordt ingezet om het huidige onderhoudsniveau te behouden. Waar mogelijk worden kansen aangegrepen om, binnen budget, door bijvoorbeeld een uitgekiende soortenkeuze en inrichting de gebruikswaarde, biodiversiteit en klimaatbestendigheid te vergroten.

Het op niveau houden van het bomenbestand als groenelementen (klein onderhoud) wordt jaarlijks gedaan uit de reguliere exploitatie.
Voor het renoveren van boomlanen (groot onderhoud) is een bomenrenovatieplan opgesteld voor 2021-2025 en hiervoor is een apart bedrag beschikbaar gesteld.

Voor bosbeheer wordt jaarlijks een beheerplan gemaakt en daarin wordt o.a. gedund en hout geoogst en de opbrengsten van het hout worden gebruikt om onderhoud uit te voeren.

Gemeentelijke gebouwen
De gemeentelijke gebouwen worden eens per 2 jaar geschouwd voor groot onderhoud. Afhankelijk van de resultaten van de schouw, met inachtneming van het gewenste onderhoudsniveau, welke is bepaald op het wettelijk minimum om het gebouw in stand te houden, heeft dit financiële consequenties voor de meerjarige onderhoudsplanning (MJOP). Op basis van deze onderhoudsplanningen worden de benodigde jaarlijkse stortingen in de onderhoudsvoorzieningen bepaald. De stortingen worden jaarlijks geïndexeerd.
De onderhoudsplanningen zijn in 2022 geactualiseerd waarna de stortingen zijn herrekend en in de begroting 2023 verwerkt.

De lasten die gepaard gaan met klein onderhoud worden volledig geraamd in het jaar waarin het onderhoud daadwerkelijk zal worden uitgevoerd. De geraamde lasten zijn gebaseerd op ervaringscijfers.

Sportvelden

De gemeente Asten beschikt over een drietal sportparken. Op park-niveau is een onderhoudsvoorziening gevormd voor groot onderhoud, rekening houdend met de aanwezige verenigingen.

De onderliggende onderhoudsplanningen zijn eind 2021 geactualiseerd en uitgebreid naar 40 jaar. De financiële consequenties zijn opgenomen in de begroting.
Doel is om te komen tot een constante storting in de onderhoudsvoorziening waarmee gespaard wordt voor het volledige groot onderhoud van de gemeentelijke sportparken.
De gevolgen van de privatisering van de sportkantines worden hierbij verwerkt.

De kosten voor klein onderhoud stijgen de laatste jaren fors door o.a. veranderde wet- en regelgeving. Denk hierbij aan de discussie over rubberkorrels bij voetbalvelden en het beperken van chemische bestrijdingsmiddelen bij onder andere beregening van de velden. Alternatieven zijn in sommige gevallen voorhanden, maar werken vaak kostenverhogend.

De lasten die gepaard gaan met klein onderhoud worden volledig geraamd in het jaar waarin het onderhoud daadwerkelijk zal worden uitgevoerd. De geraamde lasten zijn gebaseerd op de geactualiseerde onderhoudsplanning.

Wat mag het kosten?

Financiële consequenties
In onderstaande tabel zijn de financiële consequenties van het groot onderhoud aan de bovenstaande kapitaalgoederen weergegeven, voor zover hier een onderhoudsvoorziening aan ten grondslag ligt.

Zoals in het algemene beleidskader beschreven, wordt het klein onderhoud van de diverse kapitaalgoederen betaald uit de reguliere exploitatie.

Voorzieningen	Saldo 1-1-2023	Storting 2023	Onttrekking 2023	Saldo 31-12-2023
Onderhoud wegen	2.150.120	836.845	903.486	2.083.479
Onderhoud civiele kunstwerken	20.049	9.950	0	29.999
Onderhoud riolering	4.899.850	720.503	3.290.000	2.330.353
Onderhoud groen	19.174	0	0	19.174
Onderhoud gebouwen	1.953.669	619.456	295.553	2.277.572
Onderhoud sportvelden	98.016	123.053	91.500	129.569
Totaal	**9.140.878**	**2.309.807**	**4.580.539**	**6.870.146**

6. Financiering

De paragraaf financiering heeft betrekking op de gemeentelijke financieringsfunctie (treasuryfunctie). De financieringsfunctie zorgt ervoor dat er voldoende middelen zijn zodat de gemeente aan alle financiële verplichtingen kan voldoen. Hiervoor worden kortlopende en langlopende leningen aangetrokken. Onder de financieringsfunctie valt ook het verstrekken van leningen/garanties en het beheersen van financiële risico's.

Wat willen we bereiken?

- Het verzekeren van duurzame toegang tot financiële markten tegen acceptabele condities;
- Het beschermen van het gemeentelijke vermogen tegen ongewenste financiële risico's zoals renterisico's, koersrisico's, kredietrisico's, valutarisico's en liquiditeitsrisico's;
- Het minimaliseren van de interne verwerkingskosten en externe kosten bij het beheren van de geldstromen en financiële posities;
- Het optimaliseren van de renteresultaten binnen de kaders van de Wet Fido, aanvullende regelgeving en respectievelijk de limieten en richtlijnen van het treasurystatuut.

Wat doen we daarvoor?

Wettelijk kader

Het wettelijk kader van de treasuryfunctie ligt voor een deel besloten in de nationale regelgeving en voor een deel in Europese regelgeving. Binnen de nationale regelgeving zijn de kaders voornamelijk:

- Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido);
- Wet houdbare overheidsfinanciën (Wet hof);
- Wet verplicht schatkistbankieren;
- Besluit Begroting en Verantwoording (BBV);
- De Gemeentewet.

Deze wettelijke kaders zijn verder uitgewerkt en vastgelegd in het gemeentelijke Treasurystatuut 2014 dat op 11 maart 2014 is vastgesteld door de gemeenteraad.

Schatkistbankieren

Op basis de Wet Fido zijn decentrale overheden verplicht om hun overtollige liquide middelen via een rekening-courant, met eventueel een daaraan gekoppelde depositorekening, in 's Rijks schatkist aan te houden.

De uitzondering hierop is dat decentrale overheden hun liquide middelen in de vorm van leningen kunnen uitzetten bij andere decentrale overheden, mits zij niet met het financiële toezicht op dit lichaam zijn belast.

Uitgezette gelden
Het saldo op de rekening courant van de schatkist bedraagt op 30 augustus 2022 € 29.239.000,=.

Drempelbedrag
Daarnaast mogen decentrale overheden liquide middelen buiten 's Rijks schatkist houden mits deze, gerekend over een kwartaal, het drempelbedrag niet te boven gaan. Naar aanleiding van een landelijke evaluatie wordt vanaf 1 juli 2021 voor gemeenten (en provincies, waterschappen en hun gemeenschappelijke regelingen) met een begrotingstotaal tot € 500 miljoen de drempel voor het verplicht schatkistbankieren verhoogd naar 2% van het begrotingstotaal met een minimum van € 1 miljoen.

Risicobeheer

De belangrijkste financiële risico's bij de uitvoering van het treasurybeleid zijn koersrisico's, renterisico's en kredietrisico's. Hieronder wordt weergegeven in welke mate deze risico's zich bij onze gemeente voordoen en op welke wijze de gemeente deze risico's beheerst.

1. Koersrisicobeheer

De koersrisico's van de gemeente zijn zeer beperkt omdat uitsluitend middelen worden uitgezet bij de schatkist of bij andere overheden. Dit gebeurt in vastrentende waarden. Vastrentende waarden garanderen dat op de einddatum de nominale waarde wordt uitgekeerd. Op de einddatum is dus geen sprake van koersrisico's.

2. Renterisicobeheer

Door schommelingen in de rentevoet loopt een gemeente renterisico. Het renterisico kan worden gemeten door middel van de kasgeldlimiet en de renterisiconorm.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet begrenst de omvang van de korte financiering (korter dan een jaar). De kasgeldlimiet is vastgesteld op 8,5% van het begrotingstotaal van de gemeente bij aanvang van het jaar, met een minimum van € 300.000,=.
Voor 2023 bedraagt de kasgeldlimiet voor de gemeente Asten € 4,1 miljoen. Momenteel zijn er geen leningen aangegaan met een looptijd van maximaal een jaar. Dat betekent dat het renterisico onder de kasgeldlimiet uitkomt.

Renterisiconorm

De renterisiconorm heeft tot doel om het renterisico bij het opnemen van leningen te beheersen.
Het effect van de renterisiconorm op de financieringswijze is dat de herfinanciering van vaste leningen niet ineens plaatsvindt, maar over een periode van minimaal vijf jaar wordt gespreid. Dit betekent dat de jaarlijks verplichte aflossingen en de renteherzieningen voor gemeenten niet meer mogen bedragen dan 20% van het begrotingstotaal.
Voor 2023 bedraagt de renterisiconorm voor de gemeente Asten € 9,6 miljoen. In 2023 zijn geen leningen aan renteherziening onderhevig. Dat betekent dat het renterisico onder de renterisiconorm uitkomt.

3. Kredietrisicobeheer

De gemeente loopt tenslotte risico bij het uitzetten van gelden en verlenen van garanties ten behoeve van de publieke taak. De gemeente loopt hierbij het risico dat de kredietnemer zijn financiële verplichting niet kan voldoen,

Uitzettingen geschieden daarom uitsluitend aan tegenpartijen die aan de in het treasurystatuut genoemde eisen voor kredietwaardigheid voldoen. Door deze maatregel worden kredietrisico's zoveel mogelijk beperkt.

Opgenomen geldleningen

Medio 2020 is een lening opgenomen van € 5 miljoen, tegen een negatieve rente van -0,12% voor een periode van 4 jaar vast. Dit betekent een rentebaat van € 6.000,= per jaar. Begin 2021 is nog een lening van € 10 miljoen aangetrokken tegen een negatieve rente van -0,25% voor een periode van 10 jaar vast. Dit betekent een rentebaat van € 25.000,= per jaar.

Verstrekte geldleningen

Er zijn geen leningen verstrekt.

Garantstellingen
In 2023 staat de gemeente garant voor € 33,7 miljoen aan leningen van Bergopwaarts. Voor Wocom staat de gemeente garant voor een bedrag van € 13,5 miljoen en voor Mooiland Grave voor een bedrag van € 46.000,=.

Renteresultaat
In het Besluit Begroting & Verantwoording is opgenomen dat de paragraaf financiering van de begroting en jaarstukken naast de beleidsvoornemens en het gerealiseerde beleid ten aanzien van het risicobeheer van de financieringsportefeuille ook inzicht moet geven in:
- de rentelasten uit externe financiering
- het renteresultaat
- de wijze van rentetoerekening

Aangezien er opgenomen geldleningen zijn met een rentebaat en verstrekte hypothecaire-geldleningen met rentebaten is het renteresultaat 2023 op het taakveld treasury € 61.000,=. Alle rentebaten van de hypothecaire-geldleningen zijn rechtstreeks toegerekend aan het taakveld. De rentebaat op het taakveld treasury bestaat uit € 31.000,= van de opgenomen geldlening en van € 30.000,= voor dividend BNG.

7. Verbonden partijen

Verbonden partijen zijn die privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisaties waarin de gemeente een bestuurlijke belang én een financieel belang heeft.

Wat willen we bereiken?

In het algemeen geldt dat voor een verbonden partij wordt gekozen indien de gemeente dit beleid niet alleen of niet doeltreffend kan uitvoeren. De verbonden partijen voeren beleid en beheer op verschillende terreinen uit voor de gemeente Asten.
Het beleid omtrent deze verbonden partijen, met als doel om de governance te verstevigen, is beschreven in de "Nota Verbonden partijen gemeente Asten 2015".

De website Overheid.nl is de wegwijzer naar informatie en diensten van alle overheidsorganisaties in Nederland. Deze website is een initiatief van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Op deze website worden per verbonden partij de algemene gegevens vermeld.

De algemene gegevens van de gemeenschappelijke regelingen waarin de gemeente Asten deelneemt staan op deze site:
https://almanak.overheid.nl/30279/Gemeente_Asten/.
De gegevens omtrent deze gemeenschappelijke regelingen in deze paragraaf zijn dan ook een aanvulling op de vermelde website.

Wat doen we daarvoor?

In de tabellen op de volgende pagina's is te zien op welke manier de gemeente Asten een bestuurlijk- en financieel belang heeft in de verbonden partijen waarin zij participeert. Daarnaast zijn per verbonden partij een aantal (financiële) gegevens te vinden die verplicht dienen te worden opgenomen op basis van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV).

Verbonden partij (Beleidsmatig)	Bestuurlijk belang	Openbaar belang	Risico's
Gemeenschappelijke regelingen			
Belastingsamenwerking Oost-Brabant	Lid AB+DB	Belastingsamenwerking Oost-Brabant (BSOB) is een samenwerkingsverband tussen waterschap Aa en Maas en elf Brabantse gemeenten op het gebied van gemeentelijke- en waterschapsbelastingen.	De risico's komen conform de regelingen voor rekening van de deelnemende gemeente naar rato van hun aandeel in de bedrijfsactiviteiten (financiële bijdragen).
BLINK	Lid AB	BLINK heeft tot doel zorg te dragen voor gemeentelijke uitvoeringstaken op het vlak van afvalinzameling en reiniging van de openbare ruimte, die bij wet aan de deelnemende gemeenten zijn opgedragen. Daarnaast exploiteert zij de gemeentelijke milieustraat.	BLINK beschikt niet over eigen vermogen om niet begrote en onvoorziene kosten te dekken. De opzet van BLINK als gemeenschappelijke regeling is dat risico's opgevangen worden door de deelnemende gemeenten in de jaarlijkse reguliere exploitatie. Wel is er met ingang van 2022 een post onvoorzien opgenomen in de begroting van Blink. De post onvoorzien is 1,2% van de totale begrotingswaarde en dient ter afdekking van operationele risico's met van buitenkomend onheil (schadeclaims, plotselinge tariefsmutaties e.d.).
GGD Brabant-Zuidoost	Lid AB	Gemeenten hebben binnen de Wet Publieke Gezondheid de plicht om een plan ter bevordering van de lokale gezondheidssituatie vast te leggen in een nota Lokaal gezondheidsbeleid. De gemeente is in dit proces de regisseur. De GGD ondersteunt de gemeenten bij het voorbereiden, opstellen en implementeren van dit beleid. Per gemeente is er een lokaal team. Doel van GGD Brabant Zuidoost is om een bijdrage te leveren aan de publieke gezondheidszorg (PG) en de ambulancezorg (AZ).	De risico's zijn benoemd in de begroting 2023 van GGD Brabant-Zuidoost in de risicoparagraaf en in de financiële risico-inventarisatie.
GR Peelgemeenten	Lid AB (2x) + Lid DB	Draagt zorg voor kwaliteit en continuïteit voor de uitvoering van de door de lokale overheden opgedragen taken op het gebied van jeugd, WMO, Bijzondere Bijstand, Minimaregelingen en Schulddienstverlening.	Aangesloten gemeenten zijn aansprakelijk voor tekorten.
Metropoolregio Eindhoven	Lid AB	Strategisch bestuurlijke samenwerking op de thema's: economie, mobiliteit, energietransitie en transitie van het landelijk gebied. Daarnaast het fungeren als archiefbewaarplaats van de	In de nota Risicomanagement en weerstandsvermogen (juli 2018) is bepaald welke risico's door de MRE worden gedragen

		overgebrachte archieven van de overheidsorganen binnen de regio Zuidoost-Brabant. Voor het Regionaal Historisch Centrum: Programma 2021/2022 is vastgesteld. Missie, visie en koers zijn opgesteld. Er worden stappen ondernomen tot voorstellen over de positionering van dienstonderdelen MRE en RHCe binnen de MRE. Een werkgroep informatisering is gestart op 29-6-2021.	en welke door de deelnemende gemeenten. Uiteindelijk zijn de aangesloten gemeenten aansprakelijk voor tekorten.
Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant	Lid AB	Samen zorgen voor balans tussen ondernemen en een veilige en gezonde leefomgeving. Voor en met gemeenten, provincie en netwerkpartners voert de ODZOB taken uit op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving, en geeft zij advies op het gebied van omgevingsrecht.	Het risico op verlaging van de baten ODZOB als gevolg van mogelijke bezuinigingen bij de deelnemende gemeenten. Dit risico ligt meer in de invloedssfeer van de gemeenten dan van de ODZOB en daarom is door hen besloten dit risico niet af te dekken. Diverse onzekere ontwikkelingen maken de prognose lastig. Denk hierbij o.a. aan de inwerkingtreding van de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen, provinciale eisen voor stalaanpassingen en landelijke opkoopregelingen voor bedrijven.
Senzer	Lid AB (2x) + Lid DB	Het werkbedrijf Senzer is per 1 januari 2016 formeel gevormd uit Werkbedrijf Atlant De Peel, de afdeling Werk & Inkomen van de gemeente Helmond en het Werkgeversplein. Senzer voorziet mensen conform de Participatiewet van een uitkering in de noodzakelijke kosten van het bestaan voor levensonderhoud. Senzer verstrekt die uitkering niet langer dan noodzakelijk en begeleidt deze mensen naar maximale participatie en het liefst naar werk. Senzer heeft hiertoe diverse instrumenten beschikbaar die zij kan inzetten bij mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Het uiteindelijke doel is om mensen structureel te laten uitstromen naar (gesubsidieerde) arbeid. Is dit (nog) niet haalbaar, dan wordt er naar gestreefd dat mensen een maatschappelijk nuttige tijdsbesteding hebben. Er wordt hiertoe nauw samengewerkt met de gebiedsteams van de gemeenten. Senzer opereert regionaal zowel op de publieke als private markten.	Sterke afhankelijkheid van rijksbeleid met betrekking tot de financiering. Omzet is afhankelijk van economische ontwikkelingen. Aangesloten gemeenten zijn op basis van solidariteit gezamenlijk aansprakelijk voor tekorten. Op dit moment worden de resultaten van de evaluatie van de GR Senzer onderzocht en verder uitgewerkt. Dit geeft mogelijk aanleiding tot aanpassing van beleidsuitgangspunten en financieringssystematiek. Afhankelijk van de uitkomsten heeft dit gevolgen voor onze gemeente.
Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost	Lid AB	Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO) is een samenwerkingsverband tussen 21 gemeenten in de regio Zuidoost-Brabant waarin de brandweer, de geneeskundige hulpverlenings-organisatie in de regio (GHOR) en de regionale ambulancevoorziening (RAV) samenwerken om incidenten en rampen te voorkomen, te beperken en te bestrijden.	In hoofdstuk 6.1 paragraaf Risicobeheersing en weerstandsvermogen van de Begroting 2019 zijn de risico's en de bijbehorende weerstandcapaciteit benoemd. In het jaarverslag 2019 is deze paragraaf geactualiseerd. Het beleid rond risicomanagement en weerstandsvermogen is in 2019 geactualiseerd en door het Algemeen Bestuur vastgesteld.
ICT Noord- en Midden Limburg (ICT NML)	Lid AB	ICT NML is een samenwerkingsverband van gemeenten in Noord- en Midden Limburg. ICT NML verzorgt voor de aangesloten partners het	Aangesloten gemeenten zijn aansprakelijk voor tekorten.

		ICT-beheer, ICT-onderhoud en faciliteert bij automatiseringsvraagstukken. Wij streven naar uniforme werkprocessen, eenduidige dienstverlening en de vorming van een regieorganisatie. ICT NML is een organisatie waar vernieuwing en verandering een constante factor is.	
Vennootschappen en coöperaties			
Bank Nederlandse Gemeenten	Stemrecht AvA	BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burgers.	Niet van toepassing.
Brabant Water	Stemrecht AvA	Brabant Water levert drink- en industriewater aan 2,5 miljoen inwoners en aan bedrijven in Noord-Brabant. Zij winnen, zuiveren en distribueren water van uitstekende kwaliteit, tegen de laagst mogelijke kosten en met een hoge leveringsbetrouwbaarheid.	Waardevermindering van het aandelenkapitaal.
Stichtingen en verenigingen			
Bureau Inkoop en Aanbestedingen Zuidoost-Brabant	Lid VvA	Voor een effectieve en efficiënte bedrijfsvoering is een professioneel georganiseerde inkoopfunctie van belang. Door samenwerking op inkoopgebied wordt voordeel op financieel, kwalitatief en procesmatig gebied behaald.	De termijn van een individuele, bilaterale samenwerkingsovereenkomst is van onbepaalde duur met een opzegtermijn van minimaal 2 jaar.
Zorg- en Veiligheidshuis Brabant-Zuidoost	Lid AB	Het Zorg- en Veiligheidshuis Brabant-Zuidoost is een netwerksamenwerking tussen partners uit de straf-, en zorgketen en gemeenten. Zij komen onder eenduidige regie van het openbaar bestuur tot een ketenoverstijgende aanpak van complexe problematiek. Met als doel bij te dragen aan de veiligheid(sbeleving) als onderdeel van het integrale veiligheidsbeleid; het voorkomen en verminderen van recidive, (ernstige) overlast, criminaliteit en maatschappelijke uitval bij complexe problemen, door een combinatie van repressie, bestuurlijke interventie en zorg.	De risico's blijven beperkt tot de inleg van financiële middelen.
Overige verbonden partijen			
Overlegorgaan Nationaal Park De Groote Peel	Lid periodiek overleg	Voor het doelmatig functioneren van De Groote Peel als nationaal park is het overlegorgaan ingesteld in mei 1985.	Niet van toepassing.

Wat mag het kosten?

Verbonden partij (Financieel)	Jaar	Prognose financiële bijdrage	Eigen vermogen 1/1	Eigen vermogen 31/12	Vreemd vermogen 1/1	Vreemd vermogen 31/12	Prognose financieel resultaat
Gemeenschappelijke regelingen							
Belastingsamenwerking Oost-Brabant	2023	€ 309.313	€ 299.000	€ 299.000	€ 14.733.000	€ 14.733.000	€ 0
BLINK	2023	€ 735.000 (excl. milieustraat)	€ 0	€ 0	€ 4.787.000	€ 4.431.000	€ 0
GGD Brabant-Zuidoost	2023	€ 606.055	€ 4.400.000	€ 4.160.000	€ 14.840.000	€ 15.720.000	€ 0
GR Peelgemeenten	2023	€ 1.797.972	€ 300.000	€ 300.000	€ 17.000.100	€ 17.062.500	€ 0
Metropoolregio Eindhoven	2023 [1]	€ 235.964	€ 17.742.682	€ 14.324.968	€ 8.699.393	€ 8.341.533	€ 0
Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant	2023	€ 736.632	€ 1.319.451	€ 1.486.451	€ 7.782.415	€ 7.632.415	€ 0
Senzer	2023	€ 5.529.434	€ 11.796.000	€ 23.366.000	€ 15.178.000	€ 14.800.000	€ 0
Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost	2023	€ 977.339	€ 2.145.354	€ 2.145.354	€ 35.191.663	€ 32.376.461	€ 0
ICT Noord- en Midden Limburg (ICT NML)	2023	€ 616.158	€ 310.000	€ 424.000	€ 350.000	€ 616.000	€ 0
Vennootschappen en coöperaties							
Bank Nederlandse Gemeenten	2023[2]	Aandelenbezit	€ 5.097 mln.	€ 5.062 mln.	€ 155.262 mln.	€ 143.995 mln.	€ 236 miljoen
Brabant Water	2023[3]	Aandelenbezit	€ 674.183.000	€ 684.676.000	€ 523.344.000	€ 534.399.000	€ 10.493.000 (resultaat 2021)
Stichtingen en verenigingen							
Bureau Inkoop en Aanbestedingen Zuidoost-Brabant	2023[4]	€ 138.772	€ 974.598	€ 974.598	€ 1.008.732	€ 1.008.732	€ 11.586
Zorg- en Veiligheidshuis Brabant-Zuidoost	2023[5]	€ 4.257	€ 110.446	€ 90.902	€ 195.318	€ 279.284	€ 0
Overige verbonden partijen							
Overlegorgaan Nationaal Park De Groote Peel	2023	Niet van toepassing	Niet van toepassing	Niet van toepassing	Niet van toepassing	Niet van toepassing	Niet van toepassing

1,2,3,4,5,6
Balanscijfers komen uit de jaarrekening 2020 en 2021

8. Toekomstagenda 2030

Samen met onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties werken we aan een vitale, leefbare en aantrekkelijke gemeente Asten. Hiervoor hebben we de Toekomstagenda Asten 2030 gemaakt. Samen hebben we opgeschreven wat de komende jaren belangrijk is voor de ontwikkeling van de gemeente Asten en met welke uitdagingen we te maken hebben. De Toekomstagenda Asten 2030 is een kompas om koers te houden én een uitnodiging om mee te doen.

Vitale democratie Asten 2030

Wat willen we bereiken?

Wat doen we daarvoor?

De volgende maatschappelijke opgaven staan centraal in de Toekomstagenda Asten 2030:

KLIMAATBESTENDIG EN ENERGIENEUTRAAL ASTEN
Wij streven naar een gemeente die in staat is de gevolgen van klimaatverandering op te vangen. De maatregelen die we moeten nemen zien we nadrukkelijk als kansen voor toekomstbestendige economische ontwikkeling.
We onderschrijven de doelstellingen van duurzame ontwikkeling en het Brabants Energie Akkoord en stimuleren maatregelen die bijdragen aan versnelling daarvan.

Resultaat: In 2030 zijn we klimaatbestendig: we zijn een gemeente met minder verstening en meer groen, een betere wateropvang, minder hittestress en een grote biodiversiteit in flora en fauna. We volgen de provinciale trend om zo snel als mogelijk energieneutraal te zijn.

TRANSFORMATIE VAN HET BUITENGEBIED
We streven in Asten naar een maatschappelijke geaccepteerde en gewaardeerde agrofoodsector met toekomstperspectief binnen de kaders van duurzaamheid, gezondheid en welzijn van mens en dier in een mooi en beleefbaar buitengebied.
In Asten is ruimte voor een duurzame en verantwoorde agrarische sector. Technologische ontwikkeling en innovatie zijn de dominante middelen binnen deze opgave.

Onze kenmerkende landschappen en natuur willen we minimaal behouden en waar mogelijk versterken en meer vervlechten met onze kernen. We zetten in op ontwikkeling van meer aansprekende (natuur) parels.

Resultaat: We realiseren in 2030 een substantiële reductie van de uitstoot van emissies door de agrarische sector.

VITALE KERNEN
Om een aantrekkelijke woongemeente te zijn, voeren we een actief woonbeleid. Ons beleid is flexibel en gericht op de lokale woonbehoeften. Gelet op de vergrijzing werken we gericht aan combinaties met zorg, zodat mensen met een beperking zo veel mogelijk zelfstandig kunnen wonen. Wij versterken verder ook onze aantrekkingskracht voor mensen die graag rustig landelijk willen wonen, dichtbij stedelijke voorzieningen en werk.

Resultaat: Asten, Heusden en Ommel koersen vanuit de eigen identiteit en kracht. Maatschappelijk initiatief is het vertrekpunt voor ontwikkeling van de kernen. Ruimte voor eigen initiatief betekent dat dorpen, gebieden en gemeenschappen zich ieder op een eigen wijze ontwikkelen. Dit kan tot gevolg hebben dat de ene kern meer voor elkaar krijgt dan een andere.

We zetten in op behoud van voortgezet onderwijs in Asten, Dit is cruciaal in de ontwikkeling van onze jongeren en het vormen van netwerken, die wellicht stimuleren dat onze jongeren zich binden aan Asten of overwegen om er later terug te keren. We koesteren de verbindingen tussen onderwijs en bedrijfsleven.

In 2030 liggen de scores van onze kernen op het gebied van bevolkingsopbouw, sociale samenhang, veiligheid en voorzieningenniveau (Leefbaarometer.nl) boven het regionaal gemiddelde van de vijf landelijke Peelgemeenten.

CENTRUMONTWIKKELING
Levendige dorpscentra met ruimte voor ontmoeting in een gemoedelijke sfeer zijn belangrijk voor de vitaliteit en aantrekkelijkheid van onze kernen. Wij werken aan een centrum in Asten dat uitnodigend is voor inwoners en bezoekers. We sluiten aan bij onze kernkwaliteiten van natuur en voedselproductie. Beleven en genieten staan centraal.

Het centrum is de plek voor ontmoeten, eten en drinken en ook werken. De sfeer wordt bepaald door kleinschalige diensten en ambachtelijk werk. Een bruisend centrum is een belangrijke troef in het binden van jongeren en jonge gezinnen. We ontwikkelen in het centrum passende woningen en voorzieningen.

Resultaat: In 2030 heeft het centrum van Asten de lokale verzorgende functie voor winkelen behouden en is er een positieve balans (meer inkomende dan uitgaande stromen) op het gebied van restaurantbezoek, café bezoek en cultuurbezoek.

OMGEVINGSWET
Met het programma Omgevingswet werken we aan ruimte voor ontwikkeling met waarborg voor kwaliteit en zorgen we ervoor dat we voldoen aan de nieuwe wet die per 1 januari 2023 ingaat.

VITALE DEMOCRATIE
Met het programma Vitale democratie werken we aan de cultuuromslag die nodig is om de maatschappelijke opgaven te realiseren. Meer loslaten vanuit de gemeente en faciliteren van burgerinitiatief, meer oppakken van verantwoordelijkheid door de samenleving zelf.

Toekomstagenda Asten 2030 : Vitale democratie in Asten		
	Van voornamelijk …	Naar meer …
Raad	… controleren, kaderen en vertegenwoordigen, dichtgetimmerde coalitieakkoorden	… loslaten, vertrouwen geven, visie vormen, verbinden, antenne-functie, sturen op hoofdlijnen, bevorderen participatie, voorwaarden scheppen, globale coalitieakkoorden opstellen
College	…verantwoorden, uitvoeren en maken	… richting geven, antenne-functie, allianties maken, initiatieven stimuleren, verbinden en versterken
Samenleving	… inspreken, stemmen en feedback geven	…co-creëren, ideeën genereren, initiëren & doen en elkaar helpen
Management	… aansturen en beoordelen	… leren, coachen, faciliteren, verbinden, innoveren, werken 'van buiten naar binnen', strategisch denken
Ambtenaren	… onderzoeken, praten over en oplossen	… leren, praten met, antenne-functie, werken 'van buiten naar binnen', mogelijk maken dat, verbinden, strategisch denken en handelen

Wat doen we daarvoor?

Realiseren doelen uit maatschappelijke opgaven
Binnen elk inhoudelijk programma lopen diverse projecten die geïnitieerd worden door de gemeente, door de samenleving, door de regio of het Rijk en veelal in verbinding met de partners in het netwerk waarin we werken. Daarnaast wordt overkoepelend gekeken naar verbinding tussen de projecten uit verschillende programma's. Bijv. het thema energieneutraal speelt ook een rol bij de realisatie van een project in het programma vitale kernen.

Naast deze inhoudelijke verbinding is er vanuit de faciliterende programma's Omgevingswet en Vitale democratie verbinding met elk inhoudelijk programma en project. Bijvoorbeeld over de procesaanpak van een project en hoe de participatie vanuit de samenleving wordt ingevuld.

Op www.asten.nl/2030 staan de actuele projecten en nieuwe ideeën gepubliceerd.

Stimuleren van burgerinitiatieven
Onderdeel van de realisatie van de Toekomstagenda Asten 2030 is de uitnodiging aan inwoners, ondernemers en maatschappelijke instellingen om mee te doen en zelf ook met burgerinitiatieven te komen. Op www.asten.nl/2030 staan alle programma's online, met de lopende projecten en ingekomen burgerinitiatieven, zowel klein als groot.

Financiële begroting

1. Overzicht van baten en lasten

1. Overzicht van baten en lasten

Onderstaande tabel geeft het totaaloverzicht van baten en lasten van de individuele programma's weer.

	Begroting	Meerjarenbegroting		
bedragen x € 1.000	2023	2024	2025	2026
Lasten	**-48.970**	**-48.343**	**-47.640**	**-47.474**
1. Bestuur en Veiligheid	-11.908	-11.742	-11.300	-11.266
2. Ruimtelijk Domein	-10.512	-10.620	-10.280	-10.271
3. Sociaal Domein	-22.772	-22.522	-22.546	-22.410
4. Financiën, Control en Economie	-3.779	-3.459	-3.514	-3.528
Baten	**47.152**	**47.742**	**48.154**	**46.157**
1. Bestuur en Veiligheid	1.512	1.444	1.444	1.444
2. Ruimtelijk Domein	5.399	5.412	5.375	5.364
3. Sociaal Domein	6.301	6.143	6.095	6.063
4. Financiën, Control en Economie	33.940	34.743	35.240	33.285
Saldo van baten en lasten	**-1.818**	**-601**	**514**	**-1.318**
Stortingen in reserves	**-502**	**-505**	**-327**	**-387**
Onttrekkingen aan reserves	**2.363**	**1.333**	**469**	**397**
Mutaties reserves	**1.861**	**828**	**142**	**10**
Resultaat	**43**	**227**	**656**	**-1.308**

Onderstaande tabel geeft de baten en lasten per programma weer inclusief de volgens het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) verplichte presentatie van de Algemene dekkingsmiddelen, overhead, vennootschapsbelasting en onvoorzien.

	Begroting	Meerjarenbegroting		
bedragen x € 1.000	2023	2024	2025	2026
Lasten	**-48.970**	**-48.343**	**-47.640**	**-47.474**
1. Bestuur en Veiligheid	-3.678	-3.559	-3.527	-3.485
2. Ruimtelijk Domein	-10.150	-10.211	-9.862	-9.844
3. Sociaal Domein	-22.772	-22.522	-22.546	-22.410
4. Financiën, Control en Economie	-1.658	-1.188	-1.232	-1.267
Algemene dekkingsmiddelen	-296	-496	-496	-496
Onvoorzien	-55	0	0	0
Overhead	-10.361	-10.367	-9.977	-9.972
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0

Baten	**47.152**	**47.742**	**48.154**	**46.157**
1. Bestuur en Veiligheid	392	392	392	392
2. Ruimtelijk Domein	5.132	5.121	5.080	5.065
3. Sociaal Domein	6.301	6.143	6.095	6.063
4. Financiën, Control en Economie	1.218	1.235	1.058	1.118
Algemene dekkingsmiddelen	32.758	33.586	34.262	32.246
Overhead	1.351	1.264	1.268	1.273
Saldo van baten en lasten	**-1.818**	**-601**	**514**	**-1.318**
Stortingen in reserves	**-502**	**-505**	**-327**	**-387**
Onttrekkingen aan reserves	**2.363**	**1.333**	**469**	**397**
Mutaties reserves	**1.861**	**828**	**142**	**10**
Resultaat	**43**	**227**	**656**	**-1.308**

Door de voorgeschreven uitsplitsing van Algemene dekkingsmiddelen, overhead, vennootschapsbelasting en onvoorzien sluiten de bedragen uit bovenstaande tabel niet één op één aan bij de totalen uit de individuele programma's.

Een toelichting op de wijzigingen in de begroting is onderdeel van 'Wat mag het kosten?' zoals opgenomen in het programmaplan.

Overzicht algemene dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen zijn inkomsten die vrij besteedbaar zijn. Het voorzieningenniveau in de gemeente wordt onder meer bekostigd door de algemene dekkingsmiddelen.

	Begroting	Meerjarenbegroting		
bedragen x € 1.000	2023	2024	2025	2026
Lasten	**-296**	**-496**	**-496**	**-496**
Lokale heffingen	-296	-296	-296	-296
Saldo van de financieringsfunctie		-200	-200	-200
Baten	**32.758**	**33.586**	**34.262**	**32.246**
Algemene uitkeringen	27.543	28.372	29.054	27.038
Dividend	30	30	30	30
Lokale heffingen	5.153	5.153	5.153	5.153
Saldo van de financieringsfunctie	31	31	25	25
Resultaat	**32.462**	**33.091**	**33.766**	**31.750**

Toelichting op het overzicht baten en lasten

a. Gerealiseerde bedragen 2021, begroting 2022 na wijziging en begroting 2023 (inclusief verschillenanalyse) ter vergelijking.

Omschrijving	Jaarrekening 2021	Begroting 2022 na wijziging	Begroting 2023	Verschil 2022 / 2023
1. Bestuur en Veiligheid	-7.896.595	-8.587.779	-10.395.471	-1.807.692
2. Ruimtelijk Domein	-4.014.764	-4.760.957	-5.113.170	-352.213
3. Sociaal Domein	-13.749.272	-14.381.559	-16.470.682	-2.089.123
4. Financiën, Control en Economie	28.883.639	27.730.296	32.022.027	4.291.731
Resultaat	**3.223.008**	**0**	**42.703**	**42.703**

Verschillenanalyse

Programma 1 Bestuur en Veiligheid -1.807.692 nadeel

Onderwerp	Toelichting	Verschil	
Voorjaarsnota 2023	De in de voorjaarsnota 2023 geschetste ontwikkelingen zijn financieel vertaald in de begroting 2023. Het betreft voornamelijk extra budget voor uitbreiding uren i.v.m. omgevingswet, uitbreiding uren i.v.m. versnellingsagenda, formatie planregisseur etc.	-682.535	nadeel
Incidentele kredieten	Er zijn in 2023 minder incidentele kredieten beschikbaar gesteld ten opzichte van 2022. Per saldo is dit geen voordeel omdat bij mutaties reserve (programma 4) minder wordt onttrokken en er dus een nadeel ontstaat.	208.000	voordeel
Archief	Overdracht dossiers en correspondentiearchief naar streekarchief (RHCe) incidenteel.	-82.500	nadeel
Wethouderspensioenen	In 2022 is incidenteel een bedrag vrijgevallen uit de voorziening wethouders pensioenen. In 2023 komt dit niet meer terug.	-500.000	nadeel
Overige	Overige baten en lasten op dit programma door kleinere verschillen.	41.379	voordeel
Apparaatskosten	Meer apparaatskosten dan begroot.	-792.036	nadeel

Programma 2 Ruimtelijk domein -352.213 nadeel

Onderwerp	Toelichting	Verschil	
Voorjaarsnota 2023	De in de voorjaarsnota 2023 geschetste ontwikkelingen zijn financieel vertaald in de begroting 2023. Het betreft voornamelijk extra budget voorbereiding opknappen/herinrichten Ploegmakerspark, invoering Omgevingswet etc.	-728.050	nadeel
Incidentele kredieten	Er zijn in 2023 minder incidentele kredieten beschikbaar gesteld ten opzichte van 2022. Per saldo is dit geen voordeel omdat bij mutaties reserve (programma 4) minder wordt onttrokken en er dus een nadeel ontstaat.	99.934	voordeel
Fietspaden	Voorbereidingskosten veilige fietsverbinding naar bedrijventerrein Zuid-Oost Brabant in Helmond.	-50.000	nadeel
Septembercirculaire 2022	Taakmutaties uit de septembercirculaire, per saldo neutraal omdat de algemeen uitkering toeneemt (voordeel).	-57.538	nadeel
Uitvoering klimaatakkoord	In 2022 is voor uitvoering klimaatakkoord incidenteel een bedrag geraamd. Dit bedrag is ontvangen van het Rijk (meicirculaire 2022). De uitgaven komen in 2023 niet terug.	169.204	voordeel
ODZOB	De kosten van ODZOB zijn in 2023 lager dan 2022. Dit komt voornamelijk doordat er in 2022 incidenteel meer inzet van ODZOB nodig is in verband met uitstel omgevingswet.	130.000	voordeel
Overige	Overige baten en lasten op dit programma door kleinere verschillen.	33.423	voordeel
Apparaatskosten	Minder apparaatskosten dan begroot.	50.814	voordeel

Programma 3 Sociaal Domein -2.089.123 nadeel

Onderwerp	Toelichting	Verschil	
Voorjaarsnota 2023	De in de voorjaarsnota 2023 geschetste ontwikkelingen zijn financieel vertaald in de begroting 2023. Het betreft voornamelijk uitvoeringskosten GR Peelgemeenten, zorgkosten, uitbreiding uren jongerenwerk/maatschappelijk werk, schuldhulp formatie jeugd, vooronderzoek binnensport, herijking gemeentefonds (jeugdzorg) etc.	-1.755.467	nadeel
Zorgkosten Jeugd	Minder kosten jeugdhulp. Dit komt vooral doordat er met de systeemaanbieders nieuwe afspraken over de financiering gemaakt zijn voor 2023.	262.625	voordeel
GGD	Stijging kosten GGD door meer kinderen 0-4 jaar. Verder stijging door index, toename inwoneraantallen en nieuwe taak prenatale screening.	-43.084	nadeel

Energietoeslag	In 2022 zijn lasten geraamd voor energietoeslag (middelen zijn ontvangen vanuit het gemeentefonds). Deze uitgaven zijn niet geraamd in 2023.	527.384	voordeel
Beschermd wonen	In 2022 is incidenteel voordeel gerealiseerd op beschermd wonen, dit voordeel komt niet terug in 2023.	-757.500	nadeel
Sportvelden	Actualisatie onderhoud sportvelden.	-125.000	nadeel
Compensatie	Compensatie inwoners, instellingen, verenigingen.	-100.000	nadeel
Overige	Overige baten en lasten op dit programma door kleinere verschillen.	70.736	voordeel
Apparaatskosten	Meer apparaatskosten dan begroot.	-168.817	nadeel

Programma 4 Financiën, Control en Economie 4.291.731 nadeel

Onderwerp	Toelichting	Verschil	
Voorjaarsnota 2023	De in de voorjaarsnota 2023 geschetste ontwikkelingen zijn financieel vertaald in de begroting 2023. Het betreft voornamelijk voordeel meicirculaire 2022 en onttrekkingen uit reserves.	3.437.872	voordeel
Toerisme en recreatie	Structurele subsidie toeristische-recreatieve evenementen opnemen in subsidieprogramma Toerisme en Recreatie.	-10.000	nadeel
	Incidenteel krediet om het recreatieve en toeristisch potentieel van Asten, Heusden en Ommel optimaal te benutten .	-150.000	nadeel
Grondbedrijf	De bijdrage van het grondbedrijf voor apparaatskosten is lager (ervaringscijfers).	-163.882	nadeel
Algemene uitkering: meicirculaire 2022	Dit betreft enerzijds meerjarenontwikkeling algemene uitkering welke al is verwerkt o.b.v. voorgaande circulaires. De consequenties van de meicirculaire zoals opgenomen in de voorjaarsnota 2023 zijn ongewijzigd. Hier ontstaat een nadeel omdat onder het kopje voorjaarsnota al voordelen zijn meegenomen. Dit geldt eveneens voor de incidentele budgetten 2022 (uit de algemene uitkering) die op de diverse programma's tot een voordeel leiden en in dit programma nadelig zijn (per saldo neutraal)	-1.478.925	nadeel
Algemene uitkering: septembercirculaire 2022	De algemene uitkering volgens de september-circulaire 2022. Hierin zijn ook opgenomen de taakmutaties die elders als last zijn geraamd.	624.034	voordeel

Algemene baten en lasten	Het verschil wordt voornamelijk veroorzaakt doordat in de begroting 2022 een resultaat wordt verwacht conform de turap. Deze wordt als een last opgenomen op de post onvoorziene uitgaven. Het resultaat 2023 wordt in deze begroting niet op deze post geraamd maar als saldo gepresenteerd.	1.722.703	voordeel
verbonden partijen	Lagere bijdrage BSOB door robotisering.	50.000	voordeel
Onroerende zaakbelasting	Stijging van de onroerende zaakbelasting door indexering en de verwerking van de verhoging conform voorjaarsnota 2023.	591.608	voordeel
	Terugdraaien OZB verhoging met 2,5%.	-108.501	nadeel
Mutaties reserves	Per saldo wordt er minder onttrokken uit de reserves ten opzichte van 2022.	-126.517	nadeel
Overige	Overige baten en lasten op dit programma door kleinere verschillen.	-125.933	nadeel
Apparaatskosten	Minder apparaatskosten dan begroot.	29.272	voordeel
	Het totale verschil op apparaatskosten is	**-880.767**	**nadeel**

Onderwerp	Toelichting	Verschil	
Apparaatskosten	Stijging wordt voornamelijk veroorzaakt door extra formatie (basis op orde) € 588.000,= en door loonkosten stijging als gevolg van cao etc.	-880.767	nadeel

Uitgangspunten begroting 2023

Op grond van art. 19 BBV (sub b) worden in de toelichting op het overzicht van baten en lasten de gronden, waarop de ramingen voor de begroting 2023 zijn gebaseerd, gepresenteerd.

Voor het opstellen van de begroting 2023 dienen, naast de wettelijke voorschriften en de gemeentelijke verordeningen een aantal specifieke regels in acht genomen te worden.

Variabelen waarmee gerekend wordt

- Er wordt rekening gehouden met een loon- en prijsstijging van 2,75%, tenzij een ander percentage contractueel is vastgelegd met een professionele organisatie en indien autonome kostenstijgingen zijn ontstaan door CAO verplichtingen voor professionele organisaties. Subsidieprogramma wordt vanaf 2018 helemaal geïndexeerd.
- De stortingen in de voorzieningen gebouwenbeheer worden jaarlijks geïndexeerd.
- Bij het ramen van de personeelskosten wordt voor 2023 gerekend met een salarisstijging (inclusief stijging pensioenpremie) van 3%.
- Bij de raming van de inkomsten moet rekening gehouden worden met een inflatiepercentage van 2,75%.

Rekenrente algemene reserve en investeringen 1)	0 %
Rekenrente beleggingen 2)	0 %
Inflatiepercentage voor loon-en prijsstijging 3)	2,75 % voor de uitgaven 2,75 % voor de inkomsten

1) Omdat de gemeente Asten externe leningen heeft met negatieve rente, wordt er geen rente toegerekend aan de algemene reserve en investeringen.
2) Op basis van rentestand voor 3 maanden deposito (Rentestanden partieel Schatkistbankieren).
3) Conform het geprognosticeerde indexcijfer voor overheidsconsumptie 2022, bijlage 1.4.3 Middelen en bestedingen 2023 van het Centraal Economisch Plan 2021, opgesteld door het CPB, is het indexpercentage 2,75% (jaarlijks afgerond op 0,25%).

- Voor onvoorzien incidenteel wordt een bedrag opgenomen van € 55.000.=.
- De algemene reserve bedrag 5% van de omzet. Dit is € 2.486.000,=. De verwachte stand op 1-1-2023 is hoger. Voorlopig wordt deze hogere stand gehandhaafd.

Algemeen

- Bij het samenstellen van de ramingen wordt rekening gehouden met het uitgangspunt: begroting 2023 is hetzelfde als begroting 2022 t/m tussentijdse rapportage voorjaar 2022.

Belastingen en tarieven

- De tarieven van de heffingen en belastingen worden bijgesteld met 2,75% voor gestegen loon- en prijsniveau.
- Onroerende zaakbelasting stijgt met het inflatiepercentage van 2,75% en met 2,5% verhoging op basis van dekkingsplan bij Begroting 2021.
- Het tarief toeristenbelasting is € 1,40 voor overige accommodaties en € 2,15 voor hotelovernachtingen (beiden is gelijk aan 2022).
- Het Gemeentelijk Rioleringsplan Asten 2021-2025 (GRP) is vastgesteld. De tarieven voor de rioolheffing worden conform het GRP voor de jaren 2021 tot en met 2025 verhoogd met 5,9%. De totale verhoging voor 2023 komt dus incl. de inflatiecorrectie van 2,75% op 8,65%.

- De tarieven voor de afvalstoffenheffing hebben als uitgangspunt 100% kostendekkendheid. De stand van de voorziening afvalstoffenheffing is nihil. In 2022 kan dus geen uitname meer plaatsvinden.

Incidentele baten en lasten per programma

Onderstaande tabel geeft de incidentele baten en lasten per programma weer.

bedragen x € 1.000	Begroting 2023	Meerjarenbegroting 2024	2025	2026
Lasten	**-2.041**	**-924**	**-60**	
1. Bestuur en Veiligheid	**-607**	**-424**	**0**	**0**
Incidentele projecten Toezicht & handhaving	-424	-424		
Burgerinitiatieven	-100	0	0	0
Overdracht archief	-83			
2. Ruimtelijk Domein	**-655**	**-500**	**-60**	
Invoering omgevingswet	-500	-500		
Incidentele projecten Openbaar groen	-70			
Gebiedsgerichte aanpak Vitale Peel	-35			
Incidentele projecten Wegen	-50		-60	
3. Sociaal Domein	**-250**			
Compensatieregeling	-100			
Vooronderzoek visie op binnensport	-150			
4. Financiën, Control en Economie	**-529**			
Inventarisatie wegmarkeringen & Visie en beleid elektrisch laden	-33			
Innovatiehuis de Peel	-39			
Parkeren	-7			
Regionaal bedrijventerrein De Peel	-300			
Aantrekkelijker maken recreatieve sector	-150			
Baten	**398**	**416**	**238**	**298**
Resultaat grondbedrijf	398	416	238	298
Incidenteel saldo van baten en lasten	**-1.643**	**-508**	**178**	**298**
Onttrekkingen aan reserves	**2.000**	**984**	**120**	**60**
Toevoegingen aan reserves	**458**	**476**	**298**	**358**
Incidentele reservemutaties	**1.542**	**508**	**178**	**298**
Incidenteel resultaat	**-100**			

Toelichting incidentele baten en lasten:

Lasten

Programma 1

Incidentele projecten Toezicht en handhaving
De incidentele ramingen voor 2023 en 2024 hebben betrekking op de uitbreiding van de uren voor de invoering van de Omgevingswet (€ 319.000,=) en de Versnellingsagenda woningbouw LHV (€ 105.000,=) voor deze jaren.

Burgerinitiatieven
In 2023 zijn extra incidentele middelen beschikbaar voor burgerinitiatief Vorstermansplein.

Overdracht archief
Er moeten nog milieu- en bouwdossiers en correspondentiearchief overgebracht worden naar het RHCe. Omdat we momenteel over voldoende menskracht beschikken met kennis van zaken, gaan we verder met het voorbereiden van deze overdracht om zo de voortgang er in te houden. Deze dossiers worden in 2023 geschoond en indien nodig gedigitaliseerd.

Programma 2

Invoering Omgevingswet
Voor 2023 én 2024 is (2x) € 500.000,= incidenteel budget beschikbaar gesteld voor de implementatiekosten van de Omgevingswet. Het budget wordt in deze 2 jaren ingezet voor onder andere opstellen omgevingsplan, opleiding, implementatie en doorontwikkeling applicaties/digitale dienstverlening, aanpassen werkprocessen, advisering en inzet specialisten.

Incidentele projecten Openbaar groen
In 2023 worden incidentele kosten gemaakt voor de voorbereiding van het herinrichten van het evenemententerrein (€ 20.000,=) én het opknappen/herinrichten van het Burgemeester Ploegmakerspark (€ 50.000,=).

Gebiedsgerichte aanpak Vitale Peel
De gemeente Asten draagt in 2023 € 35.000,= bij aan de gebiedsgerichte aanpak Vitale Peel waar de gemeente met andere partners in participeert. In deze aanpak wordt onder andere meegenomen het terugbrengen van de stikstofuitstoot, aanleg nieuwe natuur, verhogen grondwaterstand en omschakelen naar andere functies voor stoppende agrarische bedrijven (nieuwe economie, recreatie).

Incidentele projecten Wegen
In 2023 start de voorbereiding van het project aanleg Fietsverbinding BZOB (€ 50.000,=). In 2025 voor de Groene inkom Heesakkerweg (€ 60.000,=).

Programma 3

Vooronderzoek visie op binnensport
De huidige binnensportaccommodaties zijn verouderd. Er wordt een nieuwe binnensportaccommodatie gerealiseerd in Asten. Voor de 1e fase van vooronderzoek wordt een incidenteel budget geraamd (€ 150.000,=) in 2023.

Compensatieregeling burgers, instellingen en verenigingen
In 2023 een incidenteel bedrag van € 100.000,= beschikbaar stellen om burgers, instellingen en verenigingen eenmalig financieel te kunnen compenseren in deze, door de verschillende maatschappelijke ontwikkelingen, financieel zware tijd.

Programma 4

Inventarisatie wegmarkeringen & Visie en beleid elektrisch laden
Incidenteel budget van € 20.500,= voor een inventarisatie van de wegmarkeringen in 2023. Op basis hiervan kan dan een structureel onderhoudsplan voor de wegmarkeringen worden gemaakt (vanaf 2024).

Opstellen visie en beleid elektrisch laden waarin duidelijk wordt hoe de gemeente Asten de komende 5 jaar stappen gaat zetten op het gebied van deze transitie op de vervoersmarkt. Hiervoor wordt in 2023 incidenteel € 12.000,= budget geraamd.

Innovatiehuis de Peel
Voor 2023 nog een incidenteel budget beschikbaar stellen van € 38.500,= voor ondersteuning/uitvoering projecten Innovatiehuis de Peel.

Parkeren
Uitvoeren van een onderzoek naar het gebruik en functioneren van de blauwe zone en het centrum parkeren. Hiervoor wordt in 2023 een incidenteel budget van € 7.000,= geraamd.

Regionaal bedrijventerrein de Peel
Samen met de andere Peelgemeenten is de Gemeente Asten een traject gestart om te komen tot een nieuw, regionaal bedrijventerrein in de Peel. Een dergelijk traject vraagt om een incidentele investering om te komen tot een locatie keuze. Deze incidentele investering bedraagt per gemeente in 2023 (€ 300.000,=).

Aantrekkelijker maken recreatieve sector
Incidenteel budget voor 2023 om toeristisch-recreatieve ontwikkelingen versneld mogelijk te maken en het recreatieve en toeristische potentieel van de gemeente optimaal zo mogelijk te benutten. Hierbij denken we onder andere aan het opstellen van een nieuwe uitvoeringsprogramma toerisme en recreatie, realiseren van een lokaal ruiterroutenetwerk en een nieuw bewegwijzeringssysteem voor toeristisch-recreatieve voorzieningen.

Baten

Resultaat grondbedrijf
De positieve resultaten van het grondbedrijf worden in de jaren 2023 t/m 2026 toegevoegd aan de algemene reserve grondbedrijf.
De jaarlijks geraamde lasten van € 60.000,= voor strategische grondaankopen en het ontwikkelingskrediet zijn in dit resultaat grondbedrijf verrekend.

Structureel begrotingssaldo

Het begrotingssaldo bestaat uit structurele en incidentele budgetten en inkomsten. Om te kunnen beoordelen of de begroting meerjarig sluitend is, wordt bepaald of de structurele baten voldoende zijn om de structurele lasten te dekken. Uit dit overzicht blijkt dat de jaren 2023 t/m 2025 sluiten met een positief structureel saldo, in 2026 is dit saldo nadelig. In de paragraaf weerstandsvermogen is het kengetal structurele exploitatieruimte opgenomen. Dit kengetal is gebaseerd op dit structurele begrotingssaldo.

Presentatie van het structureel begrotingssaldo				
	2023	**2024**	**2025**	**2026**
Saldo baten en lasten	-1.611	-593	524	-1.316
Toevoegingen en onttrekkingen reserves	1.861	828	142	10
Structurele kapitaallasten (her) investeringen 50%	-207	-8	-10	-2
Begrotingssaldo na bestemming	**43**	**227**	**656**	**-1.308**
Waarvan incidentele baten en lasten, saldo inclusief incidentele toevoegingen en onttrekkingen reserves	100	0	0	0
Structureel begrotingssaldo	**143**	**227**	**656**	**-1.308**

Structurele toevoegingen en onttrekkingen reserves

De volgende tabel geeft de structurele reservemutaties weer.

Reserves	Saldo 1/1/2023	Toevoegingen	Onttrekkingen	Saldo 31/12/2023	Toevoegingen	Onttrekkingen	Saldo 31/12/2024
95042000000 Reserve klimaatproject scholen	-37.300	0	2.790	-34.510	0	2.790	-31.720
95053010002 Reserve nieuwb./uitbreid. ONDO/DOS	-224.751	0	8.080	-216.671	0	8.080	-208.591
95053010003 Reserve nieuwbouw accomm. NWC	-662.252	0	20.695	-641.557	0	20.695	-620.861
95053116000 Reserve kunstgrasveld Ommel	-68.622	-4.735	0	-73.357	-4.735	0	-78.092
95053114000 Reserve kunstgrasveld ONDO	-60.108	-4.420	0	-64.528	-4.420	0	-68.948
95054110000 Reserve Museum (vernieuwbouw)	-227.245		22.184	-205.061		22.184	-182.877
95095000000 Reserve afdekking kapitaallasten	-3.389.674		237.452	-3.152.222		237.452	-2.914.770
95091100000 Reserve Eenmalige Bestedingen		-34.675	72.184	37.509	-20.000	57.509	75.018
Totaal	**-4.669.952**	**-43.830**	**363.385**	**-4.350.397**	**-29.155**	**348.710**	**-4.030.842**

Reserves	Saldo 1/1/2025	Toevoegingen	Onttrekkingen	Saldo 31/12/2025	Toevoegingen	Onttrekkingen	Saldo 31/12/2026
95042000000 Reserve klimaatproject scholen	-31.720	0	2.790	-28.930	0	2.790	-26.139
95053010002 Reserve nieuwb./uitbreid. ONDO/DOS	-208.591	0	8.080	-200.511	0	8.080	-192.431
95053010003 Reserve nieuwbouw accomm. NWC	-620.861	0	20.695	-600.166	0	20.695	-579.471
95053116000 Reserve kunstgrasveld Ommel	-78.092	-4.735	0	-82.827	-4.735	0	-87.562
95053114000 Reserve kunstgrasveld ONDO	-68.948	-4.420	0	-73.368	-4.420	0	-77.788
95054110000 Reserve Museum (vernieuwbouw)	-182.877		22.184	-160.694		22.184	-138.510
95095000000 Reserve afdekking kapitaallasten	-2.914.770		237.452	-2.677.318		226.091	-2.451.227
95091100000 Reserve Eenmalige Bestedingen	75.018	-20.000	57.509	112.527	-20.000	57.509	150.036
Totaal	**-4.030.842**	**-29.155**	**348.710**	**-3.711.286**	**-29.155**	**337.349**	**-3.403.092**

Structurele toevoegingen	Toevoegingen
Reservering voor vervanging van de toplaag kunstgrasveld Ommel (storting € 4.735,= vanaf 2013)	4.735
Reservering voor vervanging van de toplaag kunstgrasveld Heusden (storting € 4.420,= vanaf 2016 - 12 jaar)	4.420
Aan de kredieten voor Toerisme en Burgerinitiatieven wordt jaarlijks respectievelijk € 14.675,= (t/m 2023) en € 20.000,= toegevoegd (via Reserve Eenmalige Bestedingen)	14.675 20.000

Structurele onttrekkingen	Onttrekkingen
Jaarlijkse onttrekkingen reserves i.v.m. kapitaallasten:	
Nieuwbouw accommodatie NWC	20.695
Uitbreiding / vernieuwing museum	22.184
Nieuwbouw / uitbreiding ONDO/DOS	8.080
Klimaatproject scholen	2.790
Reserve afdekking kapitaallasten:	
Wegen (o.a. onderhoud Heesakkerweg, fietsvoorziening Meijelseweg)	46.676
ICT (o.a. transitiekosten ICT NML, ontvlechting I&A)	177.102
Renovatie jeugdgebouw Heusden	13.675
Overige onttrekkingen:	
Jaarlijkse onttrekking uit reserve eenmalige bestedingen i.v.m. structurele jaarlijkse kosten voor toerisme (t/m 2023) en burgerinitiatieven (dezelfde bedragen worden ook toegevoegd aan de reserve ten laste van de exploitatie, zie structurele toevoegingen).	34.675
Budget voor bereikbaarheidsakkoord wordt gedekt via ontrrekking uit reserve eenmalige bestedingen	37.509

2. Overzicht financiële positie

Inzicht in de financiële positie is van belang met het oog op de continuïteit van de gemeente. Dit gebeurt door de ontwikkelingen op de reserves, voorzieningen en de investeringen te schetsen.

Het overzicht financiële positie bevat de volgende onderdelen:
- Geprognosticeerde meerjarenbalans;
- Berekening EMU-saldo;
- De jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume;
- Investeringen;
- Financiering;
- Verloop van de reserves en voorzieningen;
- Overzicht Reserve Eenmalige Bestedingen;

Meerjarenbalans

Conform artikel 22 van het BBV dient een gemeente een geprognosticeerde begin- en eindbalans van de begrotingsjaren op te nemen. Deze balans geeft meer inzicht in de ontwikkeling van de investeringen, het aanwenden van reserves en voorzieningen en de financieringsbehoefte. Daarnaast wordt deze balans gebruikt om de kengetallen bij de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing te berekenen.

Prognose meerjarenbalans	Realisatie	Begroting				
x €1.000	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Activa						
Vaste activa						
Immateriële vaste activa	1.098	1.657	1.463	1.269	1.075	881
Materiële vaste activa	28.550	50.278	51.329	49.402	47.650	45.761
Financiële vaste activa	2.747	3.450	3.354	3.354	3.354	3.354
Totaal vaste activa	**32.395**	**55.385**	**56.146**	**54.025**	**52.079**	**49.996**
Vlottende activa						
Voorraden	1.431	248	3.022	4.686	2.419	791
Uitzettingen	35.334	11.006	3.934	3.934	3.934	5.010
Liquide middelen	15	1.000	472	0	0	1.000
Overlopende activa	2.907	2.907	2.907	2.907	2.907	2.907
Totaal vlottende activa	**39.687**	**15.161**	**10.335**	**11.527**	**9.260**	**9.708**
Totaal activa	**72.082**	**70.546**	**66.481**	**65.552**	**61.339**	**59.704**
Passiva						
Vaste passiva						
Reserves	28.446	31.296	30.543	29.758	29.843	30.489
Resultaat boekjaar	3.223	1.108	43	227	656	-1.307
Voorzieningen	13.872	12.560	10.313	10.925	9.282	9.940
Vaste schuld	15.000	15.000	15.000	13.073	10.049	10.000
Totaal vaste passiva	**60.541**	**59.964**	**55.899**	**53.983**	**49.830**	**49.122**
Vlottende passiva						
Vlottende schuld	5.000	4.041	4.041	5.028	4.968	4.041
Overlopende passiva	6.541	6.541	6.541	6.541	6.541	6.541
Totaal vlottende passiva	**11.541**	**10.582**	**10.582**	**11.569**	**11.509**	**10.582**
Totaal passiva	**72.082**	**70.546**	**66.481**	**65.552**	**61.339**	**59.704**

Het resultaat boekjaar 2022 van € 1.108.000,= is een prognose gebaseerd op de stand van de post onvoorzien bij de tussentijdse rapportage voorjaar 2022. Dit resultaat is in bovenstaande meerjarenbalans in 2023 toegevoegd aan de stand van de reserves. Die wordt hierdoor € 30.543.000,=. Deze stand wijkt af van de stand die wij presenteren bij het verloop van de reserves en voorzieningen, die verderop in deze begroting is opgenomen. Als je het prognose resultaat 2022 uit de stand van de reserves 2023 haalt dan sluiten deze standen wel aan (€ 30.543.000 -/- € 1.108.000,= is € 29.435.000,=).

Berekening EMU-saldo

Alle landen binnen de Europese Unie hebben afgesproken om allemaal met dezelfde definitie van het begrotingssaldo te werken, ze noemen dit het EMU-saldo. Het begrotingssaldo van een land geeft weer of dat land een overschot of een tekort heeft bij zijn overheidsuitgaven. Dit saldo geeft dus een indicatie van de staat waarin het huishoudboekje van de overheid in een bepaald jaar verkeert.

Als gevolg van Europese regelgeving mogen EU-lidstaten een begrotingstekort (EMU-saldo) hebben van maximaal 3% van het bruto binnenlands product (BBP). Aan dit maximale tekort van 3% hebben, naast de Rijksoverheid, ook de decentrale overheden, sociale zekerheid en de zorg een aandeel.

In de septembercirculaire 2022 publiceert het ministerie van Buitenlandse Zaken individuele EMU-referentiewaarden voor de begroting 2023 (voor de gemeente Asten is deze € 1.824.000). Deze individuele referentiewaarde betreft geen norm, maar een indicatie van het aandeel dat de gemeente in de gezamenlijke tekortnorm heeft. Vooralsnog bestaan er geen sancties bij overschrijding van het EMU-saldo.

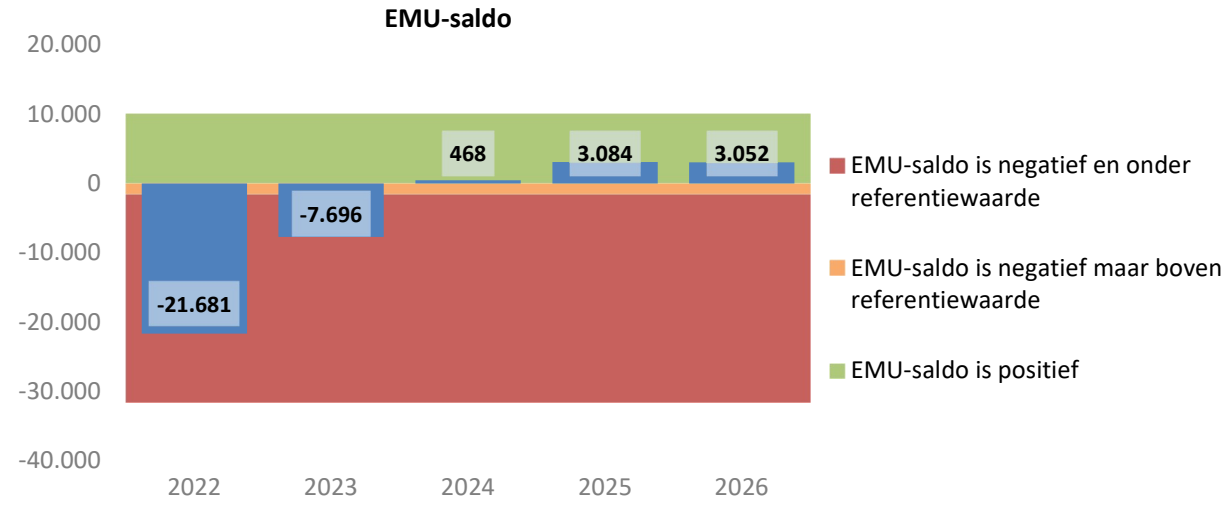
EMU Saldo x €1.000			Begroting				
			2022	2023	2024	2025	2026
1.	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c).	(+)	735	-1.818	-601	514	-1.317
2.	Mutatie (im)materiële vaste activa	(-)	22.287	857	-2.121	-1.946	-2.083
3.	Mutatie voorzieningen	(+)	-1.312	-2.247	612	-1.643	658
4.	Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	(-)	-1.183	2.774	1.664	-2.267	-1.628
5.	Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en (im)materiële vaste activa	(-)	0	0	0	0	0
Berekend EMU-saldo			**-21.681**	**-7.696**	**468**	**3.084**	**3.052**

Toelichting EMU-saldo

Het EMU-saldo geeft aan of er in een bepaald jaar met reële transacties meer geld is uitgegeven dan dat er in dat jaar is binnengekomen, of dat er netto geld is overgehouden. Het EMU-saldo is daarmee een indicatie voor de ontwikkeling van de liquiditeits- en financiële positie (eigen vermogen en schulden) van de gemeente.

Een negatief EMU-saldo betekent dat er sprake is van een toename van de schuldpositie of afname van het eigen vermogen.

In onderstaande grafiek is te zien dat de gemeente Asten een negatief EMU-saldo heeft in de jaren 2022 en 2023. Dit is het gevolg van een groot aantal (geprognosticeerde) investeringen in deze jaren. Mochten investeringen worden uitgesteld, dan heeft dit gevolgen voor het EMU-saldo.

bedragen x € 1.000,=

De jaarlijks terugkerende aan arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume

Op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) mogen voor jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume geen voorzieningen c.q. balansposten meer worden gevormd.

Voor de volgende verplichtingen is wel een voorziening gevormd omdat het jaarlijks volume kan fluctueren:

- Voorziening pensioenen wethouders.

Investeringen

nieuwe investeringen	2023	2024	2025	2026
Investeringen met economisch nut				
Containers UDAS	74.000	33.500		
Houtversnipperaar			15.000	
Calamiteitenwagen			14.000	
Vervangen evenementenkasten	40.000			
Drukriolering buitengebied	450.000	450.000	450.000	450.000
Aanleg HWA Penningkruid	50.000			
Rioolvervanging Rozenstraat 7-15	55.000			
Renovatie BBB Beatrixlaan	35.000			
Rioolplan Heesakkerweg zuidelijke parallelweg			700.000	
Riolering Plutostraat / Kosmosplein			600.000	
Riolering herinrichting Wilhelminastraat	2.700.000			
Investeringen met maatschappelijk nut				
Vervangen openbare verlichting 2023	99.635			
Vervangen openbare verlichting 2024		99.635		
Vervangen openbare verlichting 2025			99.635	
Vervangen openbare verlichting 2026				99.635
Renovatie hoofdveld HCAS	541.000			
Toplaag kunstgrasveld Klimop			131.000	
Bomenrenovatieplan	36.500	35.500		
Bomen coalitieakkoord 2023-2026	1.200.000			
Schoolomgeving Voordeldonk	744.000			
Heesakkerweg Zuid			20.000	
Herinrichting Wilhelminastraat (wegen, openbare verlichting)	600.000			
Renovatie 3 bruggen en 4 duikers		465.000		
Herinrichting Plutostraat / Kosmosplein			150.000	
Totaal	**6.625.135**	**1.083.635**	**2.179.635**	**549.635**

Financiering

De financiering bij de gemeente Asten geschiedt conform het Treasurystatuut. Voor meer informatie wordt verwezen naar paragraaf 6: Financiering.

Verloop van de reserves en voorzieningen

Reserves en voorzieningen lijken ogenschijnlijk op elkaar, het zijn beide spaarpotten voor toekomstige uitgaven. Er is wel een wezenlijk verschil. Reserves zijn eigen vermogen. Voorzieningen zijn verplichtingen waar de raad niet onderuit kan, vreemd vermogen dus.

Een reserve is een bedrag dat apart is gezet door de raad, maar waar geen verplichting voor bestaat. Dat geld kan de gemeente vrij aanwenden. Wanneer een reserve wordt ingezet ter dekking van de kapitaallasten van een investering (reserve kapitaallasten) dan is een reserve niet vrij aanwendbaar.
De reserves worden onderscheiden in de algemene reserve en de bestemmingsreserves.

Een voorziening is een apart gezet bedrag voor onvermijdelijke toekomstige uitgaven waarvan tijdstip en omvang niet exact bekend zijn (bijvoorbeeld onderhoud wegen en gebouwen). Afhankelijk van allerlei omstandigheden zal dat vroeg of laat aan de orde zijn. De voorzieningen worden onderscheiden in onderhoudsvoorzieningen en voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's. De hoogte van de voorzieningen is gebaseerd op onderhoudsplanningen of op actuele berekeningen van de verplichting, het verlies of het risico.

RESERVES		
Omschrijving	**Vermeerdering**	**Vermindering**
Saldo reserves 1-1-2023	**31.296.870**	
Algemene reserve		
mutaties algemene reserve	0	0
Algemene reserve grondbedrijf		
mutaties algemene reserve grondbedrijf	458.437	60.000
Reserve Eenmalige Bestedingen		
mutaties Reserve Eenmalige Bestedingen	34.675	2.012.004
Bestemmingsreserves		
mutaties reserve kunstgrasveld Olympia Boys	4.735	
mutaties reserve kunstgrasveld Ondo	4.420	
mutaties reserves renovatie de Schop		0
mutaties reserve klimaatproject scholen		2.790
mutaties reserves ONDO/DOS en NWC		28.775
mutaties reserve museum		22.184
mutaties reserve afdekking kapitaallasten		237.452
Totaal vermeerderingen en verminderingen	**502.267**	**2.363.206**
Saldo mutaties reserves	**-1.860.939**	
Saldo reserves per 31-12-2023	**29.435.931**	

VOORZIENINGEN		
Omschrijving	**Vermeerdering**	**Vermindering**
Saldo voorzieningen 1-1-2023	**12.565.052**	
toevoegingen onderhoudsvoorzieningen	760.620	
toevoeging voorziening riolering	720.503	
toevoeging voorziening wegen en civieltechnische kunstwerken	846.795	
overige toevoegingen	27.265	
onttrekking voorziening wegen en civieltechnische kunstwerken		903.486
onttrekking egalisatievoorziening riolering		3.290.000
besteding onderhoudsvoorzieningen		398.373
besteding overige voorzieningen		10.608
Totaal vermeerderingen en verminderingen	**2.355.183**	**4.602.467**
Saldo voorzieningen per 31-12-2023	**10.317.768**	

Overzicht Reserve Eenmalige Bestedingen (incidentele uitgaven)

Stand Reserve Eenmalig Bestedingen					
	2022	2023	2024	2025	2026
Saldo 1-1	**6.332.190**	**3.169.025**	**1.191.696**	**229.867**	**132.358**
Claims tlv Reserve eenmalige bested. voorgaande jaren	**-5.606.867**				
Resultaat jaarrekening 2021	**2.063.728**				
Mutaties Begrotingen					
Begroting voorgaande jaren					
Innovatiehuis projecten (formatie)	-38.500	-38.500			
Aanpak illegale bewoning	-150.000				
Toerisme en recreatie	-14.675				
Kleine burgerinitiatieven	-20.000				
Bereikbaarheidsakkoord	-37.509	-37.509	-37.509	-37.509	-37.509
Meerjarenbegroting 2022-2025					
Vervanging drie aanhangers UDAS	-7.500				
Juridische werkzaamheden damocles casuïstiek	-12.000				
Promotiebudget 50 jarig bestaan de Schop	-2.500				
Reconstructie provinciale weg N279	-92.434				
Toekomstbestendig zaaksysteem	-58.000				
Afromen algemene reserve grondbedrijf naar reserve eenmalige bestedingen	1.000.000				
Burgerinitiatieven Herinrichting Vorstermansplein en Processiepark Ommel	-100.000	-100.000			
Opknappen / herinrichten Burgemeester Ploegmakerspark		-50.000			
Groene inkom Heesakkerweg				-60.000	
Tekort (meerjaren) Begroting 2022 (prognose)	-84.583				
Gezond in de Stad	-4.400				
Overige toevoegingen aan Reserve eenmalige bestedingen	39.075				
Geactualiseerd saldo Begroting 2022-2025	**3.206.025**	**2.943.016**	**1.154.187**	**132.358**	**94.849**
Mutaties Turap voorjaar 2022					
Extra budget voor viering 50 jarig bestaan de Schop	-2.000				
Saldo ná Turap voorjaar 2022	**3.204.025**	**2.943.016**	**1.154.187**	**132.358**	**94.849**
Mutaties Voorjaarsnota 2023					
Autonome ontwikkelingen					
Visie op binnensport Asten (voorbereidingskrediet)		-150.000			

Uitbreiding uren ivm omgevingswet en versnellingsagenda woningbouw (toezicht/juridisch)		-424.320	-424.320		
Omgevingswet (o.a. opstellen omgevingsplan, opleiding, ICT voorzieningen, inzet specialisten en aanpassen werkprocessen)		-500.000	-500.000		
Participeren in gebiedsgerichte aanpak Vitale Peel	-35.000	-35.000			
Nieuwe wensen					
Opstellen visie evenemententerrein 't Loverveld en omgeving		-20.000			
Inventarisatie en onderhoud wegmarkeringen		-20.500			
Opstellen visie en beleid mbt elektrisch laden		-12.000			
Ontwikkeling nieuw regionaal bedrijventerrein in de Peel		-300.000			
Evalueren blauwe zone		-7.000			
Mutaties Meerjarenbegroting 2023-2026					
Versnelde overdracht archief naar RHC		-82.500			
Toeristich-recreatieve ontwikkelingen coalitieakkoord 2023-2026		-150.000			
Voorbereidingskosten project veilige fietsverbinding BZOB		-50.000			
Saldo 31-12	**3.169.025**	**1.191.696**	**229.867**	**132.358**	**94.849**

Bijlagen

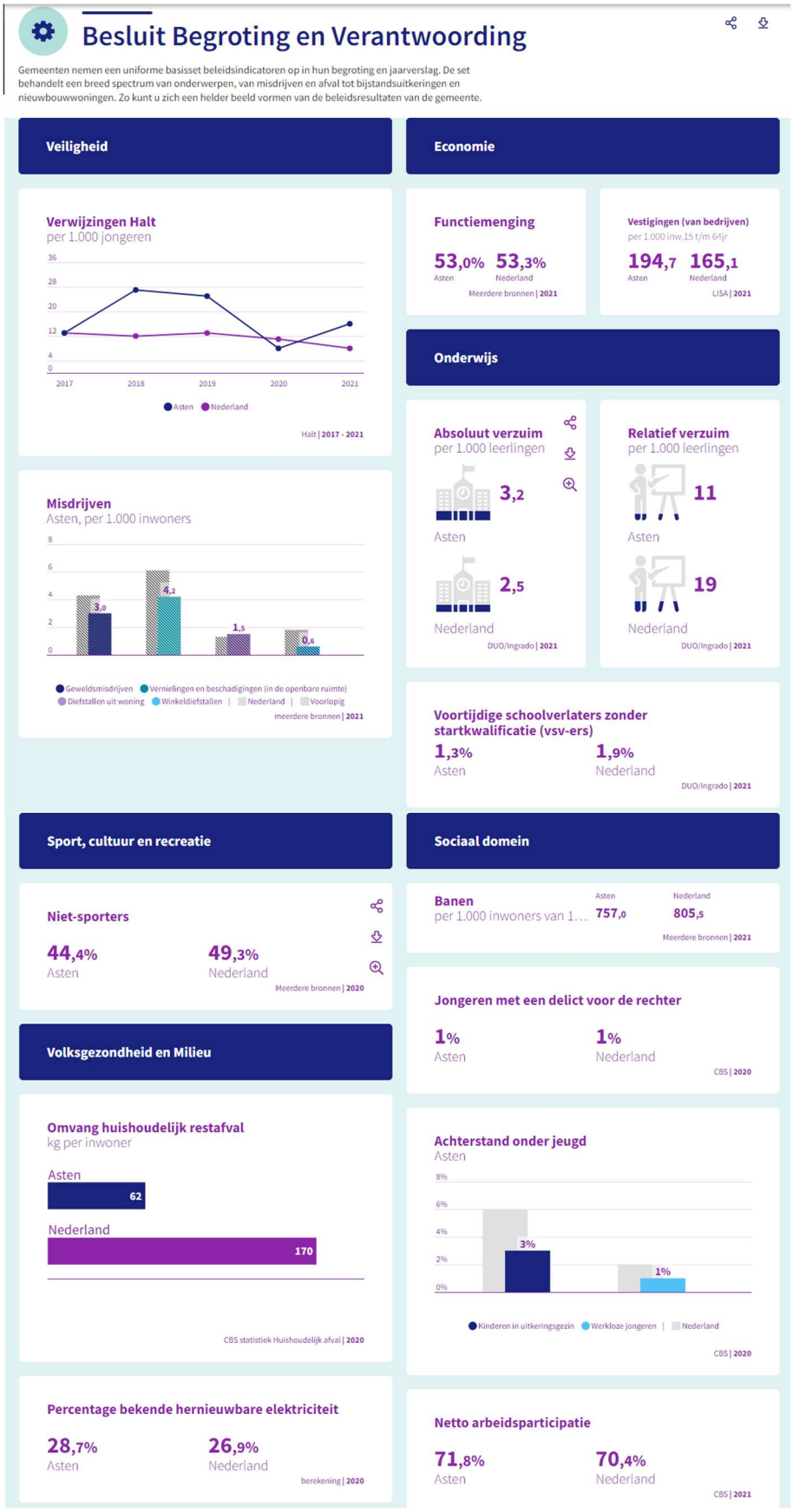
Bijlage taakvelden

Onderstaande tabel geeft het verplichte overzicht met de indeling van de baten en lasten naar de voorgeschreven taakvelden plaats, inclusief de verdeling over de programma's.

		Begroting 2023		
bedragen x € 1.000		Lasten	Baten	Saldo
1. Bestuur en Veiligheid		**-11.908**	**1.512**	**-10.395**
0.1	Bestuur	-1.357		-1.357
0.2	Burgerzaken	-374	278	-96
0.4	Ondersteuning organisatie / overhead	-8.229	1.120	-7.109
1.1	Crisisbeheersing en Brandweer	-1.088	56	-1.032
1.2	Openbare orde en Veiligheid	-537	33	-504
5.7	Openbaar groen en (openlucht)recreatie	-149	25	-125
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-127		-127
8.3	Wonen en bouwen	-45	1	-44
2. Ruimtelijk Domein		**-10.512**	**5.399**	**-5.113**
0.4	Ondersteuning organisatie / overhead	-360	181	-179
0.64	Belastingen overig	-2	86	84
1.2	Openbare orde en Veiligheid	-47		-47
2.1	Verkeer en vervoer	-2.316	339	-1.978
2.4	Economische havens en waterwegen	-173		-173
3.3	Bedrijfsloket- en regelingen	-47		-47
4.2	Onderwijshuisvesting	-819	92	-727
5.4	Musea	-4		-4
5.5	Cultureel erfgoed	-19		-19
5.7	Openbaar groen en (openlucht)recreatie	-934	45	-889
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-5		-5
7.2	Riolering	-1.827	2.440	614
7.3	Afval	-989	1.291	302
7.4	Milieubeheer	-326		-326
7.5	Begraafplaatsen	-4		-3
8.1	Ruimte en leefomgeving	-639	30	-609
8.3	Wonen en bouwen	-2.004	895	-1.109
3. Sociaal Domein		**-22.772**	**6.301**	**-16.471**
4.1	Openbaar basisonderwijs	-135		-135
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-945	350	-595
5.1	Sportbeleid en activering	-89	-1	-90
5.2	Sportaccommodaties	-1.580	656	-924
5.3	Cultuurpresentatie,-productie,-participa	-152		-152

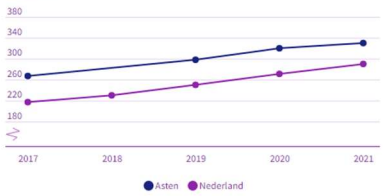
5.4	Musea	-380	30	-350
5.5	Cultureel erfgoed	-29		-29
5.6	Media	-250		-250
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-2.798	2.129	-668
6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	-1.799	23	-1.776
6.3	Inkomensregelingen	-4.673	3.046	-1.627
6.4	WSW en beschut werk	-1.447		-1.447
6.5	Arbeidsparticipatie	-220		-220
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-484	1	-483
6.7	Maatwerkdienstverlening 18+	-3.104	57	-3.047
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	-3.541		-3.541
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	-46		-46
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	-377		-377
7.1	Volksgezondheid	-724	10	-714
4. Financiën, Control en Economie		**-4.281**	**36.303**	**32.022**
0.10	Mutaties reserves	-502	2.363	1.861
0.4	Ondersteuning organisatie / overhead	-1.772	50	-1.722
0.5	Treasury		61	61
0.61	OZB Woningen	-287	2.984	2.698
0.62	OZB niet woningen		2.049	2.049
0.64	Belastingen overig	-7	34	26
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringe		27.543	27.543
0.8	Overige baten en lasten	-262		-262
2.1	Verkeer en vervoer	-153	21	-132
2.2	Parkeren	-7		-7
3.1	Economische ontwikkeling	-142		-142
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-571	23	-548
3.3	Bedrijfsloket- en regelingen	-6	80	74
3.4	Economische promotie	-316	436	120
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerr)	-255	658	403
Resultaat		**-49.473**	**49.515**	**43**

Bijlage beleidsindicatoren

Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Gemiddelde WOZ waarde
x €1.000

CBS - WOZ | 2017 - 2021

Nieuw gebouwde woningen
per 1.000 woningen

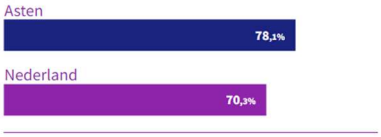
10,3 Asten

8,9 Nederland

BAG/ABF | 2021

Meer info

Demografische druk

CBS | 2022

Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden

€ 858 Asten

Geen data Nederland

COELO | 2022

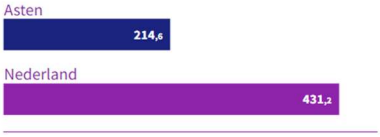
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden

€ 933 Asten

Geen data Nederland

COELO | 2022

Personen met een bijstandsuitkering
per 10.000 inwoners

CBS | 2021

Lopende re-integratievoorzieningen
per 10.000 inwoners van 15-64 jaar

57,3 Asten

202,0 Nederland

CBS | 2020

Jongeren met jeugdhulp
% van alle jongeren tot 18 jaar

CBS | 2021

Jongeren met jeugdbescherming

1,3% Asten

1,2% Nederland

CBS | 2021

Jongeren met jeugdreclassering

Geen data Asten

0,3% Nederland

CBS | 2021

Cliënten met een maatwer...
per 10.000 inwoners

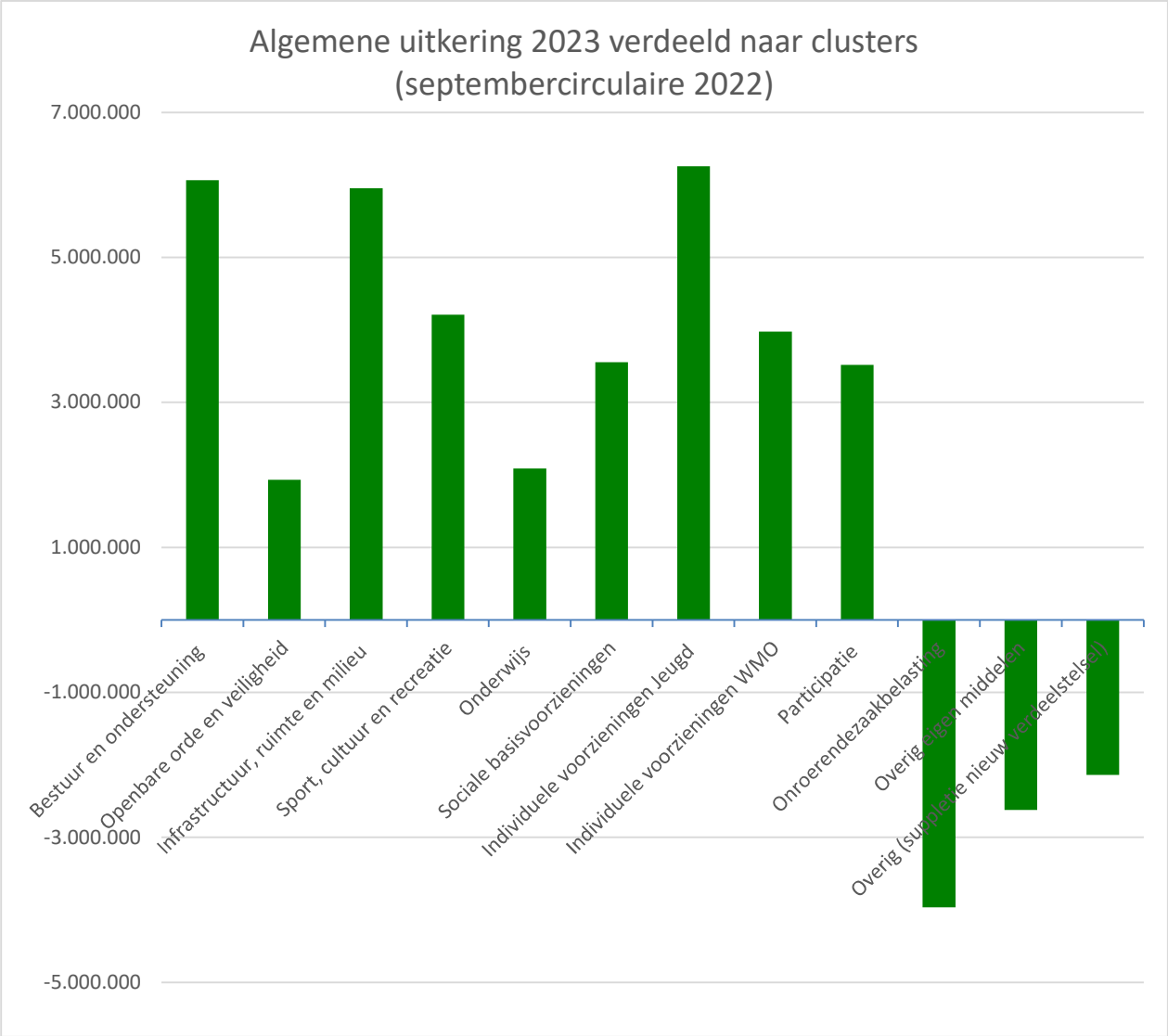
Asten	Nederland
660	x

CBS MSD WMO | 2021

Bijlage Algemene uitkering gemeentefonds

Algemene uitkering gemeentefonds

Voor 2023 ontvangt de gemeente bijna € 29 miljoen uit het gemeentefonds (Algemene uitkering) op basis van de septembercirculaire 2022. Het totaal van de algemene uitkering kan worden verdeeld over zogenaamde clusters.
De clusters zijn bedoeld om een verdeling te kunnen maken en de verdeling te onderhouden op landelijk niveau. Het is nadrukkelijk geen bestedingsnorm. De besteding is aan de gemeenteraad.
Daarom zijn de baten van de algemene uitkering volledig begroot op programma 4. Om meer inzicht te geven over de opbouw van de algemene uitkering is deze grafiek opgenomen.

In de grafiek is zichtbaar dat de onroerende zaakbelasting en overige eigen middelen als negatieve correctie op de algemene uitkering wordt toegepast.
Met de invoering van het nieuwe verdeelstelsel is ook een ingroeipad afgesproken waarbij het maximaal voordeel of nadeel niet meer dan € 37,50 per inwoner mag bedragen in 2025.
Het voordeel voor de gemeente Asten is echter veel hoger (€ 134 per inwoner). Om het ingroeipad te realiseren is daarom een (negatieve) suppletie uitkering toegepast. In het cluster Overig is dit zichtbaar.
De verdeling van het gemeentefonds is niet (nooit) af. Er lopen nog onderzoeken (onderzoeksagenda) waarvan de uitkomsten bijstelling vereisen. Het model is geen eindstation en zal continu onderhoud vragen. Nieuwe herverdeeleffecten zijn dan ook niet uit te sluiten.

